

خاطره‌لر و شعرلر

ماشین حسن‌اکنده‌ی

ائل عاشیغی

عاشیق حسن اسکندری

خاطره‌لر ، شعرلر

(اختصار لانمیش)

حاضریر لایان:

ساهر ادبی - مدنی درنه‌یی

مرداد ۱۳۸۶

ایچینده کیلر

عنوان / صحیفه

اون سؤز / ۳

دو غما يور دوم او زوم كاللا / ۴

تبریزه دو غرو / ۵

تبریز شهریندہ / ۷

فرش کارخاناسیندا / ۸

تهران عشقینه / ۱۳

سئوگی سوراغیندا / ۱۵

نغمه کارلیق / ۱۸

وطنین قوجاغیندا / ۲۱

تبریز عاشيقلار قهوه خاناسي / ۲۲

عاشيقليق / ۲۴

اثلين توى - دويونوندہ / ۳۰

انقلاب نغمه کاري / ۳۵

انقلابين غلبه سی / ۳۸

انقلابدان سونرا بيرينجى کانسرت / ۴۳

تهراندا کانسرت / ۴۷

عاشيقليق اجازه سی / ۴۸

دھه فجر جشنواره سی / ۵۱

تبریز برنامه سی / ۵۶

عاشق قشمین اولومو / ۵۷

"بیاد عاشيق قشم" کاستی / ۵۹

فرانسه سفری / ۶۱

آلمان، هلنن، اینگلیس سفری / ٦٥

آجى حادثه / ٦٨

باکى سفرى / ٧٤

گنجه عاشيقلارىنىن دعوتنى / ٧٦

ژاپون سفرىنىن تداركى / ٧٨

ژاپون سفرى / ٨١

ژاپون و چين سرگىسىنده / ٨٥

ازبکستان و قراقستان سفرى / ٩١

خرمدره توپونون ماجراسى / ٩٢

بلژىك، سوئد، دانمارك سفرى / ١٠١

امریكا سفرى / ١٠٨

اۇن سۆز

دونيا شهرتلى آذربايچان عاشىغى، سىسى ايله، سازى ايله وطنيمىزىن توى-
دويونلارينى بزهين، آذربايچان خالقى نىن معنوى گوزه لىكىلارينى دونيا
خالقلارينا چاتدىر، عاشيق «حسين جاوان»، عاشيق «قىشم» يولونون لىاقتلى
داوامچىسى عاشيق «حسن اسكتندرى»، عؤمرونون ٤٠ ايلىندن چوخونو، خالق
نغمە كارى كىمى ياشامىشدىر. او اۋز صنعتى و شخصىتى ايله دىنلە يېجى لىرده
وطپىرولىك، انسان سئورلىك كىمى نجىب انسانى دويغولارى او ياداراق،
آزادلىق و عدالت جارچىسى كىمى ائلدن - ائله، اولكەدن - اولكە يە گزە - گزە
آد قازانمىشدىر.

معنالى و شرفلى عؤمرونۇ خالقىن سعادتى و آزادلىغينا حصر ائدن ٦٠
ياشلى استاد عاشيق حسن اسكتندرى نىن آغىرلاما مراسىمىنه، اونون حياتى و
يارادىجىلىغى ايله باagli بعضى خاطرهلىرى، دانىشىقلارى اساسىندا
حاضيرلا نىپدىر. چالىشمىشىق كى، خالق داستانلارى او سلوبوندا دئىيلن بو
خاطرهلر، اولدوغو كىمى تىدىم ائدىلسىن و عاشىغىن دئىيم طرزى يازىدадا
ساخلانىلىسىن.

ساھر ادبى - مدنى درنه يى چالىشا جاق كى، ائل عاشىغى عاشيق حسن
اسكتندرى نىن اليىزىدە اولان اختصارلانمىش خاطرهلىرىنى، عاشىغىن نظارتى
آلتيندا مكمل شكىلده سىز عزيز موسىقى و ادبياتى هوسكارلارينا، "عاشيق
حسن" يىن پرستشكارلارينا و عمومىتله آذربايچان خالقينا تىدىم ائتسىن.

ساھر ادبى - مدنى درنه يى

مرداد آبى - ١٣٨٦

sahirencumeni@yahoo.com

دوغما يوردوم اوزوم كاللا...

ياشيللى وطندن، دومانلى داغдан-
دئنمه مىشىم، كۆنلۈم او چاغلاردادى.
قاباغى آرازدان، اوستو مئشەدن
اورهيم ايستەين او داغلاردادى.

من بوييا يېتىمىشىم "اوزوم كاللا"دا،
آچىلىپ دونيايا گۆزۈم كاللادا،
آنامىن لايلاسى بىزىم كاللادا
مېوهلى باغلاردا بو تاغلاردادى.

منجناق درەسى، كاللا يايلاغى،
گۈزەللر يىعناغى او باش بولاغى،
كەرىزىن سوپونا دىھن دوداغى
سولماسىن ايلاھى، ياناقلاردادى.

"حسن" ين وطنه چوخدور هوھسى،
بايىلىپ اولكە يەوارلىغى، سىسى،
نه قىدر ياشايىپ گىلسە نفسى
گولوم او يېزىلدە، او واقتىلاردادى.

كىدىمەن آدى اوزوم كاللاسى دىر؛ شرقى آذربايجانىن قاراداغ ماھالىندا آراز
قيراغىندا يېرلىشن، باغلى- باغچالى، ياشيل مئشەلى، جماعتى بىرىرىينىن گۈزەل، بىر
كند. من ۱۳۲۶-نجى ايلين، بهمن آيى نىن اىكىسىنە بو كىنده آنادان اولموشام.
آقا(آتا)مەن آدى آفاخانايىدى؛ آنامىندا شاھبىگم. من اوشاق اوЛАركن آنام كى
اوشتىپىنى ايدى، دونيادان گىتمىشىدى. اىكىنجى آنامىن آدى زرىدى.

بئددى ياشيمدا، آتام منى باجى - قارداشلاريمدان آييرىپ، آپاردى اوشتوبىيندە درسە قويىدو. بونا گۈرەكى اوندا كاللادا مدرسه يوخودو. اورادا بىزىم بىر دوستوموز وارىدى درزى مشهدى حسین آديندا كى، من اونلاردا قالىرىدىم. آلتى آى اولمامىشدى كى گىلىلەرنى كندىمىزە آپاردىلار. سېبىنин نه اولدوغۇنۇ من بىلمىرىدىم.

كىنده منىم نىچە يولداشىم وارىدى: على، قىتران و زىنال كى، منلە لاب ياخىن اولان قىتران ايدى. بىز گاه اويناماقلە، گاھدا ايشله مكىلە باشىمىزى قاتاردىق. آنجاق منىم هېچ واخت درس اوخوماق ياديمدان چىخىمىرىدى. بونا گۈرەدە بىرگۈن بىزى، كاللانىن قوشۇ كندى دارانى كندىنە، ماللا عابىاسىن يانىنا آپارىپ، درسە قويىدولار. بىر آى اولمامىشدى كى آقام دئدى: سنى آپاراجاغام تېرىزە. داي منىم هرزاد ياديمدان چىخدى. ائلە سئوينىرىدىم كى دئمەلى دئىيل. او گونو گۈزەلە يېرىدىم...

تېرىزە دوغرو...

بىر گون آخشام آقام دئدى كى، صبح زامانى يولا دوشەجە يىك. صبح اولوب، بىزى يولا سالدىلار. بالا- بالا هاوا ايشيقلانىرىدى. كندىن داغلارى، گوللۇ- چىچكلى باغلارى گۈزومدن اوزاقلاشىر، هر دم بىر دۇنوب دالىيا باخىرام. آقام تىز- تىز دئىير: بالا گل، بئواختا قاللىق.

آخشاما ياخىن بىر يەتكە كند گۈزومە دىدى. دئىيم: - آقا او هانسى كندى؟ دئىي: - اوغول اورا ورزقاندى. من ائلە بو دم بىرده دالى باخدىم، گۈرددوم داي كندىمىزدىن خبر يوخىدور.

گول چىچكلى كالله دن

يولا دوشىدوك بىز تېرىزە.

دوققۇز يا اونجا ياشيمدا

آپىليلق اوز وئردى بىزە.

اورهییمیز يانا- يانا
قالدى قارداش، باجي، آنا،
آخشم چاتدیق ورزقانا
قان- تر ايچره سوزه- سوزه.

عينالهخان گئردو بیزى،
سلام وئریب گولدو گۈزو،
آقام دئدى: آلاھ سىزى-
چوخ گۈرمەسىن گۈرۈم بىزە.

عينالهخان چايى گىتى،
آقاما خوش گىلدىن- ائتدى،
چاي ايچمه مىش بير جىپ يئتلى
دئدى كى يئر ائديم سىزە؟

آقام دئدى هە، يئر ائله!
خدافىظلىك دوشىدو دىلە،
ددە- بالا گولە- گولە-
چىخدىق حىيە، وئردى مزە.

اورهییمی اوزە- اوزە
 DAG- تېھدن يئندىك دوزە،
صبحايىدى چاتدیق تېرىزە،
چىراق گازلار دىدى گۈزە.

حاج اصغره گلیب چاتدیق،
 بیرآز ساعات اوردا یاتدیق،
 دوروب صبحانه مئیل ائتدیک،
 یورغونلوغوم چیخدی اوژه.

چیخدیم، گوئردوں بازار، توکان،
 بیری گولور، بیری گیریان،
 دئدیم "حسن" بونه دئوران؟!
 دالدیم فیکره گزه- گزه.

بعلی دئدیسیم کیمی آقامین بیر یاخشی دوستو واریدی عیناللهخان آدیندا؛ بیزه
 یاخشی حؤرمت ائلهیب، ماشینلا یولا سالدی تبریزه. درهلى چیخا- چیخا، تپهلى
 یئنه- یئنه، بیر تپه نین اوستونه یئتیشیدیک. منیم گوژومه بیربؤیوک یئر دیدی کی هریان
 چیراغیدی. دئدیم: - آقا او لار زنبوری چیراغیدی؟
 دئدی: - یوخ، او لار برق دی یانیر.
 دئدیم: - آقا او را هارادی؟
 دئدی: - بالا او را تبریزدی...

تبریزه شهرینده...

ماشین یئتیشیب، آقام ماشینین پولونو وئریب، الیمدن یاپیشیب، دئدی: - گل! بیر آز
 گئدندن سونرا شهرده بیر یئکه قاپیسا یئتیشیدیک. آقام قاپینی دؤیوب، بیر نفر چیخدی.
 آقام دئدی کی، بیزه بیر اتاق وئر، بیر آز یاتیب، گندهک. او آدام: - باش اوسته دئیب،
 بیر اوتاق نشان وئریب، دئدی: - اوردا یاتا بیلرسیز.
 ایچه ری کئچیب بیر تختین اوستوندہ آقام یاتدی، بیریندەدە من. سحر اولوب،
 آقام منی اویالدیب، دئدی: - بالا دور گل صبحانه یئیک.
 گئدیب گوئردوں کی سو فرادا بیر جور او زون چورهک وار. دئدیم: - آقا بو نه دیر؟

دئدى: بورى سنگكىدى.

مندە باشلادىم يىمەيە. آمما آغزىمدا بىر جور طعم وئيرىدى.

آقام دئدى:- بالا- بالا يىسىن، عادت ائله يېرسىن.

خلاصە، يىسيب اوردان چىخدىق. هرىشە باخىرىدىم منه بىر جور گلىرىدى. آقام دئدى: بورا بازاردى.

بىر يئرە يېتىشىدىك. آقام اوردا آقا محمد آدىندا بىر نفر لە قول- بوييون اولوب،

گۇروشدو. او آدامىن گۈزو منه دوشوب، دئدى كى، اوغلۇن بودور؟

آقام دئدى: بعلى بودور.

اودا منىم اوزومدن اوپىدو. سونرا اوچوموز اونون اۋىينە گىتىدىك و اوردا اىكى خانىم گلىب بىزە خوش گىلدىن ائله دىلر كى، بىرى او آقانىن خانىمى يىدى، بىرىدە نەھىسى. بىر آز سونرادا بىر اوغلان گلىب بىزىلە گۇروشدو كى اودا اونون اوغلۇ احدايدى. احىد گلىب منىم يانىمدا او توردۇ؛ بىر آز مىلە دانىشىب، دئدى كى، من فرش توخويورام. من دە اونونلا فرش توخوماقدان دانىشىدىم. او منه دئدى كى، صباح آپارام سنى گۇررسن.

فرش كارخاناسىندا...

خلاصە صباح اولوب، اىكيمىز كارخانىيا گىتىدىك؛ اوردا بىر نفر احده دئدى كى، بو فرش توخوماقدان اوئيرەنەجك؟ احىد دئدى: بعلى. اودا منه بىر پىجاق وئرېب، دئدى: - چىخ تختە بندىن اوستونە.

من دە اورا چىخىب، باشلادىم اوئيرىنەيە. دى بىرگون، اىكى گون، من ايلمە سالماقى اوئيرەنەنېب، باشلادىم فرش توخوماغا. بالا- بالا اوردا يولداش تاپىب، او لارىنان دئىيىب، گولوردوك. بىر طرف دەدە، فرش توخوييانلارين اۇزلىرىنە گۈرە او خوماقلارى وارىدى كى، بالا- بالا من دە او لاردان اوئيرەنېب، او لارا قوشولوب، او خو يوردۇم.

ايلىمك- ايلىمك، دوش ايلىمك

ایلمه ییم وار سالمارام،
سالسام دالی قالمارام.

من ده اولارینان بئلنچى شعرلردن اوئيره نىب، اوز ھاوسى لا او خوردو. آنجاق كى
كىنده اولدوغوم گونلر ياديمدان چىخميردى؛ كىندين گوللو - چىچكلى داغلارى،
يولداشلاريملا اورالاردا قاچىپ، اويناماغىمىز، گلىپ گۈزۈمون قاباغىندا دوروردو. ائله
بىل كى منى دار قفسىن اىچىنە سالىپ، او رەيىمى سىخىرىديلار.

كرخانادى منه مكان،
ائللريمدن اولموشام من.
اورەيىمه با تىير تىكان،
گوللريمدن اولموشام من.

يازدا بيتر با غدا تره،
گىتىر بىر اتك هره،
يا غيش ياغار دولار دره،
سئللريمدن اولموشام من.

ايستى لا واش خيتايندان،
گۈبەلە يىن كابايندان،
قىزىل گولون گلايندان،
چۈللريمدن اولموشام من.

دالى چايىن گىردكاني،
يئمه لىدى بويور تكани،
فاسىم خانىن دودمانى،
پېرلىمدن اولموشام من.

خان يئرينه ماش اكديك،
هر دم كونجوت ده ائدرديك،
باغلاريندا كئف چكرديك،
يئرليريمدن اولموشام من.

قره چى دن، كاوانى دان،
مرده ناغيم كاررانى دان،
اوشتىيندن، دارانى دان
ال قولومدان اولموشام من.

آلا جوجه ابراهيم سمى،
قاييت يادا سال ميسەنى،
عاشيقلىنى، دئ اوزانى،
ائى اوبدان اولموشام من.

حسن بىلى، خانلار يوردو،
اولوب قاراداغا اوردو،
زور دئىنه نين بوينون بوردو،
بيل نهيمدن اولموشام من.

بىلىرسن من هارالى يام
«عاشيق حسن» كاللالى يام،
آيرىلىقدان يارالى يام
ملحمىمدن اولموشام من.

بعلی، بئله‌لیکله من فرش کارخاناسینین وضع- اوضاعسينا، بوتون چتىنلىكلىرىنه، خوشلوقلارينا عادت ائله يېب، اوردا جور به جور احوالات گۈروردوم. دىگاه اوسته بىرى اوخوردو، بىرى دانىشىردى، بىرى گولوب، بىرى آغلاييردى، بىرى يورغۇن، بىرىنин الين پىچاق كسىپ، الينىن قانى بويىلارى قىپ- قىرمىزى ائله يېردى. گۈروردون كى دىگاھلارين بىرىننە اوستا شاگىردىلە ساواشىردى. اويانداندا ارباب گلىپ، دئىينىردى كى، فرش بئله اولدو، فرش ائله اولدو. بىرىنە دئىيردى كى، نىيە دئىرە بوى سالىرسان، بىرىنە بىر آيرى سۆز. بىر طرفدن اريباين، بىر طرفدنە اوستانىن شاگىردىلە دئىينىمەسى.

فرش کارخاناسىندا گىندىب ايشلەمه يىن بىلمىز كى، اوردا نە چتىنلىكلىر واردى. من ده اۋز- اۋزومە دئىيردىم؛ آلاھ، من كى كىنده يوخودا فرش توخوماغى گۈروردوم، ائله بوجوروموش؟

يوخودا گۈردو يوم آشىكار اولدو،
بىر يېنى عالمە چاتiram ايندى.
باشلانىش بۇ منه بىر يېنى يول دو،
آچىلىپ دفتر خاطرەم ايندى.

گولنەدە بىرىسى، آغلايير بىرى،
بارماقىن كسىپ، باغلايير بىرى،
بو حقسىز ايشلەرى حقلەپ بىر بىرى،
غم- كدر يولونا باتiram ايندى.

بارماقىن قانلارى بزەدى بويو،
«حسن» يىن قىش اولدۇ يازىدا، يايى
هاردادى وار دئىين بۇ ظولمۇن تايى
اليمدن ايش گلمىر او تورام ايندى.

بعلى، بيز بوردا قالمالى اولدوق. آقام دئدى: - آقا محمد! من گىدىم او بىرى اوغلانى دا گتىرىم.

آقا محمد دئدى: - لابدا ياخشى، گىدىن.

آقام آلتى آيدان سورا مندن خيردا قارداشىمى گتىرىدى. آمما بونو آقا محمدىن عىالى قويىمادى كرخانىيا. دئدى: - بونون باشى يارادى، من گرهك بونو توخدادام. آخى قارداشىمەن باشينا يارا دوشموشدو. اونون باشىنى گوندە اوچ يول يوماغا باشلادى: سحر، ناهار، بىرده آخشام. بونون باشى نين يارالارى اوز قويىدو توخداماغا. بو بىزى اوز اوشاقلارى كىمى گئوروردو. دونيادا يىنانمیرام بئله بىر مهربان خانىم اولسون.

وار اللرين يورولماسىن

آنا سنين، آنا سنين!

ائلىن ائلدىن آيرىلماسىن

آنا سنين، آنا سنين!

سنين بىزه بو خىدمتىن،

ياخشىلېغىن، محبتىن،

چىخماز ياددان ديانتىن،

آنا سنين، آنا سنين!

«حسن» دئير ئىشىت، اينان،

آليم دردىن، اولوم قوريان،

يئرين اولسون جنت مكان،

آنا سنين، آنا سنين!

سورا آقام گىتىدى او بىرى اوشاقلارلا، ننهمى ده گتىرىدى. داي بيز آقام محمد گىلىن ائويندن چىخىپ، تبرىزىن داداش آباد محلەسىنە داشىندىق. بونۇدا دئىيىم كى،

آقامحمدگىلىن محلەسى اميرەقىزىدى. ها بئله، بىز باشلادىق بولىخانادان او كرخانايى، او كرخانادان بولىخانايى ايشلەمە يە. آنجاق تئز- تىز كرخانا دئىشىمە يىمىز، درس او خوماغىمەين قاباغىن آلىرىدى. بالا- بالا فرش توخوماقدا اوستا اولوب، باجى- قارداشلاريملا بىر يىرده دىگاه ايشلەدېرىدىم. گوندە اولارىن موزدوندان سووايى، من اۋزومن بىش تومن ائوه خىرچىك وئرىرىدىم. كرخانادا فرش توخويما- توخويما ھامى بىر- بىرىنە قوشلوب، او خوردۇق. آمما من ياخشى او خودوغوما گۈرە، منىم تك او خوماغىمى اىستىرىدىلر.

جهجه ووروب بولبول كىمى

او خويورام دىگاه اوستە.

تىربوت كىچىپ، گول دوزورم

اولمازىدىم اىشدن خستە.

مدىنى من خطە بىرم،

آراشىيەنى دئىيرم،

آيدا بىر پش يئندىرىرىم

دئكىم اولار من هوسىدە.

ايшиيمىزىن امه يىنى،

اۋزگە يئدى چۈرە يىنى،

«حسن» يوردون بىلە يىنى

سن ايشلەدەن گۈزو بىستە.

تەھران عشقىنە...

آنچاق كى بىز آز مدت ايشلەدىك . دئەمەلى يىم كى بولىخانلار بىزىم وضعىتمىز ائلە ياخشى دئىيلدى. منىم دە بالا- بالا اىشدن اليم سوپىدو. ايشلەدىيىم يىرده بىر ياخىن

يولداشيم واريدى كى آدى جمشيدايدى. اومنه دئدى كى، من صباح ياييرىسى گون
تهرانا ايشلەمه يە گئدەجه يەم، اگر ايستەسن گلرسن گئدەرىك. آمما من گئتمەدیم. بىر
گون ئاشيتىدیم كى، او گئدېب؛ منه بىر داري خىما اوز وئردى كى گل گۈرەسن!
سيخىلدى اورەييم، دارىخدىم يامان

بىر گونوم بىر ايلە دئندو، دارىخدىم.

گوندوزوم قارالدى گئجه لە كىمى

بختىم ترسەسینە چۈندو، دارىخدىم.

دولاندىم آوارا، قالدىم آوارا،
نه دئىيم بېلنچى بو روزىگارا،
سورويه- سورويه آپارىر هارا؟
آماندى گل منى دىندىر، دارىخدىم.

الىمدن تو تىمىدىن چىكمە آيا خدان،
آجىغىنىمى گلىرى مندن نە واختدان،
«حسن»م التىمساڭ ئەدىرم چوخدان،
آلىشىر اورەييم سۈندو، دارىخدىم.

داى من تهران عشقىنە دوشىدوم. اوز- اوزومە دئىيرم كى، اوردا هم ايشلەرم، همده
گئندرم بىر آمۇزشگاھدا اوخوماق اوئىرنىن. نىيە كى، تبرىزدە موسىقى آمۇزشگاھى
يوخودو. بو فيكىريلە تهرانا گئدېب، جمشيدى كى بىر چۈركخانادا ايشلە يېرىدى،
تاپدىم. من دە اوردا ايشلەمه يە باشلادىم. بورانىن صاحىللىرى تبرىزىن كىنارىندا اولان
قرەملىك محلەسىنندىن ايدىلر. اولار اىكى قارداش و چوخدا مەرىبىان آدام ايدىلار. بىرىنин
آدى محمد باقر، بىرىنинدە آدى اکبر ايدى. چۈركخانانىن ئىچە ايشلە يىنى وارىدى كى
ئىچەسى قرەملىكلى ايدى.

(ساغدان سولا: اکبر آقا- اسماعیل- شاطر حسین- حسین نیک خصال- جمشید آذرپیرا- حسن اسکندری- ایمان)

من بیر از ایشله یندن سورا، پیچ شیمران دا، ایران پوی آدیندا بیر موسیقى آموزشگاهی تاپدیم. اوردا منیم سسیمی امتحان ائله ییب، او خوماق کلاسینا یازدیلار. بیر یاخشی اوستاد منه او خوماق اویرتمه یه باشладی. آنجاق کی من اوردا ایرانی ردیفلرین اویره نیردیم. اوستادیمین دا آدی "اوستاد فاریا" ایدی. من هم ایشله ییردیم، همی ده آموزشگاهها گئدیردیم.

هاردا یاخشی آدام وار آلاه اونو حفظ ائله سین. جمشیدین بیر آناسی واریدی او ز او غلانلاری کیمی، بیزیده چوخ ایسته بیردی. جمشیدن سوواي اوچ او غلودا واریدی، اوچ نفرده بیزايدیک.

سئوگی سوراغیندا...

اوردا کی یولداشلاریمین بیرینین آدی حسین ایدی کی او زوده قره ملیکلی دی. چو خدا یاخشی بیر او غلاننیدی. او نا گوره ده من او نونلا چوخ یاخین ایدیم. بیر بیریمیزله هر دم شو خلوق اتلر دیک. من دئیردیم، باجین وارسا وئر منه؛ او دا گولوب، دئیردی یاخشی.

بیر گون من گلیردیم تبریزه، دئدی:- حسن بو نامه نی ده آپاریب وئررسن بیزه.

آدرسی ده نامه نین اوستوندیدی. من دئدیم:- آپاریب وئرہرم. آنجاق کی، سن ده او سؤز.

گولوب دئدی:- یاخشی.

من گلیب قره مليکدە ائولرین تاپیب، قاپینی دؤیلەم. بیر خانیم قیز قاپینین یاریسین آچیب، دئدی:- کیمسیز؟

دئدیم: حسین دن نامه گتیر میشم.

بیر آزدا قاپینی آچیب، گۆزلری دولـاـ دولـا دئدـیـ:ـ وئـرـینـ منهـ.

من نامه نی وئـرـهـ وئـرـهـ، بو گۆزـهـلـ قـیـزـ اـورـهـیـمـ آـپـارـدـیـ. بـیـرـ بـیـرـیـمـیـزـهـ باـخـاـ نـامـهـنـیـ آـلـدـیـ. قـاـپـینـیدـاـ اـورـتـوـبـ گـئـتـتـدـیـ.

گوردوم قاپی دالیسیندا

گۈزۈم دوشدو دای گۈزۈنە.

دئدیم نامه گتیر میشم

دئدی ساغ اول، وئر اۇزۇمە.

دئدیم يازىدی قارداشىن،
گۆزەلرینىن تۈكىدو ياشىن،
دای گۈرمەدیم اۇرتىدو باشىن،
ائىدى سوپوق تر دىزىمە.

دئىيشىلدى روزىگارىم،
عوض اولدو تام خىالىم،
دئدیم بودور وفادارىم
«حسن» صاحب اول سۈزۈنە.

گندیب آقام گیلیده گئروب، دای دایانا بیلمه دیم. تهرانا قایستادیم و بو دونه ایشیمی
جدیتله باشلادیم. آمما دؤزنه دیم، گندیب بو مسئله نی جمشیدین آناسینا کی، آبا
دئیردیک، دئدیم. دئدی: - هئچ ده فیکر ائله مه. من بوایشی دوزلدهرم.
آنjac ایشی بیر آز چتینلیکله دوزلديب، ۱۳۴۷ - ده ائولنديک. بيراييل سوراسي،
آلاه بیزه بیر گؤزهـل قیز وئردى. آدین "فرحناز" قويـدوـق. ایشـمـیـزـ بـونـوـ نـازـ
ائـلهـمـکـاـيـدـیـ. باـشـینـیـنـ اوـسـتـونـدـهـ اوـتـورـوبـ، اوـنـاـ اوـخـوـمـاقـاـيـدـیـ.

سن ايلك بالام فرحنازيم،

شـيرـينـلـرـينـ شـيرـينـىـ سنـ.

آـيـ چـيـچـهـيـمـ، باـهـارـ يـازـيمـ،

آـچـ خـئـيـرـهـ دـيـلـينـىـ سنـ.

آـنانـ لـاـيـلـاـيـ چـالـيـرـ سـنـهـ،

نـهـ اـيـسـتـهـ سـنـ آـلـارـ سـنـهـ،

وـئـرـدـيـيـ سـوـتـ حـالـالـ سـنـهـ،

باـخـيـبـ سـؤـزـهـ دـئـيـهـ سـنـ هـنـ.

گُور نه دئیر «حسن» بالا،
بؤيووديان يولا سلا،
قاداوي اوز آتان آلا،
گُورمه يه سن دومان، نه چن.

نغمه کارلیق...

بو زمانلاریدى كى من ده ايرانى رديفلرین اويرنمه ييin قورتاريپ، گواهى سين آldim. گواهى اليinde، بير نىچە موسيقى اولان يېلىرى دولانىپ، آخىرده شىميران خىابانىندا بير يئرە گندىپ، او لار منىم سىيمى بىنهنىپ، دئىيلر كى، صباح آخشام گل، سنه برنامە وئەك. من سئوينه- سئوينه گلىپ، اۇدە دئىيم. بئله بير سوز سىنه مە گلدى:

سئويندى اورەيىم، گولدو گۈزلىرىم،
او مودوم جانلاندى صباحا سارى.
سعادت او زومە آچدى قاپىسىن
ارىدى قىشىمىن شاختاسى، قارى.

سئوينجىدن گۈزلىرىم دولدو، ياشالدى،
او زومە آخيان، اورەك بو شالدى،
بىر آىرى عالمە يېنى خوشحالدى،
كۈھلەندى سازىدا، كمانى، تارى.

«حسن» ين اقبالى بختى بخته ور،
يئتىرىدى هر يئرە بئله بير خبر،
گلەجهىي او نون ظفردى، ظفر،
يارادان ساخلاسىن بو نغمە كارى.

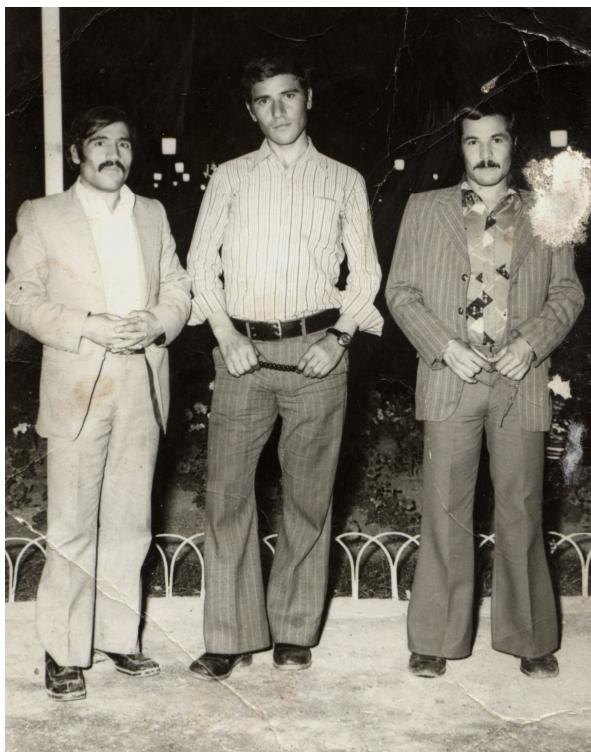
بعلی صباح اولوب، ایشدن سورا اورا گئتديم. منه ايکى برنامه وئرديلر. بيرى گئجه اوんだ، بيرىدە ساعت بيرىدە. بونودا دئىم كى بوواخت من اولكى ايشلهدىم يئرده دئىلدىم. اورا ياخين اولان بير چۈرەكخانادا ايشلهييردىم. بورانين صاحىبى بىلدى كى من گىدib كافەدە اوخويورام، منه دئىدە:- سن گىدib اوردا اوخوما. يوخسا گلىپ اورانى داغيدا جاغىق.

من دئىدەم:- يوخ سن بو ايشى گئرە بىلمىسىن. من گىدib اوردا اوخويوب، بوردادا ايشىمى گۈرەرم.

ايستەميردىم اورانى الدن وئرم، نىيە كى اورادا آذربايجانين بؤيووك اوخويانلارى وارىدە. خواننە بازىر، خواننە فريدون، حميد عبادى و آيرىلارى. آخى اورانين صاحىبى آقا نادر، كى توركايىدى؛ همى ده آذربايجانين بؤيووك اوينايىانى "سابر آتشىن" ين قارداشى دى. من گىدib اونا بو مسئلەنى دئىدەم. گولوب دئىدە: سن قورخما!

ايکى گون بو سۈزدىن سورا من اول برنامەمى وئيرىدىم. گۈرددوم ارباب بير نېچە نفرلە گلىپ او توردولار. من بولارا خوش گىلدىن دئىب، او خوماغا باشلادىم و بىر آز سورا بىر شوشە قولاغىمین دىيىندىن ائلە سو ووشدو كى، گل گۈرەسەن. نە جور اولدو كى باشىما دىيمەدى، يوخسا بىئىنیم پارتىلاردى. منى سئىندىن تىز گوتوردولر. داي بىلمەدىم نە اولدو.

بىر ساعت سورا سىس ياتىب، منى چاغىردىلار. گلىپ گۈرددوم هريان دىيب بىر- بىرىنه. نادر دئىدە كى، سن هەچ ناراحت اولما. فقط بىر هفتە دۆز. خبر وئەرىك، گلرسن. من ائوه گىلدىم و داي خبر اولمادى. من دە كى ائودە او توروب، ايشە گىتمىرم.

ساغدان سولا: عوض - زیاد عبادبور - حسن اسکندری (تهران - ۱۳۴۸)

من سنین الیندن هایانا گئدیم،

سالمیسان حصاره یاناسان دونیا!

دردیمی سؤیله ییب، شکایت ائدیم،

گتیردین سن منی جانا، سن دونیا!

گولرکن گؤزلریم دئندو یاش آلدی،

اوره بیم دیسکینیب، قولاغیم چالدی،

گلیبان دوستلاریم بیر توفان سالدی،

داغیلیب جلالیم، قاناسان دونیا!

”حسن“ین باشينا قيل چاره اوزون،
فيكرىنى بىلىيان باشا دوش سوزون،
زيروهەن زيروهە يئتىرسىن اوزون
گۈزەللىر گۈزەلى سوناسان دونيا!

وطنين قوجاغيندا...

بىر طرفدن باشىما گلنلر، بىر طرفدن ايشىزلىك، باعث اولدو كى تبرىزه قايتماق
فيكرىنه دوشك. تصميم توتدوق ائله بو ايشى ده گۇرەك. ائوى يىغىشدىرىپ، تبرىزه
گلدىك. آقامىن ائوى ده، حكمماوار خىابانىنادى. اورا گىتدىك.
تبرىزه گلمكده يواش - يواش اورەييم جوشى گلېپ، بىر آز آچىلدى.

قدم قوريدوم تورپاغيوا
قوربان اولوم، قوربان اولوم.
گىلدىم يئنه سوراغيوا
قوربان اولوم، قوربان اولوم.

مهربانسان آخرى منه،
دويموشام من دئونه- دئونه،
پناھ گىتدىم يئنه سنه،
قوربان اولوم، قوربان اولوم.

ايگىدلرىن يوردو تبريز،
ظولمه قارشى دوردو تبريز،
قارانلىغا نوردو تبريز،
قوربان اولوم، قوربان اولوم.

يئرين گۈزەل، ائلين گۈزەل،
 گۈزەللرده اولان ازل،
 «حسن» دئير سنه غزل،
 قوريان اولوم، قوريان اولوم.

بنله ليكله يئنه ده باجي، قارداشىمى باشىما يېغىب، بىر فرش كرخاناسىندا فرش
 توخوماغا مشغول اولدوq. يئنه ده من اۋزو مە عزيزآقا آدیندا بىر ياخشى دوست
 تاپدىم. اوونلا بىر كرخانادا ايشلە يېردىك. آخشاملار گندىب عاشيقلار قەوهەخاناسىندا،
 عاشيقلارا قولاق آساردىق. هردمەدە عزيزآقا اوЛАرا پول وئریب، دئيردى:
 - بىر تهران سەگاهى چالىن، حسن اوخوسون.

تبريز عاشيقلار قەوهەخاناسى...

دای من تهران سەگاهىلە معروف اولدوم. عاشيقلار بالا- بالا منه دئيردىلر كى،
 گل بوردا قاوال چال، ائلە بىزىلەدە تويا گىدەرسن. من اولارين دئدىكلىرىنە
 باخميردىم. عاشيق عىسى كى ياخشى عاشيقلارىن بىرايىدى، هى منه دئيردى:
 - حسن، گل منه قاوال چال! سەمنىه اولسان ياخشى تويا گىدەرىك.

ساغدان سولا: حسن اسكندرى (قاوال) - عاشيق علمسىگر داداشپور - مختار قربانپور (بالابان)

بوردا سؤز چو خدو... آنجاق عاشيق عيسى منه بير قاوال آليب، اونونلا ايشلهمه يه باشلاديم. بونودا دئيم کي تورکي او خوييا بيلميرم. عاشيق عيسى سازدا فارسي دستگاهه لاري چالير، منده او خويورام. آمما قاوال چالمقادان راضي دئيلم. بير آز زاماندان سورا آيرى عاشيقلا لارا ايشلهديم. عاشيق علسگرداداش پور، عاشيق رسول، عاشيق اصغر مرندي و عاشيق عبدالعالى نوري له.

بير گون عاشيق علسگرله، قهوه خانادا او خويوردو. بالابان چالاندا عباس عباديان ايدي. قورتاريب، يئره او توراندا، منى چاغيردى. دئى: - حسن گل بورا سنه سؤزوم وار.

من گلديم. دئى: - بويورون.

دئى: - سنه بير سؤز دئيه جەيم، ناراحات اولمو ياسان.

دئى: - يوخ، بابا او نه سؤزدو.

دئى: - سن اوززووی معطل ائله مە. سندن هئچ زاد اولماز، گئت ايشيوه.

Abbas آقا بعض منه شو خلوق ائلردى، دئى: - به يئنه ده شو خلوق ائدير، گولدوم.

دئى: - نيءه گولورسەن؟ دوز دئيرم.

دئى: - آخى نيءه؟

دئى: - نيءه سى يو خدو كى. بلکه بيرى سندن فارسى اىستەمەدى، سن ائله دورب باخاجاقسان.

دئى: - بىس نه ائله ييم، آخى تورکي او خوماق بيلميرم.

دئى: - من ائيرەتسىم، ائيرەنرسىن؟

دئى: - بىلى، نيءه ائيرەنمىرم.

دئى: - دفترىن وار؟

دئى: - وار.

دئى: - باخ بو سە گاه تصنيفىدى. گول آچىلاندا، ياز او لور بە بە بە. بونون شعرلىرىن دئيرم ياز.

سورا بیریندە دئىدى: - بودا باياتى قاجار تصنifyidi، شعرلىرى بىلەدى، يازى! عشقىن او دونا قالاننام.

دئىدى: - بولارى صباح سنه چالاجاغام، او خوياسان. اگر بولارى دوز ائيرنسن، گوندە ايکى ماهنى سنه دئىيە جەيم.

ائله، سورالاردا بوايکى ماهنىنى تلوىزيوندا، داستانپورون اركىستىريلە او خودوم كى، بو ايش باعث اولدو من چوخ آداملا رلا تانىش اولدوم. بىرى "محمد على حسينى" دى كى منه چوخ شئى ائيرتدى. دئمك اولار كى عباس عباديان منىم ايكىنجى اوستاديم اولوب. من اوندان چوخ ياخشى يوللار ائيرندىم. داي من بو فيكىرده اولدوم كى عاشىغلىق ائله يەم.

دئىيم كى بو زمانلار منىم بىر نئچە يولداشىم واريدى. بىرى اشرف ايدى. او بىرى ايلىاس ايدى. بىرىدە ولى عبدى ايدى. من داي عاشيق هوالارين ائيرنمىشدىم. ولى يە دئىيم: گل بىر اوستاد گۇرەك كى بىزە داستان ائيرتسىن، بالا- بالا ساز گۇتۇر كى. آخى عاشىغلىق ائله مە يە داستان لازىمىدى. او دا سۆزۈمۇ قبول ائلەيىب، عاشيق على بخشى، عاشيق عزيز شەنهازى، بىرده عاشيق حاجى محمد باقرىن يانىندا داستان ائيرندىك. سازى دا دوز ۱۳۵۰ ده عاشيق حاجى عبادياندان ائيرەنېب، عاشيقلىغى باشلا دىم.

عاشىغلىق ...

گۇنلىرىمین چوخۇ گولوستان باغىنин قاباغىندا، حسین تىرانداز قەھوھسىنندە كىچىرىدى. آمما ساز گۇتۇرن گوندەن، من گجىل بازارچاسىندا مشهدى احمد عەمىنин قەھوھخاناسينا گىتىدىم. منىمده عاشيقلىغىم دوز صفر آيىندا سورايدى. بونو دئمەلىيم كى عاشيقىلارين اىلده اوچ آى محرم، صفر بىرده اورو جلوق آىيى رسمى تعطىل لرى اولار.

صفر آيىنин صباحىسى يېغيشمىشىق قەھوھىيە. عاشق حسین تېرىزى او خوردو. قەھوھخانادا آداملا دولودو. بىر بالابانچى واريدى مىش تىمور آدىندا. من بونلا قدم

وورماق اوچون گلستان باغينا گئتدىك. اونونلا مصلحت ائله يېيردىم كى گۈرەسەن من
عاشىغلىق ائله مەيى باشارا جاغام ياخۇد ؟ بۇدا منه اورەك وئريرى:
- اوغلان نە دئىيرسىن ؟ سەن ھانسى عاشىقدان عاجزسىن ؟
آمما منىم قابىيەدىن آيرى سۆزلىرى كىچىر.

سازا صاحب اولان كىمسە

معرفتى او لا گەرەك.

سېينەسېينە آلان كىمسە

بلد او لا يولا گەرەك.

ايتىرمە يە او زۇن ائلدە،
آدى تمىز گزە دىلدە،
بولبول كىمى مئىلى گولدە،
قۇنمۇيا هەر گولە گەرەك.

مرد كىمسە يە او لا اياق،
گزە حسین جوان سايانق،
يوخسۇللارا او لا داياق،
آلدانمايا پولا گەرەك.

بىلە صحبت، داستانلارى،
دئىيە عشقە يانانلارى،
آيىلتىماغا انسانلارى
الە قلم آلا گەرەك.

«عاشيق حسن» آلسا اوپيود،

حلال او لار امديبي سود،

چاليش او لاما ايشينده كود،

دئمه سين لر آلا گرهك.

ساغдан سولا: علی حملهور - حسن اسكندرى - داود - ميرمحسن (تبريز - گلستان باغي)

منيم بوسؤزلر نظريمدن كىچه - كىچه، گۈر دوم مشهدى احمد عمى نين اوغلۇ

مصطفى، منى چاغىرىرىكى تىز گل، توپچون وار. من دئدىم كى، بئيوك عاشيقلار ھله

توى توتمايىيلار، منيم توپچوم گلىپ. ائلە بىل كى، منلە شوخلوق ائلە يىر. من

دورماديم. تيمور دئدى: - بابام دور گئت، بېي دوز دئىير.

خلاصە، من قەوه خانايا گىتدىم. مئشە مصطفى توپچولارى منه نىشان وئردى.

اولار ايکى نفرايدىلر. منى گۈرجىك، دوروب منلە گۈرۈشىدلر.

دئدىلر: - عاشيق گىنده كى ائشىكىدە دانىشاق.

دئدىم: - باش اوستە.

بىز ائشىيە چىخىپ، دئدىم: - سىز ھارالىسىز؟

دئدیلر: - بیز ایرانالیق.

من دئدیم: - آخى من اورا گلمەمیشم، سیز منی نه تانیرسیز. آخى من تزه ساز
گۇئورموش.

دئدیلر: - سن مگر عزیزآقا شبخیزین حیطیننە او تورمورسان؟

دئدیم: - نیيه اوردا اولوروق.

(بۇنو دئییم کى من بۇ صنعتى باشلاياندا، قارداشیم آقامگیلەي بېغىب آپارمیشىدى
تەھرانا. اونا گۇرە، عزیزآقا دوستوم، او ز حیطیننە بیزە بىر اتاق وئردى، اوردا
(او توردوق).)

من دئدیم: سیز اونو نه تانیرسیز؟

دئدیلر: دای نېیلیرسن. بۇ گىچە بیزیم تویوموزدو. اگر راضى اولسان، ناھاردان
سورا ساعت اوچدە گالىپ، سیزى گۇئورك.

واختا ياخىن، حاجى شاه محمدى آدیندا بالابانچىنى گۈرۈب، آخشاما ياخىن
چاتدىق توى ائوينە. من اىچەرى گىرنىدە عزیزآقانى گۈرۈم. سلاملاشىپ،
گۈرۈشوب، باخىپ عزیزآقايا دئدیم: بىس سن بونلارى يوللامىسان.
او تورجاق بىر نفر بئش تومن پول اليىنده، دئدی: سحاشقى آچ سازى، دور اياخا. او
كوراوغلونو كى راديودا نه جور او خوموسان، او جور او خويجا قاسان، سورا چاي
ايچرسن.

من باخدىم عزیزآقانىن او زونە. اشارە ائله يىپ دئدی: - دور كوراوغلونو او خو
بولار ائشىتىسىن.

(من بۇنو دئمەلىيم كى راديودا بىر نىچە هاوا او خوموشلۇم، بىريادە تۈركى
كوراوغلويدى. من ساز گۇئورەنە قادەر نىچە دۇنە پەخش ائله مىشىلىر كى اشىيدىلر اونغ
چۈخ سئرمىشىلىر.)

من دوروب كوراوغلونو او خودۇم. دورە ال ويرىب، دئدیلر: - عزیز آقا سن
آپاردىن. عاشيق ايلەشىن چايىزى ايچىن. آخشام مجلىسىمىز وار، بىز او تورماڭدا بىرى

دئدى کى، يوخ عاشيق، اول بو دوستون عزيزآقايا بير تعريف دئ، سورا. من ده دئديم
كى، باش اوسته.

آنادان امدييدين سوت حلال اولسون
سن منى دوز يولا گتيردين عزيز!
جانيمدان عزيزسن، ئومرومدن عزيز
آخر كى آرزيما يئيردين عزيز!

توتموسان اليمدن دوز يولا ساري،
بو چتىن يوللارى گندىيدىم بارى،
اونوتما آى قارداش منى، سن تاري
درىايى عمانا اوتوردون عزيز!

محبت او جاغى سؤنمز سينهندە،
او دور كى وورغونام سنه ده من ۵۵،
دولانىم باشىوا يوز دفعە گوندە،
آغلىمى باشيمدان ايتيردين عزيز!

تعريفى دئىيب اوتوردوق يېرە، چايى ايچە- ايچە دئيدىم: - ايندى عزيزآقا دئ
گۇروم بو نە جرياندى.

عزيز آقا دئمه ميش، بيرى دئىي: - عاشيق قولاق آس من دئىيم. بيزيم بوردا
رسمدى كى بير توى اولاندا، گرهك كندىن آغ ساققالارين، ايش بىلنلىرىن چاغىرىپ،
مصلحت ائدرلىر كى توى ائله يېرىپ، هانسى گونه سالاق؟ عاشيق گتيرەك يَا
گتيرەم يېك؟ اگر گتيرەك كىمى گتيرەك؟ بوجوردا مصلحت ائله رېك. بيز بو سۆزلىرى
دانىشاندا، عزيزآقادا بيزيم كىتدهايدى. آخى اونون باجىسى او غلو حسین بوردا فرش
توخوتدورور. گلمىشدى اونون يانينا. بيز بو كىشى يەدە زحمت وئردىك. بيز
مصلحت لشىندا راديودا سينىن كوراوغلوو پخش ائله دىلر. بيز دئىيك كى بو حسین

جوان دی ها. عزیزآقا دئدی: بوخ بو حسن جوان دی. دئدیک: عزیزآقا، بیزیم حسن جوان آدیندا عاشیغیمیز یو خدو. عزیزآقا دئدی: واردی. او نون اوستوندہ مرج ائله دیک. او دور کی عزیزآقا، بیزی او ددو.

من عزیز آقادان قدردانیغیمی بیلدیردیم. گئجه اولوب، مجلسسلری باشلاadi. بیر بؤیوک او زون کؤهول ایدی کی او باشددا او تورانی بو باشدакی تانیمیردی. من باشلامیشام او خوپورام. او ستاد نامه دن، او ياندان بوياندان دئییرم. توی بئیی گلیب منه دئدی: - عاشیق گئت گئر یوخاری باشد آغ ساققالار هانسی داستانی ایسته بیرلر، او ندان دئگیلن.

من گلديم او زومو تو توب، دئدیم: بويورون هانسی داستانی دئییرسیز، دئییم. او ره بیمده قورخا- قورخا دئییرم، گوره سن هانسی داستانی دئیه جکلر کی، من بیلن اولا.

بیری دئدی: - عاشیق ائله بیزه وطن شاعریندن دئ.

من دئدیم: - وطن شاعری؟

دئدی: - بعلی وطن شاعری.

دئدیم: - واللاه من وطن شاعری آدیندا داستان ائشیتمه میشم.

دئدی: - نییه؟ سن قربانیتی بیلمیرسن؟

دئدیم: - بس سیز اونا وطن شاعری دئییرسیز. باش اوسته.

من باشلاديم قوربانیدن دئمه يه. ايکی دفعه ایسته ديلر شام گتیرسينلر، دئديلر کی صحبتین شيرین يېرىنده بیك، بیر آز سورا.

بو داستانين هاميسینى دئمکده بیر نئچه گون وقت آپارار. اونا گئرده منه دئديلر کی، عاشیق قالانیدا قالاسین انساللاه بیر آیرى تويدا گلیب دئرسن. بئیی گتیرین کی سحره آز قالىر.

بیزده توپو مبارکلیک لە باشا چاتدیریب، تبریزه گلديک. بو توى لا من عاشیغیلىق صنعتىنى باشلاديم.

ائلین توی - دویونوندە

توبىلار ائله يە - ائله يە، رادىودا، تلوىز يوندا، او خوييا - او خوييا گونلر يميز كىچىر.

آرزى ائله بىردىم بىر گون اولايدى كنديمىزى بىر گورئىدىم. بو فيكيردىدىم كى
كنديمىزە ياخىن، «كىرىنگان» آديندا كندىن، بىر توپچۇ گلدى منى گۈرۈب، دئىدى -

عاشيق منى اوز قوه مووز، حاجى يوللايىب. آخى او غلۇنون توپىدو، گىنده ك.

من يولدا شلارىمى گۈرۈب، يولا دوشدوك. سئوينه - سئوينه، بالابانچىما دئىدىم -

ماشالا، بىزىم كند اورا ياخىندى تويدان سورا، گىنديب بىر باش وورروق.

توبىو قورتارىب يولا دوشدوك. منيم دئورت عىميم وارىدى. بىرى اسكتدرخان كى

گۈرمە مىشىدىم، آمما اوچون گۈرموشىدوم. بىرىنىنده آدى اسفندىارىدى كى اودا بىزىدن

سورا دونيادان گىتمىشىدى. بىرى جعفرىدى، بىرىدە ظفر عىميم. اولار بىزىم قاباغىمىزدا

قوربان كسىب. اوپوش - گۈرۈش، بىر - بىرىمىزە قۇوشىدق. نېچە ايلىن آيرىسى ائله

بىل كى دونيابا تزه گلمىشىم. آقامىندا ايىين اولاردان آلىرىدىم. آخى آقامدا دونياسىن

عوض ائله مىشىدى. اوچ گون اوردا قالىب، بىر گوندە مجلس قوروب، يىنه آيرىلىق اوز

ۋئرىدى. هامى لا قول - بويون اولوب، يولا دوشدوك. كندىن دئونه بىلمىرم. بىر يېرىسم،

بىر دالا باخىرام.

آيرىلىقدان چتىن نەدى دونيادا،

قالدى عىمى لرىم، ائليم، گىنديرم.

دئۇنمورم، بىلمىرم نە وار بورادا

حلال اندىن دئىير دىلىم، گىنديرم.

اوينادىغىم يېرلر دوشدو يادىما،

آلولانىر جانىم باخىن او دوما،

سېز آللە سېز يېتىن منىم دادىما،

گوناھىمى دئىين بىلىم، گىنديرم.

فلکدندي بيزده دوشدوک آرالى،
سينهم اولوب وطن سارى يارالى،
«حسن»م من اصليم ذاتيم بورالى،
داشى مرجان، تورپاق لعليم، گندىرم.

كىندهن فالله آچىب گىتدىك تبرىزه. منه خلونسردن توچىچى گىلدى. او رادا بير گۆزەل صفالى كىندهنى كى نئچە دفعە اورا تويا گئتمىش. تويو دانىشىپ، يولا دوشدوک. كىنده گلىپ، توى باشلاندى. تويون آخر گونو اورانين اھلىندين بىرى گلىپ دئدى: - عاشيق حسن من بير اتاق تىكدىرىمىش. اورانين شىرىيلىكىنه، آخشام باشى بير ساعت گلىپ او خوياسان.
دئدىم: - باش اوسته.

ناھار مجليسىن سوپىوب، ناھارى يىدىك. آمما ائله بىل دئئىرلر كى گىتدىب او را او خوما. ماشاللاڭىلە دئدىم كى من گىنديرم بىر يېرده بىرآز ياتام. او ردا سعدى بئى آدىندا مىيم بير دوستوم وارىدى؛ چىخىپ، او لارا گىتدىم. دئدىم: - منه بىر يېر آچىن او زانىم. هر كىمde منى خبر آلسا، دئىين بوردا دئىيل.

او طرفدن ماشاللاڭىلى گلىپ آپارىرلار، داي منى تاپا بىلمىرلر. آخر گلىپلر سعدى بئى گىلە. من اوندا گۇرдум كى قاپىنى سىندىرىرلار. سعدى بئى ده دئئىر، بوردا دئىيل. من بىلە گۇرۇب دئدىم: - قاپىنى آچىن.
من دوروب گىيىنib، دوشدووم يولا. او تاغا گىريپ، سلام وئردىم. سلام آلىپ، دئدىلر: - عاشيق حسن، به هارداسان؟ هامى بوردا قالىپ.

من عذر ايستەيىب او توردوم.

ماشاللا دئدى: - به سن هارداسان؟ نىگران اولدوق.

دئدىم: - ماشاللا من بوردان قورخورام.

ماشاللا يواشجا دئدى: نه دن. بىر ساعت او خو گىندهك، آخشام مجليسىن وار.

دئدىم: - بىلمىرم كى.

سازى آچىپ بير شىروان شكستهسى هاواسى لا باشلادىق. گئجه‌ده مجليسى قورتارىب، بىر جىپ واريدى او نلا تېرىزە يولا دوشدوک. او زمان من فرج قەھەخاناسىندا او خويياردىم. صاباحىسى اورا گىتدىم. جمىشيد عاشقى آدىندا بىر بالابانچى واريدى. او نلا دوروب بىر قەرمانى هاواسى باشلادىق. من ايسته دىم او خويام، سىس گلمەدى.

جمشيد آقا دئدى: - بلکە كۈك بىدى.

دئدىم: - يوخ، ائله بىل مريض اولموشام.

بوينومون دامارلارى آز قالىرىدى پارتلاسىن. واختى قورتارىب، دوكتوره گىتدىم. باخىب دئدى: - بىر زاد گۈرمۇرم. سورادا بىر نىچەسینە گىتدىم، بىرى بىلەمەدى. آخردا قره آغاج آغريندا، دوكتور على پاكدل آدىندا بىر دوكتور واريدى، اونا گىتدىم. باخىب دئدى: - او غلوم، سنين بوغازيندا هېچ نە يو خەدو. نە اولوب؟

دئدىم: دوكتور من او خوييانام، عاشىغانم. منيم سىسىم گلەمەرى. ايندى دە كى سىزىلە دانىشىرام، ائله بىل كى منى بوغۇرلار. بوينومون دامارلارى آز قالىرى پارتلاسىن. دئدى: - آچ آغزييى گۈرمۇرم. باخىب دئدى: - دئ گۈرمۇرم رطوبت يئرده او خوموسان؟ بىردىن منيم يادىمدا دوشوب، دئدىم: - بىلى دوكتور او خوموشام. (من اولانلارى نە جور اولموشدو دئدىم).

دوكتور دئدى: - سىس ايكى دامارдан گلىرى. بىرى زىل اولار، بىرى بىم. رطوبت سنين سىسيوين زىل دامارىن فلچ ائله يېب. اۋزو دە دئىسم كى داواسى فقط استراحتدى. بىر- ايكى داوادا يازىرام، ناراحات اولمويان.

دئدىم: - آقاى دوكتور نە واخت ياخشى او لارام؟

دئدى: - بىلەمك اولماز كى، بىر آى چكە، بىر ايل يادا چوخ. قالىب سنين شانسىيوا. من داوالارى آلىب، ائوه گلە- گلە بىلە بىر شعر سىنه مە گلدى:

پارلاق اولدوز کیمی پارلا دیغیم واخت
ال - قولمو تو توب، با غلادی منی.

شهرتیمی آلیب، سالدین بلایه
ائل - اوبادان، سازدان ساخلا دی منی

جوانيكن اولدو قلبیم يارالى،
ايندن بئله دونيا منه دارالى،
گونو - گوندن گول رنگیم سارالى،
درمانسيز درد نه تئز حاخلا دی منی.

فلک سن گل يامان اولما «حسن»
نئيله ميشم سؤيله گۈرۈم سن منه،
منى سالدین نامرد بئله بير گونه،
آلو ولا نیب قلبیم داغلا دی منی.

من ائوه گلیب، جريانی دئدیم. اۇزوده اورو جلوق آيينا قىرخ بئش گون قالىل.
تو بوندا لاب او شيرين واختىدى. بونودا دئییم كى، بير بالا ائوده تىكىدىرى مىشىم، آمما
برقى يوخىدو. او شاقلا را دئىیم: - هر كيم گلیب منى سوروشسا، دئىين ائوده دئىيل.
سسىنه گۈرە تهراندا دوكىتىرە گىدىب.

دئىمك اولار كى هر گون تو يچو گليردى. او شاقلا ردا دئىير دىلر كى ائوده يوخىدو.
گىدىب تهرانا؛ بير آز ناخوشدو. خلاصە اورو جلوق گلیب، چاتىدى. من دە كى ائوده
بىر سالىپ، ياتمىشىدىم. اورو جلوغون يېدىينجى گىچەسىدى. او شاقلا ردا ائوين دالانىدا
او تورموش دولار. من فيكىرە گىتمىشىدىم. ائله بىل كى منه دئىدilر دور او خو؛ سسىن
دوزه لىب. من خانىمى چاغىرىپ دئىيىم كى، سازىمى گتىر. ائله بىل دوزلىميشم. سازى
آلیب، كۆكۈنه باخىب، بير قره چى هاواسى باشلا دىم. گۈرۈم دوغورداندا سسىم
جورلەنىپ. او شاقلا ر گلیب دئورەمى آلیب، منه باخىرلار.

اوشاقلارین بيرى دئدى: آقاچان سىسىن دوزهلىپ.

دئدىم: هن بالا، دئىهسەن دوزلەمىشەم.

باشىم اوستن گىتىدى دومان

دئىير منه تىللى سازىم.

صابابحىما واردى گومان

دئىير منه تىللى سازىم.

اوخويورام قره چىنى،

آللاھ آپارسىن پىس گونو،

آمين دئسىن يوزو، مىنى،

دئىير منه تىللى سازىم.

"حسن" قالخ بىر اياغا سن،

اوخوگىنان ائيلەمە غم،

قالماز گىدەر دوماندا چىن

دئىير منه تىللى سازىم.

سازى يىرە قويوب، دلى آدامالار كىمى ائودن چىخىب، قەھەخانايا گىتىدىم. آخى او

زامان اورو جلوق آيىنин گئچەلەرىنده قەھەخانادا اوخويواردىق. قەھەخانايا چاتىب،

ايچەرى كىچىدىم. سلام وئىر دوم. عاشيق مصطفى اوخويوردو، منى گئوردو،

گىلدى اۋپوش - گئورۇشدىن سورا، دئىدى: - به سن ھاردارسان؟ بىزى نىڭران قوييموسان.

دئىدىم: - بىز آز مريضىيدىم. داي ياخشى يام.

دئىدى: - بىس بىرين اوخوياجاقسان.

بىر تهران سەگاھى باشلادىلار، اوخودوم. داي اورو جلوغۇن آخىرىنە جن ھر

گئچە اوخودوم. بىلەلىكىلە اورو جلوق آبىدا سونا چاتدى. توى لار گىذىب، راديودا،

تلويزيوندا، تربیت کتابخاناسيندا، بالاباغدا، تزه دوستلاريم منوچهر عزيزى و عباس
عابدين زاده ايله برنامه وئيرديك.

انقلاب نعمه کاري....

۱۳۵۶ - دون اورو جلوق آيى من فرهنگ اداره سينه گئديب، اورو جلوق آيى نين
گئجه لرينه برنامه آلديم. منيم باشچيليجيملا بير نئچه عاشيقا لاردان: عاشيق اصغر
مرندى، عاشيق حاجى عبادپور، عاشيق بشير شهريارى، عاشيق الياس يوسفى، بيرده
سازچى ايمران حيدرى لە، ازدرآقانى، بيرده بالابان چالانلاردان مختار قربانپور، سردار
رشيدى، ميكائيل گوزهلى، قالوچى ابراهيم دانشورى، و رضا قره داغى لە برنامه نى
باشلاديق. بالا- بالا جماعت شاه رژيمى نين عليهينه دانىشىردى. بيزده اونا گئوره بير
نئچه انقلابى شعر دئىيب، او خويوردق.

دینمه، دینمه آى قارداش،
قىلىن سىخما آى قاداش،
هر قطره قانىزدان
قالخاجاقدى مىن قارداش.

ياز گلېب ائللەرە، گوللر آچىدى،
شن چمندە آچان گوللەرە قوربان.
آزادلىق سۈيلەنير اىنسان دىلىنىدە
آزادلىق سۈيلەين دىللەرە قربان.

تربيت كتابخاناسي - ١٣٥٦

دئمه‌لیم کی بو برنامه‌لر اولین برنامه‌ایدی کی عاشیقلارین طرفیندن قویولوردو.
١٣٥٦نجی ايلين برنامه‌سينده، عاشیقلاردان- عاشيق حسین جوانين گؤزه‌ل شاگردي
عاشيق قلى ترکه‌داري، بيرده تيمور بالابانچى دا وارايدىلار.

بو ايلين اول برنامه‌سى کي کارگر گونو مناسبتى له‌ايدي، تبريزين دانشگاهيندانا
داوود آديندا بير دانشجو شهيد اولموشدو. اوغا گۈرەدە اونون حفينده اولان بير شعر،
بىرده کارگر شعرى، ايلمه شعرى و آراز ماھنيسى اجرا اولوندۇ. بونلار هاميسى بير
طرفن، بيرده عاشيق قشمين بىزله اولماسى، برنامه‌نى لابدا شورلو بير برنامه ائله‌دى.
هر برنامه‌ده ايکى پاسبان گلىرىدى کى تاماشاچilar طرفيندن نازاحتچىلىق
اولماسىن. من ده هر گون اولا را بير زحمنا وئيرىدىم.

برنامه قورتاريپ، من ايسته ديم اولارين حقين وئرم؛ اونلارдан بىرى دئدى: -
عاشيق قوى قالسىن سنه ايشىمىز وار.

من بولارين سۆزۈندىن جرياني بىلدىم. دئدىم: - بس دۆزۈن جماعت گئتسىن
سورا. جماعت چىخىپ گئتدى. من عاشىقلاريدا يولا سالدىم. بير قالدى عاشيق قشىم.
قاوال چالان رضا قره‌داعى دا بو برنامه‌ده وارىدى. رضانى چاغىريپ دئدىم: - سـن

مشهدی تیمورلا قشم عمینی، بیرده او غلوم علینی کی اودا برنامه يه گلمیشدی
گؤتورگئت.

سورا او زومو تو توب تیمور بالابانچی ياه، دئدیم؛ - قشم عمینی سن آپار ائوه،
داری خماسین. من ده سیزین دالیزجا گلیرم.

بولار گنتدیلر. پاسبانلاردا خیابانین او اليnde دور موشدولار. منه طرف گلیب،
دئدیلر؛ - دئ گؤره ک سن بوردا او خوماغا گلمیسن يا جماعتي تحریک ائله مه يه؟
من دئدیم؛ - بونه سؤزدۇ دئیرسیز؟

دئدی؛ - نه سؤزدی، يازمیشام. دئیرسن کی ياتما کارگر. مگر سن وزیر،
وکیلسن؟ دئدیم؛ - بابام، دئیرم کی ياتمادا دور ایشله، بو سؤزون هاراسى پیسدى؟
دئدی؛ - بس آراز نهدی؟ او بیرى کی دانشگاھدا اولموشدو؟ يا بیر شعر
او خویوردن، شاهى تولکو ائله يیردین. گندەک. دیرنالاریوی چكىنە دئیرم.
دانیشا - دانیشا بیر آز گلدىك. منه دليل - نصیحت وئریرلر؛ - سن عاشق سان بئله
ایشلرلە نه ايشين وار؟ او ز سؤزلریزدن او خویيون.

من ده دئیرم کی ائله او سؤزلر ھامىسى عاشق سؤزودور. بیلمىرم سیز نه
دئیرسیز.

او بیرى پاسبان دئدی؛ - بابام اۇتۇر گئتسىن، بو بیر بىسوا دادامدى. گؤره سن او
شعرلىرى كيم وئرييدى، بودا او خویور. داي او سؤزلرden او خوماز.
آنjac منى اۇتۇر دولر. ائوه گندىب، گۈرۈم کى او شاقلاڭ منى گۈزەلەيىب،
ياتما يېيلار. او لار منى گۈرۈب، سئۇينىدىلر. بىر آز دانىشىب، ياتدىق. تزه يوخو
تو تموشدو کى گۈرۈم قاپى دئيولىدو. دئدیم؛ - حتما ساواكdan گلیلر. باخىب
گۈرۈم يوخ، عاشق قىشلە تیمور بالابانچىدى. قشم عمى منى گۈرۈب بويۇمۇ
قرجا خلايىب، باشلادى آغلاماغا. تیمور دئدی؛ - بابام بىز گئندىن، سىندىن نىگران
قالىب. او توموردو كى. تئز - تئز دئیيردى، دور منى آپار او ندان بىر خبر بىليم.
دئدیم؛ - بس گلین ائوه.

تیمور دئدی؛ - يوخ، من داي گندىرم.

بیز گلديك ائوه. بير آز او توراندان سورا ياتديق. يئنه ده صباح گئجه دن برنامه نى باشلا ديق. برنامه نين آخىر گونو هامى خياباندا رژيمىن عليهينه شعار وئره- وئره گىتدىلر. تا كى بهمنين ييرمى دوقۇزو اولدو. ملت خيابانا تۈكۈلوب، قاباقكى گونلره تاي شعار وئردىلر. من ده اولانلارдан تاثير آلىپ، شعر دئيرىدىم:

جانا گلدى ملت ايران
ظولم الييندن، ظولم الييندن.

آچلىيدى اووجو شاهين،
ويرين يixin ظولمون كاخين،
يوخسوللارين گۈرون آھين
ظولم الييندن، ظولم الييندن.

«عاشق حسن» يادا سالاق،
حاقىمىزى گلىن آلاق،
نه اولار بير راحت اولاق،
ظولم الييندن، ظولم الييندن.

انقلابين غلبىسى....

من دئيرىم كى عاشيق اولا، شاعير اولا، يادا يازىجى اولا، فرق ائله مز؛ هنمند خلقى لە اياق اولمالىدى. بئله بير ايسلرده خلق دن دالى قالما يىب. اولاردان قاباغا كىچمهلىدى.

بالا- بالا بئلنچى ايسلر، ايرانىن هر يئريندە اوز وئردى. اصفهاندا، قومدا، زنجاندا تاكى انقلاب پىروز اولوب، شاه قاجدى بئله ليكلە ملت، زندانلاردا الله كىچىرىدىب، زندانلىارى آزاد ائله يىب، اولارلا اوز مبارزەلرین دوام ائله دىلر. بو زندانلىرىن ايچىندە نئچە بؤويوك شخصلر وارىدى كى

اولاردان بىرى آيتاله طالقانى، بىرىدە صفر قەرمانىدى كى اوتسۇز نېچە ايل شاهىن
اسىرى اولمۇشدو. ملتىن ھامىسى بولارىن آزادلىغىنا خاطر شىنىك ائدىب، اولارى
گۈرمە يە جان آتىپلار. صفر قەرمانى نىن آزادلىغىنا گۈرە دوستلارينىن ئوينىدە بؤيووك
بىر يىغىنجاق تو توب، بىزلىرە قالمايىپ، اورا گىتىدىك. من دە بو ملت قەرمانىنا گۈرە
شعر يازىپ، او خودوم:

آى قوجامان اىنسان، داغ تك ووقارلى،

گلىرى هر يېردىن سوراغىن سىنىن.

گۈيدىن يېرە سالدىن منم دېيەنى،

توپراقلارا سورىدو اياغىن سىنىن.

صفر قەرمانى سىنسن قەرمان،

افتخارلا باخىر سەنەدە ايران،

آنا يوردوم سئىر كى آذربايجان

گۈرمە گىوه گلىرى قوناغىن سىنىن.

گۈرۈرم كى باشىن نېچە آغارىپ،

ائىل بىل كى داغ باشىنا قار ياغىپ،

اولكەمىزە نورالهنىب، گون شاخىب،

گىندير ظولمات، يانىر چىراغىن سىنىن.

«عاشقى حسن» خدمتىوه واراندا،

جسارتى، قول بويىنوا سالاندا،

سازلا دوروب قاباغىندا چالاندا،

تعريفه ياراشىپ ياراغىن سىنىن.

بوگونلریدى کى داي جماعت آيرى بير شور و حالدايدى. گون به گون انقلاب
قدرت تاپىر؛ بو طرفدن ساواكى لار - شاهچى لار فرصت تاپىپ، جماعتى اينجىدىرلر.
هامى ال بير اولوب، اولارى توتوب، نهادلارا تحويل وئىريلر. آيرى جوره اولاردان
انتقام آيرىلار. راديو، تلويزيون، ارتش، هامىسى دوشوب ملتىن الينه. ملت اوزو كميته
قويوب، جوان، قوجا، اللرينده سيلاح، انقلابدان دفاع ائدىرلر. من ده اوز يولومدا،
سازى لا - سۆزايلە جماعتى بىرلىگە چاغىرىرام. خلقين قەرمانلارينين آدينا، انقلابى
شعرلر قوشوب، اوخويورام. صمد بېرنىڭى نىن آدينا - صمد عمى گلمەدى يَا آراز
ماھىنىسى، آمريكانىن علەيھىنە سۆزلىرىپى، اوخويورام. ائلە بو گونلریدى کى
«گەندى ئىللر بير اولا» آدیندا بير شعر يازىپ، اونو اردوباد گرایىلىسى ھاواسى لا
راديودا، اوستاد على سليمى نىن اركىستىرى ايلە او خودوم.

امپرياليزمى ازمه يە،
گەندى ئىللر بير اولا.
آمريكا بئلين ايمە يە
گەندى ئىللر بير اولا،
قاپارلى للر بير اولا.

قورقو قورور سرمابادار،
ظولم ائتمە يە نقشهسى وار،
قورقۇيا تاپماغا آچار،
گەندى ئىللر بير اولا،
قاپارلى للر بير اولا.

زىروهله يېتىشىمە يە،
آبادلىغا چالىشماغا،

سعادته يول آشماغا،

گرەکدى ائللر بىر اولا،

قابارلى اللر بىر اولا.

بو او خوماق دئنه- دئنه راديودان پخش اولدو. بو او خوماغى تمام توپلاردا-

كىنسرتلرده مندن ايستيردىلر. بولارдан سورا آذربايچان آدیندا بىر شعر يازدىم، عاشيق

اصلان خويلىودان ائيرەنن هاوانىن اوستونه قويوب، اوخودوم. بو او خوماقدا

عاشيقلارىن- خلقين ايجىنە زىل آذربايچان هاواسى تانيندى.

سنسن بىزە گوزەل وطن،

آذربايچان، آذربايچان!

اينان سنى بىزىك سئونە،

آذربايچان، آذربايچان!

تبريزيمىن قەھرمانى،

ايانيمىن قورج اينسانى،

ستارخانى، باقرخانى،

واردى يئنه آذربايچان!

عاشيقلارىن دستە- دستە،

سازلارى وار سينە اوستە،

گلين وئرەك بىز سىن سىسە

دېيك ياشا آذربايچان!

بوجور شعرلەرن يازىب، او خويوردوم، آيرى عاشيقلارىمىزدا بولارى او بىرنىب يَا

اۋزلىرى انقلابى شعر يازىب، گۆزەل عاشيق هاوالارى لا او خويوردولار. عاشيق

عبدالعالى نورى، عاشيق اشرف حسین پور، عاشيق يىدالە عيوض پور و تمام عاشيقلار

خلىقى بىرىشە چاغىريپ، انقلابا چوخلۇ گوج وئيرىدىلر. عاشيق عزيز شەنازى دا،

آمریکانین علیهینه، بیرده وطن حقیندە گۆزەل شعرلر دئیسیر، بیز عاشيقلاردا اولارى آلىپ، او خويوردوق. آمما بو طرفدن آمریكا راحات دورمادى؛ نېيە كى منافعسى خطره دوشموشدو. او نا گۈرە ئۆز دوستلارين باشينا يېغىب، صدامى ايرانين علیهينه قوردو. صدام ايرانا حمله ائله دى. بونا گۈرەدە قوجا، جوان بىسچ اولوب، مبارزەلە حاضىر اولوب، يوردو موزۇ قورودولار. يتنەدە عاشيقلار، شاعىرلر، تمام يازىچىلار قىلمىرىن گۇتوروپ، صدام لا آمریکانين علیهينه ئۆز مبارزەلرین باشلادىلار.

بو زمان موسىقى سئومەين آدامالارين اليھە فرقت دوشوب، عاشيقلارى توپلاردا تو توب، اينجىدىرىدىلر؛ بونا گۈرە كى هر يئرده شھيد، سىزىدە چالىپ او خويورسوز. بىر نئچەسى دە دئىيردى كى موسىقى حرامدى؛ ائله اودا شاهلا گىئىدى. ائله منى دە نئچە دفعەلر تو توب بو سۈزلەرنى دئىيردىلر. يا كى سن نېيە فدائى - كارگر او خويورسان، جوابلاريندا دئىيردىم كى شاه واحتىنادا منه دئىيلر سن نېيە كارگر او خويورسان، سىزىدە دئىيرسىز. او واختىلار ائله فدائى او خويوردوق كى فدائى لر گىلىپ ملتى اولارين اليندن قورتارسىن. اوندان سوواي، مگر سىز اۋزۇز كارگر بالاسى ياكارگر ئىيلسىز؟ بو سۈزلەرلە باشا دوشوب، اوت سوروردولر. بو طرفندە خلقىمىز بىزلىرى اونوتمايىب، بئله نچى آدامالارين قاباغىندا بىزلىدىن دفاع ائدىب، دئىيردىلر كى عاشيقلىق بىزىم اۋز فرهنگىمىزدى. بىز دده - بابا رسملىرىن دوام وئرمەلى يىك. عاشيقلارى توپلاريمىز، شىلىكلىرىمىز آپارمالى يېق. چوخودا گىلىپ دئىيردى كى آقا توى ائله مك، توپلاريمىز، عاشيق آپارماق بىزىم دده - بابادان قالان رسميمىزدى. عاشيق توپوندا پول بىغىب بئيه كۈمكلىك ائله يېرىك. اوندان سوواي عاشيقلارين سۈزلەر، شعرلىرى، داستانلارى، ملىتىمىزىن سۈزۈدۇ. كوراوغلۇدان كى ئىتالىملىر قارشىدى، عباس تو فارقانلى دان كى سۈزلەر نصىحىتدى. قربانى دن، اصلى - كرم دن، بوجور صحبتلىرى اولار. ملتىن بئله نچى سۈزلەر، بىزە چوخ كۈمك ائله يېرىدى كى عاشيقلىق دوام تاپىردى. من دە بئله گۇرۇب، اليمدن گلن شعرلىرى يازىردىم.

ائلسیز عاشق هئچ یاشارمی؟
نئجه بولبول گولسوز اولماز.
سئل گلمه سه چای داشارمی؟
دریالاردا سئلسیز اولماز.

ساز و صحبت اولان یئرده،
دوز ایشینده، یالان یئرده،
ظالیم بوینون بوران یئرده
دئیبلر کی ائلسیز اولماز.

اثل دایاغدی بیزه اینان،
«عاشق حسن» ائدیر عیان،
آذربایجان، گؤرمل ایران
بو بیر جاندی بولسیز اولماز.

انقلابدان سونرا تبریزده بیرینجی کانسرت....

بو زمانلاریدی کی من بو فیکره دوشدم اولین کانسرتی انقلابدان سورا قویماق لازیمدی. نیبه کی هم بثله بیر ملتیمیزدن قدردانلیق ائله ییب، همیده موسیقی نین اولان اهمیتلرین، اونو پیس بیلنلره گئرسه دک. اونا گئرده بیس درخواست یازیب، ارشاد اسلامی اداره سینه آپاردیم. نامه نی ارشادین مدیرینه آقای حسن اورنگی پورا وئردیم. بویوردولار صباح گلین جوابین آلین. من صباح تندن گنتدیم. موافقت ائله میشدیلر. من عاشيقلاردان، بالابانچیلاردان، قاوچیلاردان بیس نئچه سینی گئرورب، کتابخانا تالاریندا اوچ گون برنامه قویدوق. بو برنامه ده او خوماقلاردان سوواي، «قرخگینان، قورخمورام» آدیندا بیس نمایشده جورله ییب، اجرا ائله دیک کی سؤزلری "حبیب فرشیاف" دانیدی. بو نمایشده ایکی

نقش واریدی. بیر ایران، بیریده آمریکا نقشی کی عاشیقلارین هئچ بیری آمریکانین نقشین اویناما دیلار. آخر من آمریکا اولدوم، عاشیق اشرفده ایران. نمایشده بئله قرار بود که عاشیق اشرف، تماشا چیلارین ایچینده او تورسون. نوبه سینده اوردان جواب وئرب، نقشین باشلاسین. اوزوده سازینی، ذوالفار عبدالهی بیرآز سورا اونا آپارسین. عاشیق اشرفده او خویا- او خویا گلیب، چیخسین سنه اوستونه. ائله بئله ده برنامه نی باشلادیق.

جماعت نه جور گلیب کی سالوندا اینه سالماغا یئر یوخدو. عاشیقلار بیر- بیر گندیب، او خویورلار. نمایشدن قاباق عاشیق پناه «اولوم اولسون سنه دئیک آمریکا» آدیندا، بیر شعر او خویاندان سورا تاماشا چیلار «مرگ بر آمریکا» شعاری وئردیلر. ائله من بو زمان، تاراب تورو بونان سنه اوستونه گتدمیم. ائله بیل کی منی قووورلار. شعار وئرنلرین اوستونه قیشقیردیم کی، کسین سیزی! مرگ بر آمریکا، مرگ بر آمریکا. آمریکا سیزه نئیله بیب. او تانماقدا یاخشی شنیدی. هامی سسین کسیب باخدی منه. من سؤزومون دالیسین دئدیم: - آخی من سیزله دوستودوم، سیزی کیم منیم اوستومه قودوردوب؟ باخین بیر، دده ایله بالاسی نین دا سؤزو او لار. سیزدن خطا، مندن عطا. او نون- بونون سؤزونه قولاق وئمه بین! یوخسا آیری جور او لار. جماعت هله قالیبدی کی بو نه برنامه دی!

بو طرفدن عاشیق اشرف، جماعتين اورتاسیندان ایاغا قالحیب، دئدی: - بیر منه دئ گئروم، نه جور اولا جاق؟ بونو بیل کی ایراندا سینین یئرین یوخدو. ال چک بیزدن! هامی اونا با خیر. بیر نفر دئدی: - آقا او تور یئره، برنامه نی وور ما بیر- بیرینه. من بیر نفر قویموشدو م کی بئله او لسا قاباغین آلسین. او آدام گندیب اونا دئدی: - ایله شسین، بودا برنامه دندیر.

من دئدیم: - سن کیمسن؟ او تور یئرینده. بو آدام لار سنی نماینده تیکدیلر؟ او تانمیر. نه ایسته دیز وئردیم. یئدیز قودوردوز. دوز دئیرسیز. عاشیق اشرف دئدی: - یوخ سن دوز دئیرسون. ایران خالقین چاپیب، آپار دین بسین دئیل، یئنه ال چکمیرسون. دای بونو بیل کی آیلمیشیق. بیر قطره قانیمز قالینجان

سنندن ویریشیب، سنی یئر او زوندن محو ائده جهیک. ایران ملتینین ایچیندە، سنین
یئرین یو خدو.

من دئدیم: - آبالا، گل اته یندن شیطانین داشلارین تؤک، يوخسا پئشمان
اولارسان‌ها!

دئدی: - الیندن گله‌نى، بىش قابا چك.

دئدیم: - بس ائله بىل، منى ياخشى تانیمامیسان. قولاق آس گۇر نه دئییرم.
آلیب سازى، بىلە باشلاپىم. بالابانچىم تیمورادا دئدیم: آى يولداش بىر كشکۈولو
هاواسى چال، گۇرۇم بىر منه نه دئییر.

اربابلار اربابىي آمریکا منم،

قان ایچمك پئشىدى مندن قورخىگىنان!

عدالت دىئەنى سونبوللر كىمى -

كۈكوندن بىچمكدىр، مندن قورخىگىنان!

دئدیم: - ائشىتىدين سورومۇ؟ او تور يئرىندا!

عاشقى اشرف دئدی: - ايدى منه بىر ساز وئرين گۇرۇم بىر منه دئیير. بالابانچى
ذوالفقار عبدالەھى سازى گتىريپ، وئرىدى. عاشقى اشرفلە باشلاپىم. جماعت بىر ال
وېردىلار كى گل گۇرە سن. منه باخىپ بىلە دئیير:

من ايرانام آزاد اينسان يوردو يام،

استقلال يولوندا داردان قورخەمۇرام.

آزادىغا مىتلر قوربان وئرمىشىم،

بىر تولك طرلانام ساردان قورخەمۇرام.

بۇنو او خويوب، دئىه- دئىه گلىر قاباغا. تاماشاچىلاردا تىشويق ائلەيىب، ال

وېريلار. من جواب وئريرم:

گوندە مىن اينسانى چكەرم شىشە،

قان ایچمكدىر از لىدى منه پىشە،

سرمايه نىشانىن ويرمىشام دؤشە،

زوروم وار زريم وار مندن قورخگينان!
جماعت هچ منه اهميت وئرمير. هامينين گوژزو اوندادير. آليب دئير:
بېرلشىن بېر اولسون دونيا خلقىلىرى،
دونيادان محو ائدین بو سرسختلىرى،
ائللر آنلايىبدى حقللى حقلرى،
دوستلاريم وار دوشمنلردن قورخمورام!
دئير، بالا- بالا يئريپ قاباغا. ساغاول ايران عاشىغى. آز قالىر سالون پارتلاسىن. من
دئديم: - سين دوستون وار، منيم يوخدۇ؛ بېر قولاق وئر:
صدامى قورموشام داغىتىسىن سىزى،
ميرازلارى آليب شاد ائتتىسىن بىزى،
احتكار ائلهسىن بوللو روزىزى،
ستون پنجم "وم واردى قورخگىنان!"
جواب وئرير:
ايلىر بويو حاقىمىزى آپاردىن،
ايران خلقىن سئودىيىن تك چاپاردىن،
اگر بېرى دينسەايدى قاپاردىن،
آماما يىندى متىحىك قورخمورام.
دئير، گلىر قاباغا. جماعته تشويق ائله يير. من جواب وئريرم :
كىيم سىزى قوروبىدور ايش آچىب بىزە،
قويمارام چاتاسىز ايشيق گوندوزە،
بومبالار ياغدىررام قان چىخار دىزە
سايسىز دوستلاريم وار مندن قورخگىنان!
داى منه يئتىشىب، چىخا چىخا دئير:
بېرمىنجى عصرىدە باتاباق سىسىن،
دونيادا قطع اولار كىيف نفسىن،

ائشیت بو ملتین حق دئین سسین،
گئت اولگین من لیرالدان قورخمورام!

سوزون قورتاریب، چیخدی سئنه. سازی قوزاییب، یومولدو منیم اوستومه. من
سئندن باشلادیم قاچماغا. جماعت بیر طرفدن ال ویریر، بیر طرفدنده "اولسون آمریکا"
شعارین وئرمەیه باشلاییب. بو اوچ گون برنامەدە هر گون بو نمایش اجرا اولوردو.

تهراندا کانسرت....

۱۳۵۹دا ائله بو برنامەنی اجرا ائله مەیه، تهراندا خانیم منیژه علیزادەنین سرپرست لیبی له تئاتر شهرده اون گون برنامە قویدوق. ائله اوردادا بونمایشین اجراسیندا تاماشاچیلاردان، دوروب عاشق اشرفه دئیردی کی او تور يئرە برنامەنی قاتما. دای بیلمیردی کی بودا برنامەدندي. سورا آدام قویدوق، تئز توضیح وئرسین، مسئله قاباغا گلمەسین. بو اون گون برنامەنین خرجین چیخاراندان سورا، قالان پوللاری رجائی نین حسابینا تؤکدوك. دئمه لیم کی بورابطەدە بیزى برنامە اجرا ائله مەیه گئرە ایستیردیلر کی جبهەیەدە يوللاسینلار کی مباریزلىمیزین روھیلەری تقویت اولسون. بیز حاضیر اولدوق؛ آنجاق کی اقدام او لمادى.

عاشیقلار يئنە ایسلرین ادامە وئرب، دده- بابا عادتلرین ائله ییب، تویلا رینا گئتدیلر. يئنە قاباقدا دئدیسیم کیمی خوشو گلمەینلر، بیزلری توتوب، اینجیدیب، تەهد آلیردیلار کی دای تویا گئتمەیک. دای بیلمیردیلر کی بو ایران ملتینین بیز بؤیوک فرەنگلریندندى. عاشیقلاردا گئتمەسە ملتمیز بیزدن ال چكمەیە جىكلر؛ اۆزۈدە نە آذربایجاندا، ایرانین ھر يئریندە بیزیم بو فرەنگیمیز تانینبىدىر. يئنە قىزىن ارە وئرن، او غلون اولندىرین، عاشق گۈرۈب توی ائلردى.

آنچاق من دە عاشیقلاریمیز کیمی تویلا را گئدیب، امکان اولان قىدەر، سوزۇمو دئیب، چالىب او خوماغا، توی ائله مەیه دوام ائدیردیك. حتى بىر دفعە تویلا رین بىرین قورتاراندان سورا بیزى توتوب آپاردىلار. من بو فرصنەن استفادە ائله ییب، اولارین ماشینىندا كمیتەیە يېتىشىنچە اولارا او خودۇم کى ائشىتىسىنلر. بىز اورا يېتىشىب

گۇردوک، شفاعت ايمانى، اروج ايمانى، بىرده ذوالقار عبدالەھى نىدە توتسوب، اورا گتىرىپىلر كى اولار منى گۈرجىك سئوينىب، دئدىلر: - عاشيق حسن بىزى قورتاراجاق. من دە اورانىن باشچىسى آقاي احرابى لا دانىشىب، قرار بىلە اولدو كى من تېرىزىن ارشادىندان بىر مجوز آپارام، ھامىنى اوئتورسونلار. سورا ارشادا گىدىپ، اوردان بىر كاغاذ آلدىم كى اوندا يازمىشدىلار، بولارىن موسىقىلىرى ستى بىر موسىقىيەتى. ستى موسىقىيە آزاددى. بو كاغاذى آپارىپ اورا وئردىم، اولاردا بىزىم ھمكارلارىمېزى اوئتوردولر. سورا بىز بو فيكىرە دوشدوک كى تەرانا گىدىپ، اۋزو موزە بىر مجوز آلاق.

عاشىغلىق اجازەسى....

ائىلە بىز بوجونلار شەمالىن صومعە سرا شەھرىنندە بىر توى توتسوق كى بو تويدا منىم يولداشلاريم قالاچى محسن رزمى، بىرده بالابانچى تىمورايدى. بىز تويو قورتارىپ، ائىلە اوردان مجوزه گۈرە تەرانا گىتدىك. بىز اوچوموز بىر نامە يازىپ امضالادىق. گىچە واختى تالار وحدتىن قاباغينا يئتىشىب، سحرە جن اوردا قالىپ، سحر ائىلەدىك. سورا نامەنى آپارىپ معاون ھنرى يە وئردىك. نامەنى اوخويوب، چوخدا ناراحت اولدوکى آخى بو موسىقى ستىدى، آزاددى. كىم سىزە بىر سۆز دئىير؟ سىز گىدىن. من دستورون يازىپ يوللارام. سىز تېرىزىن ارشادىندان پىيگىر اولون.

خلاصە بىز تېرىزە گىلدىك. بىرايىكى گون سورا تېرىزىن ارشادىندان منه زنگ ويرىپ دئدىلر كى، مجوزىز گلىپ، آما ارشادىن مدیرى- آقاي سروى- تەرانىدادى. امضاسى لა، مەھرى قالىر. گلىن آپارىن. آقاي سروى گىلنە من سىزە دىيەرم گىرەسىز، قالان ايشلىرىن گۈررلر.

مندە گىدىپ آلدىم. چوخدا تشكىر ائىلەدىم. سورا دا خدافىظلىك ائىلە بىپ، يولا دوشدووم. مجوز اليمدە، مشھدى احمد قەھوھىسینە گىدىپ، عاشيقىلارا دئدىم. داي بىلمىرىدىلر كى سئويندىكلىرىنندە نە ائىلە سىنلر.

گون او گون اولدو کی آقای شکاری منه تلفون ائله‌دی کی آقای سروی گلیبیدی.
من گئتدیم آقای سروی نین حضورونا. سلام وئریب، او توردم. او دا منه خوش گلدین
ائله‌ییب، دئدی: - عاشيق گئروم مجوزی!

من وئردیم. باخیب دئدی: - لاب ياخشى، آمما بیلیرسن؟ عاشيقلارين
بېرىنچەسىنین علیهينه استاندارىيە شکایت گلیب کی او لار: سن، عاشيق يدالە، عاشيق
عبدالعلى، بېرده عاشيق اشرفدى. استانداريداندا گئدبىپ مرکزى كميته‌يە؛ او لاردا بىزە
يازىيلاركى سىزىن قاباغىزى آلاق. ايندى من قالمىشام کى نه ائله ييم.

من ائله بوسۇزلرى اشىدېب، قالدىم.

آقای سروی گئردو کی من چوخ ناراحت اولدوم، دئدی: - من بىر ايش گئورە
بىلەرم کى بو مجوزى امضالىيام، آمما مهر ويرمايام. سىزدە هلە بونلا كىچىنин،
گورەك نه جور اولا جاق.

من داي دىنمه‌دیم. امضالا يېب وئردى. آلىب دئدیم: - آخى كىم بىزىزم
شكایتچىمیز اولا بىلە. آقای سروی دئدی: - او نو گئدبىپ استاندارى دن سوروشما
بىلرسن.

من اوردان چىخىب، قەھەخانا ياكى گئتدیم. اولانلارى دانىشدیم. دئدیم: - بو گون
اولماز، صباح من گئدبىپ استاندارى يە، گئروم بىزىزم شکایتچىمیز كىمىدی. سورا
گورەك نه ائله ملى يېك.

من صباح استاندارى يە گئدبىپ. اوردان سورشلۇم. دئدبىلر: گرەك معاون
سياسى نين يانينا گئدەسنى. من اورا گئدبىپ، معاون سياسينى تاپدىم، دئدیم: - من
عاشيق حسن اسكتندرى يەم. او بىش نفرىن بىرى کى او لارдан شکایت اولوبدور. بىزىزم
جرموموز نەدەي؟ شکایت ائله يەنەن يەنەن كىمىدی؟ جوايندا دئدی: - من عاشيق زاد
بىلمەرم. بېرده بىلمىرم شکایت ائله يەن كىمىدی. گئدەن يەغىشىدىرىن. داي عاشيقلىق
زامانى كىچىب.

من ايستەدیم دانىشام، دئدی: - سنه دئدیم گەت.

من بو جريانى دا عاشيقلا라 دانيشديم. بئله قرارا گلديك كى مجوزى فتووكپى ائله يىب، هرى يه بيرين وئرهك. سورا دئدىيلر كى فتووكپى آرادان گىلدار، بير كارت چاپ ائله يك، عكسىميزيده اوستونه ووراق. هره اوزوده، هزينه سين وئرسين. ائله بيز بئله ائله ديك. هر بير كارتين يوزاللى تومن خرجى اولدو. بعلى بئله نچى تمام عاشيقلارين بير مجوز كارتى اولدو. يئنه بو كارتى، كيمى قبول ائله ييردى، كيمى ده خوشى گلمه يىب بيزى اينجيديردى. آمما دده- بابالار دئيىدى كى آغاچى اوز اىچىندن قورت يئير. من آختارىب، شكايتچىميزي تاپدىم كى بو نامرد كيمدى، بير كسه دئمه دىم.

دوسىدان دئىين يارا منى

پارالادى، پارالادى.

اوره يىمى بير اوخ كيمى

يارالادى، يارالارى.

زحتمىمىز گئتدى زايا،

گلىن باخين سىز آخ- وايا،

ھەچ سىنده يوخ مرۇت، حيا،

بىز يازانى قارالادى.

معركەدن بىز اولدوق پرت،

«حسن» او لمائىنان دلسىردى،

دردىمىزىن اوستونه درد

قالالادى، قالالادى.

دەھ فجر جشنوارەسى....

دئىيم كى يئنه بىز فعالىتىمىزدىن ال گۇئىتۈرمەدىك. هارا گىلدى سۆزۈمۈزۈ دئىيب، توپادا گىتىدىك، تا كى ۱۳۶۴-نجى ايل اولدو. آقاي خضرلۇزادە تەراندان كى خانە موسىقىنىن رئىسى ايدى (تەراندا بىزەدە چوخ كۈملەلىي كېچمىشدى) منه تلفن ويردىلار كى تەراندا، دەھ فجر جشنوارەسى اولاجاق. تمام استانلارдан دعوت ائلهمىشىك. تېرىزىنەدە ارشاد اسلامى ادارەسینە نامە يازىب، سىزى دعوت ائلهمىشىك. سعى ائلهين كى حتماً اولون، چوخ مەممەدى. من تىز گىتىدىم ادارەيە. اوندا ادارەنinin مدیرى حجتالاسلام محمدى ايدى. بويوردولار كى، بئلە بىر دعوت گىلىپ، ھەلە تىصىم تو تولمايىب كى خېر وئەك. متظر اولون.

من گىلىپ بىر، ايکى گون دؤزدوم، گۈرۈم كى جواب گلمەدى. يئە گىتىدىم. خلاصە نظرىمە بئلە گىلدى كى نظرلىرى يوخدۇ تەرانا عاشيق يوللاسىنلار. دئىيم: - جواب بويورمادىز.

دئىيلر: - نامەزى وئرمىش معاونىتىدە، آقاي رنجىرى دە دى. منىم كى نظرىم يوخدۇ، گۈرۈن اولار نە دئىيلر. من آقاي رنجىرىنىن يانىنا گىتىدىم. رنجىرى لە قاباخدادا گۈرۈشۈمۈز اولمۇشدو.

اومىدلە، او تاغىنىن قاپىسىن وېرىپ، اىچەرىيە كېچدىم. گۈرۈشوب، اياق اوستە دايىندىم. دئىيلر: - عاشيق ائلەشىن.

من او تورىدوم. باخىب منه دئىى: - حتماً او نامەدن او تورى گلمىسىز. دئىيم: - بىللە.

دئىيلر: - بىلىرسىز كى آقاي محمدىنىن گۈليلو يوخدۇ، آمما من راضى ائلهمىشىم كى بىر گروه عاشقىلاردان گىتسىنلار.

من دئىيم: - فقط بىلىرسىز كى ائلە واخت قالمايىب، بىر آز گەرك تىز اولا، نىيە كى بىر عادى بىر برنامە دئىيل، مسابقه دى.

دئىيلر: - بىللە، آمما بىز بىر سира عاشقىلاردى سئچمەلى يىك كى بىرىنинدە كۈتەيىن او بىرى يئمەسىن. من اوستاد على سليمىي يە بىگون دئىەرم، سىزىدە عاشقىلارا خېر

وئرين، تربيت كتابخاناسينا ييغيشىسىنلار. اوستاد سليمى نئچە نفر عاشيق، بالابانچى، قاوالچى سئچسىنلر.

بو قرارلا تمام عاشيقلارا خبر وئردىم، گلدىلر. اوستاد سليمى، دوكتور بەھجت، بىرده نژادآريما قاباقدا ايلەشىب، من ده عاشيقلارى بىر- بىر چاغىرىرام، گلىپ اوخويورلار. آخىردا من اۆزۈمىدە بىرین اوخودوم. هامى قورتاراندان سورا بىزە دئىيلر كى صباح ساعت فيلاندا، اوچ- دورت نفر عاشيقلارдан، عاشيق علسىر داداشپور، بىرده عاشيق رسول لا من، معاونت اوتاباغىنى، آقاي رنجىرى نىن خدمتىنە گىندهك. بو طرفندە اوستاد سليمى گىيل تشرىف گىرىدىلر. آقاي رنجىرى اون بىر عاشىغىن آدىن اوخويوب، بويوردولار كى خوشبختانه اون اىكينجى نفر عاشيق حسن، سىزسىز. بئله دئمكىدە عاشيقلاردان بىرى دئميشىدى كى اگر بو بىر نامەدە عاشيق حسن اولسا، من قولاغىمى كىسىرىم.

من آقاي رنجىرى يە اوز توتوب، دئيمى: - منيم اولماغىم بىر آز بعىدالىدى. البتە من اولام - اولمايام، فرق ائلهمىز. فقط ايستيردىم عاشيقلارىمېزدان بو برنامەيە گئتىسىنلر. سورا بئش نفرده بالابانچى، قاوالچى، انتخاب ائلهدىك. بو عاشيقلارلا كتابخانادا تمرىن قويىدوق. آقاي نژادآريانى دا، بىزە سرپرست وئرىلىر. عاشيق اصغر مرنىدى «بسىچ» آدىندا بىر شعر يازمىشىدى. اونا كور گروھى جورلەيىب، كوراوغلو قايتارماسى لا اوخودوق. تمرىنин آخىر گۇنوندە، حاج آقا محمدى گلىپ بىزى يولا سالماق عنوانىندا دعا ائلهيىب، دئىيلر: - آرزمىم بودور، الى دولو گلەسىز. بىزىدە اولارين زحمتلرىنندە، مخصوصاً آقاي رنجىرى نىن زحمتلرىنندە قدردانلىق ائلهدىك.

خلاصە تەرانا يولا دوشدوک. ناھارдан قاباق روڭكى تالارىندا برنامەمېز باشلاندى. بو برنامە بخش مسابقهايىدى. ناھارдан سورادا برنامەنىن تىكىراري اولدو. آيرى سالوندا، بىز اول گۇنو مسابقهنى باشلاياندا آقاي نژادآريما دئىدى: - حسن كور اجراسىنidan سورا بىر توركى كوراوغلو اوخويارسان.

بىزەدە دئىيبلر آغىر هاوالاردان اوخويون. ايشىن اولىدى، گورەك نە اولور. بو كوراوغلو هاواسىدا بىر شاد، همىدە هيچانلى هاوادى. من بونو اوخودوم، جماعت

طرفیندن چوخ تشویق اولدوق. سورا برنامه‌نی ادامه وئردىك. بو برنامه‌د، كور گروهونون ايکى اجراسى، واريدى كى بيريندە عاشيقلار تك- تك اوخويوب، گروهدا جواب وئره‌جىكدىلر كى بوندا عاشيقلارين بعضىسى گىدىب، اوخومادىلار. من اولارا اشاره‌ده وئردىم، گىدىب اوخومادىلار. من ده مجبور اولوب، اولارين يېرىنە اوخودوم. بو ايش بىزىم برنامه‌نى بير آز ناھماهنگ گۇرسىتى، خراب ائله‌دى. بىز برنامه‌نى قورتارىب، بىر يېرده اولانلارا گۈرە دانىشماغا باشلادىق كى نىيە گىدىب اوخومادىز؟ دئىيلر: - وقىتى كى سىز دئورت نفر هر يېرده اوخوياجاقسىز، ائله كورى دا سىز اوخويون.

دئىيم كى قرار بئله‌ايدى. دئورد عاشيق تكخوانلاردا اوخوسون، قالانى دا كورلاردا. بولارين ھامىسىندا تبرىزدە، ادارە طرفيندن نامە يازىپ آقاي نىزاداريا اوخوموشدو كى ھامى بىلسىن، بوندان علاوه، سىز نىيە تبرىزدە اعتراض ائله‌مەدەز، بوردا ايشى خراب ائله يېرىسىز؟

بىرى كى اىشى قاتىرىدى دئىي: - بىز بئله بىلىمەرىدىك. مىگر من سىندن پىيس عاشىغام كى من اوخومايم. ائله بوسؤزون اورتاسىندا منى تلغوندا چاغىردىلار؛ گىشتىم گۈرددوم كى برنامه‌نин مجرىسى آقاي آقاسىدى دى. منه دئىي: - عاشيق حسن، سىز گلمىشدىز سئەن اوستوندە، برنامە وئرەسىز يا دعوا ائلەيەسىز؟ من دئىيم: - ساواشان يوخدو.

دئىي: - يوخ سىزىن برنامه‌نى قايچىلادىم. صباح تىزدن تبرىزه قايتىمالىسىز. من اىستەدىم بىر سۆز دئىيەم، دئىي: - داي كار وئرمىز. گوشىنى قويىدو اوستونە. من گىلدىم عاشيقلارا دئىيم. اولار اينانمايىب، دئىيلر: - سىننەدە كەفين سازدى‌ها. بىزى لە شوخلۇق ائله يېرىسن.

دئىيم: - يوخ بىلىرىسىز كى من شوخلۇق ائله‌مەرم. دوز دئىىرم. بونون علتى ده بودوركى برنامەدە بىر دئىشىمەدە قويىمۇشدوڭ كى اوندا، ايکى عاشيق بىر- بىرى لە دئىيشىردىلر. اولاردا بونو باشا دوشىمەيىب، ائله بىلىپلىر كى بو ايکى عاشيق ساواشىرلار. بىر طرفىندا، كورون اوچور اولماسى.

بو سؤزلردن سورا عاشيقلار ناراحات اولدولار. عاشيق عبدالعالى دئدى: -
قارداش بيز هله دئيرديك كى بو صنعت اولوب، ايسته ييرديك بونو ديريلدك. سىز
او خوماق دعواسى ائله ييرسيز.

يئنه بير آز ناراحتچيليق اولدو. بو واخت آرانى قاتان عاشيق، عاشيق عبدالعالى نين
بو سؤزلرinden حرصلهنىب، اونا آغزينا گلن سؤزو دئدى. بيز هاميميز ناراحات
اولدو. بو واخت نژادآريا گليب، من اولانلارى دئديم. اودا دئدى كى، بو مورده
گئره تبريزده دانيشمىشىدىق.

او طرفدن يئنه همان عاشيق، آقاي نژادآريانين اوستونه قىشقىرىدى. اودا بير سؤز
دئمه يىب، سالونا چىخدى. من ده دالىسيجا چىخىپ، اوندان عذر ايسته يىب، اونو
قاييتماغا زور ائلدىم، آمما او منله گلمەدى. منده او تاغا قاييتدىم.
عاشيق يداله منه اوز توتوب دئدى: - حسن من بىلمىرم، اگر بيز سحر تبريزه
قاييتساق، اوزومو اولدوره جەيم. آخى بيز گلمىشىك ايش دوزلدىك يا بير آزدا خراب
ائله يىك؟

او بىرى لىرده دئدىلر: - دوز دئير، بىزيم اولمە يىمiz بئله گىتمىكىن ياخشىدى.
آرانى قاتانلاردا بالا- بالا گۈردو كلىرىندن پىشمان اولدولار.

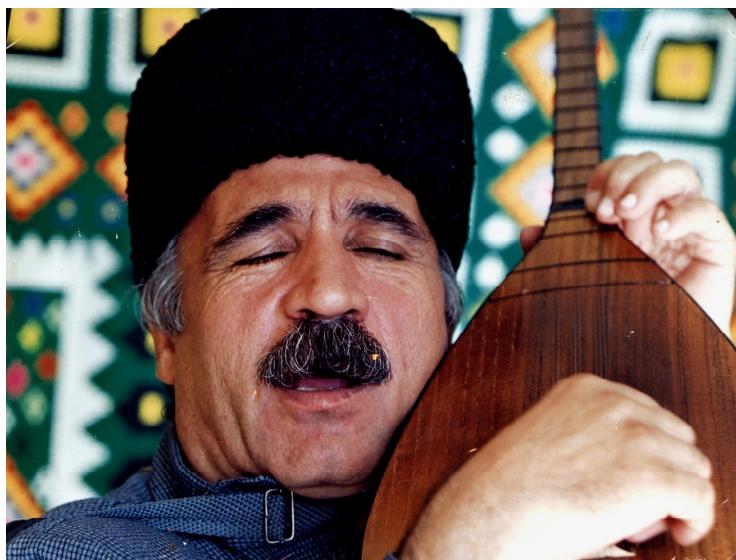
من بئله گۈرۈب، عاشيق مشى يه اوز توتوب دئدىم: - پس اولماسا گىدەك
گۈرەك، نه ائلييھ بىلەرىك. بيز گلدىك، تلفون باشىنا. چوخ زاماندان سورا، آقاي
حضرلوزادەنى تاپدىم. دئدى: - عاشيق حسن سن بىلىرسن كى نه جور سىزى تبريزدن
بورا گىتىرىمىشىك. بىز بونە اىشدى عاشيقلار گۈرۈب؟ هله دۆزۈن گۈرەك بىزە
ساغاول دئيه جىكلر يا سىلىلى له اوزومۇزو قىزار داجاقلار.

من دئدىم: - آقاي حضرلوزادە، باور ائله بىن كى اولار پىس دوشۇنوبىلر. او جور
ايش اولمايىب. من اولانلارى دئىيب، اونو باشا سالدىم. خلاصە، ايشىمىز جور اولدو.
من گليب عاشيقلارا دئدىم، بير آز راحات اولدولار. دئىيم كى بيز بو برنامەدە كى
اولىن جشنوارە يىدى، اىكىنجى مقامى الە گىنردىك.

بىر اولساق آرزىلار يېرىنە يئتر،
خائىنinen، خېسىن اوزو قارا اولسون.
گون گلىپ هفتەدە، آى لاردا اۇتىر،
بىرلىيە چاغىران اينسان وار اولسون.

چىچكلى داغلارىن گولو سولماسىن،
باغلاردا آغاچلار بارسىز اولماسىن،
نامىرىدىن اىستەيى يېرىن آلماسىن،
أوتوروب دوراندا دېيىن خار اولسون.

«حسن» يىن آرزيسى كمالە چاتا،
يامانى باشىندان بىر دفعە آتا،
بئله بىر شىلىيە توى بايرام توتا،
عاشىقلار اوخويوب نغمه كار اولسون.

تبریز بر نامه سی....

بیز تبریزه قایدیب، او بیری عاشیقلارا او مید و ئئیریک کى عاشیغلیق صنعتى ياخشى اولاجاق. بیر طرفدن، جشنواریبە گۈرە روزنامەلرده يازىپ، تلویزیوندا دئیردیلر، بیر طرفدنده بیز ھر يئرده اونا گۈرە دانىشىپ، دئیردیك. بونا گۈرەدە ائله دوغورداندا عاشیقلارین صنعتى ياخشىلاشدى.

ایكىنجى جشنوارە اولدو. بیز يئنه جشنوارەدىلى دولو، تبریزه قایيتدىق.

اوچونجو جشنوارەدىن سورا آقاي رنجبرىن ايستەدىيىنه گۈرە، يىرمى دوقۇز بەمنىدە، تبریزىن تربىت تالاريندا (شهيد مدنى سالونو) بیر كانسرت قويىدۇق. بونودا دئىيم كى آقاي رنجبرى اوندا مدیر كل اولمۇشدو كى بیز عاشىقلار اوچۇن چوخ ياخشى اولمۇشدو. بو كانسارتىدە آذربايجانين گۈزەل شاعىرى - يىحيى شىدانىن - تبریز حقىنەدە دئىيىشى شعرىنى، كور صورتىنە اجرا ائلهدىك. تاماشاچىلار طرفىنەن چوخ ياخشى آلينىدە، آمما كى بير - اىكى نفرىن ياخشى اولمايان حركىتىنە گۈرە بیزىم برنامەلىرىمېز يارىمچىق قورتاردى. ھامى بو حركەت ناراحت اوللۇلار. آمما آقاي رنجبرى بیزى صاباح ادارەيە دعوت ائله يىب، عذر ايستەيىب، دئىدە: - بیر نىچە نفرىن حركىتى، ياخشى اولماماغانىنا گۈرە، برنامەنى بىلە قورتاردىق. سىز هەنج ناراحت اولمايان.

بیز يئنه دە گلېب، ايشىمېز دوام ائلهدىك.

عاشيق قىشمىن اۇلۇمو....

ائله بور زمانلاردا من بىر كاست او خوماغى نىن فيكىرىنە دوشىروم. بونا گۈرەدە، اونون شعرلىرى اوستوندە فيكىلشىردىم كى عاشيق قىشمىن اۇلۇم خبرىن ائشىتىدىم. بو خبر منى، داغىدىب، داي ھر اىش يادىمدان چىخىدى.

بىر گونوم اولمادى كدرسىز، غم سىز

دولاندىم ائللرده واي دئىيە - دئىيە.

چولгадى بلايە زمانە منى،

گۈندردى دردى غم ساي دئىيە - دئىيە.

اولمادى آييلا قضادان باشيم،

نه گونلر گۈرمە يىب بو جوان ياشىم،

آجىغىم توتوبدو داي گلمير خوشوم،

اولورام دىل خسته واى دئىه- دئىه.

قىشمى آپاردىن بىزى تك قويدون،

جانىمى آليان قلىمى اويدون،

«حسن»ه دوستلوغون اولوبىدو آيدىن

ايچىدىن زهرى چاي دئىه- دئىه.

قىشمىن اولوم خبرى هر يشىرە يايىلدى. اوچو گونو، آذربايجانين شەھرىيندن،
كتلىيندن، تبريزين هنر سئونلىرى، شاعيرلىرى، يازىچىلارى، عاشيقىلارى، تبريزين
تلوىزيونوندا اولان پروين عليزاده، بىرده خېرنگارى اروج علپىور، ھامىليقجا يىغىشىپ،
كوندور كندىنە گىتدىك. اورانين مسجدلىيندە تعزىيەدارلىق ئىلەيىب، سورا قىر اوسىتونە
گىتدىب، اوردا عاشيق قىشمىن ئىلدارلىغىنidan دانىشدىلار. اونون شەھرىيندن، بىرده اونا
گۈره يازىلان شەھىلردىن او خودولار.

عاشيق گىرەك ئىلە اولا،

ائللر اونو اونوتمايا.

اورەكىرە سوتىك دولا،

دىللر اونو اونوتمايا.

حقى ناھق ئىلەمەيە،

ظولمكارىن ظولمون دئىه،

صراف اولوب زر بىهنه

نىيل لر اونو اونوتمايا.

قشم ایدی عاشیق ائله،
 جفا چکدی دوشدو چؤلە،
 دئیه جەكسن «حسن» ھله
 ايللر اوونو اونوتمايا.

مراسمیم قورتاریب، تبریزه قاییدیب، تبریزین تاریخى اولان گئى مسجدىندە عاشیق قشمه تعزیيە توتدوق. بو تعزیيەدە، عاشیق قشمى سئونلر، اوونون ياخىن دوستو حسین حراستى كى تبریزین بئیوک داغچىلاريندانىدى، بىرده بئیوک عرشە خوان استادسلیم کى آقاي اوروج علیپورون توسطله دعوت اولونموشدو، عاشیق قشمن شعرلىرinden اوخويوب، مجليسە عظمت وئردى. گئى مسجدە اينە سالماق يېرى يوخىدى. گلن گىتمك بىلمىرىدى. يئنە دە شاعيرلر، عاشيقىلار، يازىچىلار اوستادىن حقىنە دانىشىپ، شعر اوخدولار. عاشيق حسین نامورى، عاشيق حسین تبریزىدە، اوستادا گئورە دانىشىپ، شعر دئىيلر. مجلسىس باشا چاتىب. عاشیق قشمه اولان لايق بىر مجلسىس اولوندى.

عاشیق قشمن مراسمىيىندا

"بیاد عاشق قشم" کاستی....

اٹله بو گونلریدی کی منه سویوق دیب، اوندان سورا من اؤسگورمه تو تدوم. دئ بیر گون، ایکی گون، نئچه گون دؤزدوم، جورلاننمادیم. ایسته ییردیم کی او خویام، اؤسگورمه ینجه سسیم دوز دئمیردی. اٹله کی اؤسگورمه باشلیردی سسیم گلیردی. آمما اؤسگورمه، او خوماغا مجال وئرمیردی. قیلینج کیمی سسیمی کسیردی. او دوکتوره، بو دوکتوره، فایدا اٹله مهیب، یئنہ ده دوکتور علی پاکدله پناه آپاردیم. دئدی: - یئنہ نه اولوب.

جریانی دئدیم. دئدی: - حساسیتی، دوزه لر. حساسیت دوکتورونه گتمیسن؟ دئدیم: - چوخ، آمما فایداسی او لمادی. سن آلاه دوکتور گئر نئیلرسن. بیر آز داوا، درمان، نئچه دفعه، گئدندن سورا اؤسگورمم، یوزه دو خسان دو قموز دوزلدى. آنجاق اولوردی کی بعضی واختلار اوزون گئرسه دیب، سسیم ایسلەمیردی. یئنہ بیر آز وضعیت جورلاتیب، قاباکی فیکریمی کی بیر کاست او خوماق ایدی یئرینه یئتیریب، او خودوم. کاستین آدی «بیاد عاشق قشم» اولدو کی شعرلرین عاشق قشمین شعرلریندن انتخاب اٹله دیم. او خوماغیدا تهرانین ایران صدا شرکتینده اولدو. بو عاشق کاستی، ایکینچی عاشق کاستیدی کی انقلابدان سورا بازارا گلددی. بیرینجیسینی، عاشق رسول قربانی له عاشق اصغر مرندی او خوموشدولار.

بو ایش ده عاشق صنعتینده گئزهل بیر حرکت اولدو. بو طرفدن تهراندان بیزی ایسته دیلر کی فرانسه نین فستیوالینا يوللاسینلار. بو اولان ایشلر، بونو گئرسه دیردی کی عاشق صنعتینه یاخشی با خیلیر. منیمده او میدیم چو خالیردی.

ایش دوزلسه او کیشیدن اییلمز،
حئرمتوی بیل سن آی آدام او غلو
یاخشیلارا هئچ واخت یامان دئیلمز،
عزمتوی بیل سن آی آدام او غلو،

صبر ائیله سن حالوا پیشر قورادان،
 قورتارارسان عقله گلمز بلادان،
 گۇر گلەمیسن هارا دئىدين سن هاردان.
 صنعتیوی بىل سن آى آدام اوغلۇ!

سن اۋزووی ياخشى ساحلا آلدانما،
 هر گۈچە يىن دالىسيجا ساللانما،
 «حسن» دئىير دوزگون دولان بوللانما،
 غىرتىيوي بىل سن آى آدام اوغلۇ!

فرانسە سەفى....

فرانسە نىن برنامەسى گلىپ چاتدى كى اونا گۇرە تېرىزىدن عاشيق رسول قربانى، عاشيق عبدالعلى نورى، بالابانچى سەھاب نىدى، قالاچى محسن رزمى، بىرده من انتخاب اولموشىدۇق. ایرانىن اكىش استانلاريندان چوخلۇ هنرمىند چاغرىلىمىشدى. تەراندان شەرام ناظرى نىن گروھو، گىلکىدىن عروسك بازى گروھو، بىر گروھ تعزىيە خوان، بىرده ئىچە نفر باستانى ورزشىنەن. بونودا دئەمەلىيم كى آقايى على مرا دخانى - رئيس انجمن موسىقى ایران -، اونون معاونى آقاي سفر على، بىرده آقاي عليرضا حيدرى، تەرانىن فرهنگ و ارشاد ادارەسىنین طرفىنەن وارىدىيالار. بو فستيوالين سىرپىرىتى دە، خاتم «كىا» ايىدى.

بىزىم برنامە مىز اون گون، "اوينىيۇ" شەھرىنەدە اولدو كى فرانسە نىن قدىمە شەھرىنەن بىرىدى. بو برنامە اوستو آچىق بىر كىلسادا اولوردو. آنچاق بىزىم برنامە اولان گون، بىر باغىش باشلادى كى دئەمەلى دئىيل. بونا گۇرەدە بىر دانا بلىطىدە ساتىلما مىشدى. اوردا بىر اپانلى خانىم وارىدى كى فرانسەدە ياشايىرىدى. منى چاغىرىپ دئدى: - عاشيق حسن بو شانس كى بىزىدە وار، ايندى گۈيدن داش ياغار.

من ده فيکره گئتميشم کي گئوره سن نه جور اولاچاق. گئوره سن ياغيش آچماياچاق.
بيزيم برنامه ميز نه جور اولاچاق.

دوزدو کي سن بركتسن
قوربان اولوم، ياغما ياغيش!
ياخشى او لار بوردان گئتسن
قوربان اولوم، ياغما ياغيش!

چيخيب سوپون باخ بير ديزه،
آدام ايستير گله او زه،
فرصت وئرسن بوگون بي زه،
قوربان اولوم، ياغما ياغيش!

گل انصاف ايت يامان اولما،
چيسگين اولما، دومان اولما،
بوگون بي زه تمام اولما،
قوربان اولوم، ياغما ياغيش!

باغيشلا وار گوناهيمى،
گئيلره باخ گئور آهييمى،
كسدين او ميد پناهيمى،
قوربان اولوم، ياغما ياغيش!

آپار خثيرين آيرى يئرە،
بورا نه داغ، نه ده درە،
سن آللاد دئندورمه سئله،

قوربان اولوم، ياغما ياغيش!

سالما منى اوزدن گۆزدن،
گەلەپەيدى «حسن» سىزدن،
سنى آلاه ال چك بىزدن،
قوربان اولوم، ياغما ياغيش!

آمما بىلمىرم كى ياغيش سۈزلىرىمى ائشىتىدى يا ئىچىجە ياواشلانىب برنامە مىزىن
واختىنا، ايکى ساعت قالاندا، دوز ساعت بېشىدە كىسى. جماعت ائله گىلدى كى بلىط
آلماق، دئەمەلى دئىيل. آمما اورداكى برنامە وئەركىدىك، دىزەجن سو يىغىشمىشىدى؛
بوتون صندللر اىسلامانىب، او تورماق امكانى يوخويدو.

آنچاق چوخ سۈزدن سورا برنامەنى كىلىسانىن اىچىنده اجرا ائلهدىك. آخرى
برنامە مىز، بىر بؤيووك كىلىسانىن حىطىينىدە كى بىش مىن نفر آدام تو توردو، اولدو. بىزە
گئىچە ساعت اوچدە نوبە چاتدى. او ندان سورا اوج گروه انتخاب ائلهدىلر. بىر بىزىم
گروه، بىر كوردوستاندان خليفە قدس گروھو، بىرىدە كى زاهدانىن گروھويدو كى
پاريسىن شەرداريسىنин ياخىنинدا، پارك شەرەدە اوستۇ آچىق بىر يىشىدە، برنامە اجرا
اولوندو. بىزىم برنامە مىز اولاندا، اوردا اولان آذربايجان اوشاقلارى، توركلر، فارسلىر،
هامىسى بىزىم دئورە مىزى آلىرىدىلار. بعضى لرى دە او زاقدان تعجلە باخىردىلار. نىيە كى
ايىنامالى ايش دئىيلدى، آخى اولا را ايرانا گئورە بىلە خېر چاتمىشىدى كى ايراندا
موسىقى قاداغاندى. بعضىلىرى دە او زاقدان باخىردىلار كى اولارىن بىرى منىم قدىمى
 يولداشلاريمدانىدى.

اوغرۇن دوروب باخماگىنان،
گل ياخينا، گل ياخينا!
اورەيىمى سىخماگينا
گل ياخينا، گل ياخينا!

خیلی و اختندي گؤرمەميشم،
سنله دئىيب، گولمەميشم،
گۈرۈشوب ال وئرمەميشم
گل ياخينا، گل ياخينا!

«حسن» م آل سلامىمى،
وئريم سنه پىامىمى،
يوللا گلسىن انعامىمى،
گل ياخينا، گل ياخينا!

دوغورداندا سۆز يېرىنه دوشدو. دۇرالار ھامىسى ياخينا گلىب، بىزىملە
گۈرۈشوب، اوپوشدولر. بىر آىرى حال اوز وئردى. بىز ایرانا گلينجك بىزدن ال
چىكمەيىب، بىزه اللرىندىن گلن ياخشىليقلارى ائلهدىلر. اوردا ایرانىن موسىقىسىنە گۈرە
بىرنئچە مصاحبه اولۇندوکى من اونا گۈرە دانىشىب، گىت بە گىت اونون ياخشى
اولدوغوندان خبر وئردىم. بونودا دئىيم كى بىزه دئىىشىدىلر فرانسەدەن سورا آلمان،
ھىنلەن، بىرده اينگىلىسى گىدەجەيىك.

بىر گون منى چاغىرىب، دئدىيلر كى، جلسەمiz وار سىنە گلرسن.
دئىيم: - نە يە گۈرەدى؟

دئدىيلر كى، سفرىزە گۈرەدى كى قرار اولوبدو، گىلدنلىرىن بىرىنин يېرىنه، آىرى آدام
گئتسىن. بونا گۈرەدە سىزىن نظرىزى بىلمەلىيىك.
دئىيم: - من كى بىر آىرى آدامى دىيە بىلمەرم. مندن نظر اىستەسىز، بونو دئىيە جاڭام
كى او آدامى منىم يېرىيمە آپارىن.

دئدىيلر: - ناراحت اولما، ائله آد وئرىپىلر كى بو آدامى سىزىن يېرىزە آپاراق.
دئىيم: - لايپدا ياخشى، داي جلسەيەدە گلمەيىم لازىم دئىيل.

اولار گئتىدiler. بىز ايرانا قايىتدىق. ايراندا سفره گؤره پاسپورتلارى آلىردىلار كى من پاسپورتومو وئرمىرىدىم، آمما زورلا مندن آليب، دئدىلir كى تىزلىكله خبر وئرەجە بىك.

ساغدان سولا: عاشيق اشرف - عاشيق حسن - رضا قره‌داغى - سلمان پورمحمدى (فرانسه)

آلمان، هلنن، اينگلليس سفرى....

بىز تېرىزە گلدىك. يىرمى گوندن سورا بىزە خبر وئردىلر كى فيلان گون بوردا اولون. بىرده آدلارى منه دئدىلir. من گئرددوم كى عاشيق عوض عبادپور كى قرار اولموشدو بو برنامەدە اولسون، آدى يوخ.

خلاصە بىز گلدىك تهرانا. بو برنامە يە بالابانچى دولفقار عبداللهى لە عاشيق رحيم نظرى، بىرده ايمران حيدرى كى ياخشى ساز چالانلاردانايىدى، اضافە اولموشلolar. آمما او بىر نفر كى قوارىدى، عاشيق عوضىن يېرىنە گتسىن، اونو بىلمىرىدىم كىم ايىدى. سورا كى هامى يېغىشىدىلار، اونودا گئرددوم. بىزلە بو برنامەدە اولانلار، تهراندان ذولفونون گروھو، گىند كاووسون ياخشى دوتار چالانى مجيد تكە، بىرده آقاي علیرضا حيدرى ارشادىن طرفىندانايىدىلر.

آلماندا برنامه میز دوسولدورف شهرینده اولاجاقدی. هتلده یئریه یئر اولاندان سورا، منی چاغیریب برنامه نی دئدیلر. بیرده برنامه اوچون چاپ اولان مجله دن منه ئىچەسین وئردیلر کى من اولاردان گروهوموزون هره سینه بىردا نا وئرەم. بو مجله ده بىزىم گروهون عكسين ده سالمىشىدلار کى او عكسي تهراندا، بىزىم گروھى انتخاب ائله يىندن سورا سالمىشىدلار کى او عكسىدە عاشيق عوض عبادپوردا وارايىدى. بو مجله نى، بير عاشيق عوضىن يئرىنه گلندن سورا، ھامىيا وئردىم. عاشيقلاردا حسرتله باخدىلار کى عوضىن عكسي وار، اۋزو يوخىدو. اولارا دئدىم کى او بىلمەسین، روھىھىسىنە پىس تاثير قويار.

من گىلدىم تمرىن ائلهمك اوچون بىر يئر آلدىم. بىز تمرىن ائله بىردىك کى آفای حىدرى منی چاغيرىب، دئدى کى بو كاغاذا آدلارى اولانلارين، هره سيندن بير عكس آلاسان. هلنلەلە يىنگلىسە ويزا آلماق اوچون نيازدى. من آدلارى اوخودوم. دؤرت نفرىن آدى يوخىدو. اونا اعتراض ائله يىنده، دئدى کى بو نە ملىكىدى، نە دە کى سېرلىك. اولارىن اۆزلىرى بو آدلارى وئرىلر. بىز اۋزومۇزىدە، بو دؤرت نفر اوچون چوخ تلاش ائله دىك، اولمادى. البتە تهراندادا منه دئمىشىدلر کى بىلە اولاجاق.

من ناچار گىلدىم بولاردان عكسلرى آلدىم. واخت او واخت اولدو کى من گىلدىم برنامەلىرىمېزى يازام. يازاندان سورا عاشيقلارين يانينا گىنديب، برنامەلرى اوخودوم. او دؤرت نفرە دئدىم کى سىزدىن تك تك سورو شمالىيام. سىزىدە گەرەك آخىر جوابىزى دئىھىسىز. او دؤرد نفر، عاشيق رحيم نظرى، ايمان حيدرى، ذوقىقار عبدالەھى، بيرده او بىرى يولداشىمېز. عاشيق رحيم دن سوروشىدوم، دئدى کى بىزىم سرپرستىمېز سنىن، سن دە منه دئىسن کى لاب ايندى دور گىت ايرانا، باش اوستە دئىرم. بولاردا اۆزلىرى بىلرلىر. ايماندا دئدى کى سن نە دئىسن منه قبولدو. اما او ايکى نفر دئدىلر: بىلە اولسا يورخ.

گىلدىم اوز اوتاغىمېزا، جريانى او بىرى يولداشىلارىمېز ادا دئدىم. عاشيق رسول قربانى دئدى کى اجازە وئرسز من گىلدىم اولارلا دانىشىم، بلکە راضى سالدىم. ساكى من آغ ساققلاام. عاشيق رسول گىنديب، بير آزدان سورا گىلدى. دئدى کى، اولار بىرك

دایانبیلار. سورا عاشيق عبدالعالى ده گىتدى، آمما اولار راضى اولمادىلار. من جريانى آقاي حيدرى يه دئىيم. اودا دئىي: - اولسون، سىز وسايىل لىزى گۇتسورون. اولاردا برنامه وئرمەسىنلر. من اولارلا دانىشمارم.

بىز كېچىپ سازلاريمىزى گۇتسوردوك، بولاردا گلىرلر، آمما سازلارين گۇتسورمهدىلر. آقاي حيدرى بولارى چاغىردى. قولاقلارينا نه دئىي كى اولار سازلارين گۇتسوروب، گلىپ بىزلرە قوشولدولار. من ده چوخ ناراتات اولدوم كى باخ من هېچ، عاشيق عبدالعالى ده هېچ، عاشيق رسول كى آغ ساققالدى، اونون سۈزۈنەدە باخمىدىلار.

باخمىدىلار هر نه دئىيم، دانىشدىم،

من دئىيكجه اولار باش اویناتدىلار.

راضى سالماق اوچون چوخلۇ چالىشدىم،

يوخ- يوخ دئىيب منه قاش اویناتدىلار.

عبدالعالى، عاشيق رسولدا گىتدى،
دده كىمىن دئىيب نصىحت ائتدى،
جواب آلىپ: بولار سۈز و صحبتدى،
قالىمادى داي منه هوش اویناتدىلار.

برنامەنى يازىپ وئردىم مسئۇلا،
ساز للرده دوروب دوشدوك بىز يولا،
آيرىسى لا بولار وئردى قول- قول،
يازىمىزى ائدىپ قىش اویناتدىلار.

من بىر مثل چىكدىم يئتىيردىم سۈزو،
يولداشلىغىن آخى بو دئىيل اىزى،

(حسن) دئییر بئله بیلمزدیم سیزی،
آغ ساققالی باشا دوش، اویناتدیلار.

آنچاق برنامه‌لر باشلاندی. آلماندا، هلنده، اینگلیسده ایرانلی باجی -
قارداشلاریمیزی گۇرۇب شاد اولوردوq. اولار بىزە حۇرمەت ئەلەيیب، قوناق آپارىب،
وطنه تعریف ایستەييردىلر. من دە اولارا وطنە گۇرە بىر شعر اوخودوم:

قوربان وطن توپراغينا،

چمنىنە، داغينا باخ.

دوروشونا ياراغينا

اوجا- اوجا داغينا ياخ.

اگر گلسز سیز ایرانا،
گله‌ریک بىزدە ايمانا،
قاbagىزدا قوچ قوربانا،
قرەسىنە آغينا باخ.

عاشيق حسن نغمە قوشما،
سازى چالا- چالا جوشما،
سیزلە عؤمور وئرسە باشا
ملهم اولان داغينا باخ.

آجى حادثە....

بىللىكىلە بوبىنامەلرده قورتارىب، ایرانا گلدىك. سیزە دئىيىم كى توپىلارلا
باشىمیز قارىشىدى. آللەھ هېچ كىمە يامانلىق وئرمەسىن. منه موغاندان توپىچو گلىب،
دانىشدىق. توپىدا بو گونلارده چوخويدو، هر گئچە بىز توپىدايدىق. داي منىم گۈزۈمە
يوخو گلمىرىدى. بىزىم بو موغان توپىچومۇز كى بىز گئچەسى بىر آىرى توپىدايدىق،

گلیب منی تاپدی کی، عاشیق حسن تویوموز چوخ یوبانیب، سندن خواهش ائله بیرم
تویو قورتار گئده ک.

من دئدیم: - بیزیم واختیمیز صاباحدی، تویدان سورا من گرەک بیر ایکی ساعت
گۆزومو یومام. سورا من نه قدر بونا دئدیم، راضی اولمادی.

دئدی: - قورخما ماشینی بیر آز من سوره رم، بیر آزدا سیز. گندیب چاتاریق.

من دئدیم: - من هنج کیمه ماشین وئرمەرم. دؤزورسون دؤز، دؤزمیرسون بیر آیرى
عاشیق آپار.

بئله اولاندا ماشاللا کی بالابانچیم ایدی دئدی: - اولسون عاشیق حسن گئدەریک،
بیر آزدا من سوره رم، ائله بیر يول دئییل کی.

دئدیم: - ماشاللا سن دئیرسون، سۆزوم يوخ. من يولداشین سۆزونه باخارام.

آنجاق اوره بیم راضی اولموردو. خلاصە بیز تویو قورتاریب، ائوه گلدىک.
ماشاللا ایله قاوالچى محسن ده اۆز ائولرینه گئتدىلر کی لیباسلارین عوض ائله سینلر.
من ده تویچوایله يولا چای گئتوروب، او لارلا قرار قویدوغوموز زعفرانیه آغزينا
گئتدىک. من کی يورغون ایدیم، ماشینی ماشاللايا وئردیم. اۆزومدە محسن لە دالیدا
او توردوق، تویچودا قاباقدا.

ماشاللا ماشینی سورور. من دئدیم: - صحبت ائله بین کی يو خو تو تماسین.
دئییم کی بیزیمده ائویمپیز، زعفرانیه شهرکیندە اولاردى. بعلی بیز گلدىک، اھر
پلیس راهینا چاتندىق. اوراجاندا نئیم گۆزومە يوخو گلمەدى. اوردا ماشاللا ماشینی،
تویچويا وئردى کی بیر آزدا او سورسون. پلیس راهى رد اولماقدا، منى يوخو تو تدو.
من بیر سسە آیىلدیم. ائله بیل کى داغ- داغا دئیدى. بیلدىم کی بیز تصادف ائله دىك.
من تئز قىشىرىدىم، ماشاللا! ماشاللا! سىن گلمەدى. يئرە دوشدون. نه قدر اىستەدىم
قاپىنى آچام، آچىلمادى. قاوالچى محسنه ده بير شئى اولمامىشىدى، گلدى. من گئتدىم،
شوفر طرفينين قاپيسىنى آچدىم. او دا دوشدو. اوچوموز كۆمكىلەشىپ، قاپىنى آچدىق.
من گوردوم ماشاللا دان سىن چىخمير. بونو يئرە او زالدىب. من بير قولاق وئردىم،
گوردوم نفسى گلير، بير آز اۆزومە گلدىم. دئییم کی هاوا ايشيقلانمىشىدى. آدام آدامى

تانييردي. باخيب گوردوم کي بيزى له تصادف ائلهين ماشينين آداملارين آپارديلار. نه قدر قيسقيرديم کي گلين ماشاللانيدا آپارين، بو پيس حالدادي، اوilar سؤزومي اشيتىمه ديلر. ائله بو زامان بير ماشين گليب، ساخلاadi. ماشاللانى اونا قويدوq. بيزيم شوفريميزده اونلا گتىدى. آخى دئىيردى کي سينەمەدە آغرى وار. هاوا لاب ايشيقلاندى، من محسنه دئىديم کي سن بوردا اول، من گندىم گئوروم اوilar نه جوردولر. من گلدىم يىمارستانى. دئىيلر کي يولداشىوی آپارىبىلار، عكسين گئتورسونلر. بيز آز زمان گتىمىشدى کي گوردوم محسن دە گلدى. دئى: - پلىس گلدى ماشينلارى يازدى، يول قيراغينا چكدىلر. داي من دە گلدىم.

ائله بو واخت بىزە دئىيلر کي سىزىن بو يولداشىز، تبرىزە گرهك گىلە، بورالىق دئىيل. بير آمبولاتس گليب، من دئىديم: محسن آقا سن دە ماشاللانىن يانىجا گىت. بولارى يولا سالدىق. منلە توپچۇ قالدىق. بىزىدە آپارىب، تختىن اوستوندە ياتىرىدىلار. بيرآز سورا دوكتور بىزى معابىنە ائله يىب، بير ايكى داوا يازىب، بىزى يولا سالدى. من فيكىر گتىمىشدىم کي بو نه اىشدى گلدى منى تاپدى، من گلمىرىدىمە. نىجە باليه دوشدون. گئورە سن ماشاللا نىچە اولاجاق. من اونون بالالارينىن اوزونە نە جور باخاجاخام. ائله بوزامان بير مامور گليب، دئى: - تصادف ائلهين سىز سىز؟

دئىديم: - بىلى.

دئى: - نە جور اولدۇ، دئىيە بىلرسىز؟

من گوردو يوم قدر دئىديم.

مامور دئى: شوفر كىمىدى؟

توبىچۇ دئى: - منم.

دئى: - گواھىنامىلە، كارت ماشىنى وئر منه.

من دئىديم: - جناب بويورون مقصىر كىمىدى؟

دئى: - اوچ گوندىن سورا مشخص اوilar.

بونو دئىيىب گتىدىلر. دئىديم: - بىن نە يە بوردا قالاق؟ دور بىزىدە گىنده ك.

دوروب چىخدىق ائشىيە. بىزىم بو توپچوموز دوزلدى يولا. من ده بو فيكربىلە كى بىر ماشىن گۈرۈم گىئىدەم ائوه، گىلدىم ماشىن اياغىنا. گېت بە گەت گۈرددوم كى منىم بئلىم آغرييىر. بو حىن ده بىر ماشىن گىلدى. اوナ دئىدەم كى، من تصادف ائلهمىشىم. منىم بئلىم آغرييىر، فقط ياواش گەت؛ هەر نە دئەسەن، سەنە وئەرمە.

دئدى: - خاطېر جمع اول، باش اوستە.

بىز يولا دوشدوڭ. بو بىر سرعت گىئىدەر كى گەل گۈرەسەن. من اۆز- اوزومە دئىدەم: - كاش دئەمە يىدىم ياواش گەت.

منى قاپىمۇزا يېتىرىدى. داي من ماشىندان يېرە دوشە يىلمەدىم. اوشاقلار گلىب منى يېرە قويدولار. داي منىم اورەيىم بو باشىمۇزا گىلنەرنى آغريماغا باشلادى.

بو چىرخ زماندا نە ايشلە واردى،

آچىلىمیر اورەيىم يامان اليىندن.

ظالىيمە داياقدى، نامىرە ياردى

دوشوبىدو چۈللەرە قانان اليىندن.

هرنە بلاسى وار وئىرىپىدىر منه،
قويمايىر كى چىخام كۈلگەدن گونە،
نە دئىيىم، نە يازىم آى نامىرە سەنە
چوخخلارى داد چكىر آمان اليىندن.

گۈزۈمو قورخودوب سىز قىنامايىن،
باشىما نە گلىب ائشىدىن، سايىن
دؤندهرىپىدىر قىشا «حسن» يىن يابىين
شكایت ائيلىرم زمان اليىندن.

بعلی منی ماشیندان یئنديريپ آپارديلار ائوه. بئليم قيريلار، اولانلارى ائوده دئديم.
اوشاقلار چوخ سۆزدن سورا منی شهدا بىمارستانينا گۇتوردولر. اوردا دوكتور شريفى
آديندا بير دوستوم وارىدى، گلېپ منی گۇردو. دئدی: - عاشيق به بئله نىيە؟
دئديم: - تصادف ائله مىشم. بئليم اولدورور.

دوكتور شريفى منى تئز يازدى عكسە. بئليمین عكسيں سالىپ وئردىلر. دوكتور
گلېپ دئدی: - خوشختانه ائله بير شئى اولمايip. فقط بئليوين ايكنىجى مەھرىسى
بالاجا بير چات گۇتوروب. بونوندا درمانى او دور كى فقط بئلين اوسته ياتاسان. بو
گوندە بوردا بىزە قوناقسان.

صاباحىسى گون منى ائوه گتىريدىلر. بير تخت دوزلىپ، اونون اوستوندە دكتور
دئين تك اوزاندىم. آمما بير نفر منيم يانىمدان كىچنده دئييردىم به كى بئليمە شىش
سوخولور، قىشيقيرتىم گۇйلەر قالخىردى.

من بو وضعده دئديم، ماشاللادان منه بير خبر گىزىرىن. خانىميم، او ياتان بىمارستانا
گئتىدى. گلېپ منه دئدی كى، لاپ ياخشىدى. سلام يئتىريپ، دئدی كى، غصە زاد
ائله مەسىن آلاھ كريمىدى. اۋزو موژە كى بير شئى اولمايip بىسيمىزدى. من اوندان
سارى بير آز راحت اولدوم. بو طرفندە دوستلار، همكارلار، منى گۇرمە يە گلىزلىر.
آنjac بالا- بالا من دوردوم آياغا. منى آپاردىلار دريانى آديندا بير دوكتورە كى
دئمك اولاردى يىزيم خانواده‌اي دوكتورىمىزىدى. اۋزو وھە منلە بير قارداش كىمى، بير
ياخىن دوست كىمى ايدى. باخىپ مندن خبر آلدى كى، نه اولوب، نىيە به بوجور؟
حريانى دئديم. دئدی: - عاشيق بير شئى يو خدو. به نىيە خبر وئرمە يىبسىز؟ بير
ورزىش وئريرىم، اونو تكميل ائله مەلىسىن. بىر آز آغريسى اولاJac. آمما درمانى بودور،
بالا- بالا دوزلرسن.

اوردان چىخىپ، دئديم: - گىزەك، بير ماشاللانىدا گۇرۇم.
بونوندا دئىيم كى اونون اوشاقلارى تئز- تئز منيم ملاقاتىما گلىزلىر. بو طرفدن
من تصادفدىن بير خبر توتدوم كى گۇرۇم ايش نه جور اولوب. سن دئمە بىزدىن سورا
بو توپىچو گنديپ گۈروب كى بىزى مقصىر يازىبلار، بير نامە يازىپ، آپارىپ پاسگاها

کی او ماشیندا من مسافریدیم، او اتفاق دوشنده عاشق حسن گیزلینجه منیم جیبیمدن
گواهینامه‌می گوتوروب، وثیرب افسره، اونادا دئیب کی راننده من ایدیم، آمما دوزو
بودور کی ماشینی بالابانچی ماشاللا سوروردو.

اونون بو يالان دانیشماسی، منه تمام دردلردن آغیر بیر درد اولدو. آمما اونون
يالانلاری بولونوب، زندانادا دوشدو. آخرده، بويوننا آلدی کی اوزو ماشینی
سوروردو. دادگاهدا حکم ائله‌دی کی بیزه خسارت وئرسین، آمما بیز رضایتیلیك
وئردیک.

بعلى گونلریمیز ياخشیلیقلاری لە، گاھداندا پیسلیکلریلە گلیب گئدیر. يئنەدە
ایشیمیز دوام ائدیب، چتىنلیكلەر باش ایمیریک. يئنەدە قاباclar کیمی توپلارى
باشلايیب. ماشاللا اکبرى دە جورلەنیب، بالابانین گوتوروب، مجلیسلر سویوروق. بو
دفعە منلە ايشلەين قالوالچى رضافەداغى اوaldo. بو گروهلا ایرانىن چوخ يېرلەيندە،
قرەخان ائلينىن يايلاقلاريندا، مقدم ائلينىدە، چاخىرلىدا، ياغ بىسىدى ائلينىدە، اۆز كندىمیز
كاللادا، قره چىدە، تهراندا، رشت دە، صومعە سرادا، زنجاندا، زنجانىن طارىم ماحالىندا،
شىرازدا، كرماندا، كردستان، اصفهاندا گئدیب، برنامە وئربىپ، توپلاريندا اشتيراك
ائدىب، دئىب گولوب، روزگارىمیز ياخشى گئدیردى. انسانى بىر اورەيى توپلاندا،
بىرده اورەيى آچىلاندا اىستر دئىسين، دانىشىسين، اوخوسون، شعر يازسىن. من دە بو
گونلره گوره بىلە بىر شعر يازدىم:

اورەك آچىق، كۈنۈل گولور
بو يېرلرده، او يېرلرده.
ايىسانلارا خوش گون دىلىرىن
بو يېرلرده، او يېرلرده.

يئر بىتىرسىن، بوللۇق اولسون
سونبوللرده دنه دولسون،

زحمتکشین اوزو گولسون
بو يئرلرده، او يئرلرده.

آلاچيقلار قورور ائلات،
قاباغيندا اوينادير آت،
آدام قالير باخديقجا مات،
بو يئرلرده، او يئرلرده.

توى مجليسى قورور عاشيق،
سازا مضراب وورور عاشيق،
ظولمه قارشى دورور عاشيق
بو يئرلرده، او يئرلرده.

«عاشق حسن» او نوت غمى،
سازى گؤتور توتاق دمى،
گونش گلسىن قووسون چمى
بو يئرلرده، او يئرلرده.

باكى سفرى...

گونلر، آيلار، ايللر يئنه ده كىچىپ گىدىر. ايليميز گلىب چاتدى ۱۳۷۰-نجى ايله.
من عاشىغلىق صنعتىنە اوز قوياندان سورا، اورهيمىن آرزيلايدان بوايدى كى بىر گون
باكى شەھرىنە گىدەم. تەرانىن حوزە هنرى نىن طرفينىدن بىزى باكىيا يوللا迪لار. بو
برنامەدە منىم يولداشلارىم بالابانچى ذولفقار عبدالەھى، بىرده قاوالچى محسن رزمى دى.
بىزىلە بىر نئچە گروھدا گئتمىشدى. آذربايجانىن گۈزەل شاعيرى اوستاد كريمى،
گۈزەل ساز چالانيمىز ايمان حيدرى، آقاي عندىلىنىن گروھو، تەراندان بىرنئچە

نقاش، بیرده نئچه فیلمسازدا واریدیلار. موسیقى گروهونون سرپرستى، بیر گۆزەل اینسانىدى کى نه قدردە دئسن آزدى، جليل پور آدیندا کى تهرانين حوزه هنرى طرفيندن گلمىشى. بيرده آقاي طلابى کى تمام گروهalarin سرپرستلىرىدى.

خلاصه بيز صبحه ياخين باكى شهرينه يتىشىدىك. بىزه ايتورىست هتلىنده يئر ائلهدىلر. آمما ياتماديق کى سحر اولسون باكينى گورەك. سحر آچىلدى، اۋز اۇزومە دئىردىم کى آللە بى دوغورداندى ياخىن بونا فيكىر ائله يېرم کى گورەسەن، باكينىن عاشىقلارين، خوانىندهلىرىن ھواخت گۈرەجه يېم.

بىز دوروب صباحانەنى يىبب اوتاغا گلنندن سورا، بىزيم اوتاغا بىر نفر گلىب بىزلىه اوپوش - گۈرۈشدن سورا دئىد: - من عاشيق آزاللى مىكايلىن شاكىرىدىم. سىزى ئاشىدib گلدىم، بىر آز صحبتىن سورا سازى گۇتۇروب، بىرین اوخودو. سورا بىرىنندە من اوخودوم. من عاشىقلارى سورۇشدو. آمما اوئون دئمەيىنندە بىلە باشا دوشدومنى كى باكىدا عاشيق يوخ.

خلاصه باكى شهرينde برنامەلى يېمىز باشلاندى. شاعىرلى يېمىز باكى حاقىندا، آيرىلىق حاقىندا، نئچە شعر اوخويوب. عاشيق موسيقىسى، ايرانى موسيقىسى اجرا اولونسوب، تاماشاچىلارين طرفىنندە ياخشى آلىنىب، آقىشلايدىلار. برنامەمىز قورتاراندان سورا باكينىن گۈرمەلى يېرىنە گىشىپ، گۈرۈرددوم. نظامى موزەسىنە، اينچە صنعت موزەسىنە، بيرده صمد وورغۇنون ايش يېرىنە کى موزە ائله مىشىدىلر. اوئون آناندان اولاندان عكسى وارىدى تا قبر ائوينە گىندەنەجەن. صمد وورغۇنون سازىدا موزەدىدى. آخى او ئزو ساز چالاردى. بولاردان سووايى، اورادا من بؤيوک اوخوييانلارين خدمتىنە اولىدوم. اسلام رضايىف، بابا ميرزا يوف كى هر گون بىزيم كىسىتىمىزە گلىرىدى. اولار بىزه للرىنندە گلن خدمتى اسىرىگە ميردىلر. اسلام رضايىف اوزى صفەلرىنندە، آيرى صفەلردىنە منه تحفە وئردى. باباميرزا يوفدا بىزى قوناق چاغىردى، آنجاق گىندە بىلەدىك. اوردا منلە راديودا، تلوىزىوندا مصاحبەدە ائلهدىلر. اولار ايرانين عاشيق صنعتىنە گۈرە سورۇشوب، دئدىلر کى بورانىن عاشىقلارين تانىيىلار ياخشى ياخشى تانىيىرەق. بونا گۈرە کى من بىلە جواب وئردىم کى، بىز بورانىن عاشىقلارين ياخشى تانىيىرەق.

شاه زمانيندا ائله بىزه اهمىت وئرمىدىلر. بىز چوخلو باكىنин راديوسونا قولاق وئرىب، بورانىن عاشقلارىندان، شاعيرلىرىندن، يازىچىلاريندان استفادە آپارمىشىق. سىز اونو بىلىن كى ايراندا، خصوصاً آذربايجاندا بىر ائۇ تاپا بىلمىسىز كى باكى عاشقلارىن يادا خوانىندهلىرىنىن كاستى اولماسىن.

بو مصاحبەلىرىن بىرىننە اوخدوقلارىمین بىرى، آذربايجانا يازدىغىم بىر شعرىدى.

گورئىيدىم يوخودا نغمەكار كىمى

يازاردىم حسنونە گۆزەلدى باكى.

شىروانى، گنجەسى نخجوان، شىكى

لنكران طووزا سروردى باكى.

ايەلەنېب خزردن كنارдан باخىر،

چاغىرير قارداشىن اووهين ياخىر،

محبت اوخلارىن سىنه مە تاخىر

آيرىليق اليىندن حذردى باكى.

«حسن» م اۋېھرم توپراغىن، داشىن

اوجادى قامتىن، اوجادى باشىن،

اياغا قالخىمىسان جواندى ياشىن

دىللرده سۈيەنەن غزلدى باكى.

گنجە عاشقلارىنىن دعوتى...

باكىدا برنامەلىرىمىز قورتارىب، وطنىمىز ایرانا گىلىدىك. گلن گىدەنە اوردان

تعريفلەيىرىك كى باكى بئلىدى، ائلىدى. هر يئرده اوردان دئيردىك. خلاصە بهمن

آيىندا موسىقى فجر جشنوارەسى باشلاندى. بو برنامە دە ياخشى بىر مقام گتىريپ، يئنە

الى دولو نئچه جاييزه لرله تبريزه قاييديق. ائله بو ايلين ايچينده، گنجه شهرينين عاشيقلار ائوي طرفيندن، تهرانين حوزه هنري سينه بير دعوتame گلليب، مندن و بير نئچه عاشيقلاردان کي تهراندا ياشاييرديلار، اورا دعوت ائله ديلر. برنامه نى ترتيب وئرن ده، گنجه عاشيقلاريينين صدرى پروفسور سدنيك پاشايدى. عاشيق چنگيز بيريا، عاشيق ستار بابايى، عاشيق صبر على، عاشيق زلفعلى، بالابانچى جليل حميدي کي من اونو اول دفعه ايدي گئورور دوم. حوزه هنري دن منه بير نامه وئر ديلر سرپرست عنوانيندا. بيز يولا دوشدوک.

دئيم کي اورو جلوق آيينا اوچ گون قالير، او زوده قيش فصليدى. بو طرفندنه آذربایجان ارمى جنگى نين لاپ او شدتلى زمانىدى. بيز يولا دوشدوک. قارلى هاوادا گنجه يه يئتىشىدىك. آدرسىمیز سدنيك پاشا يوفون ائوي دى. آختارىب تاپدىق. قاپىنى دؤپۈب سدنيك گلبيب قاپىنى آچدى. اوپوش - گۈزۈش، آپاردى ائوه. دئى: - گلىن! معلوم اولان کي سىز اوشوموسۇز.

بىز اوتوردوq. سدنيك پاشانىن خانىمى، او غلانلاريدا گلبيب، بىزه خوش گلدىن دئىلەر. سورا چاي، چوره ک گتىرىدىلر. يئىب، اىچىنەن سورا من سدنيك پاشا يادىدەم:

- اگر بىزه هتل توتموسان، اورا گئىتمەيمىز ياخشىدى.

اودا دئى: - بىللىك.

اوردان چىخىپ، هتلە سارى يولا دوشدوک. هتلە اوشاقلارى بىر يئرە يېغىپ دئىدەم کي، سىز مندن ياخشى بىلىرىسىز کي بورا عاشيق مکانىدى. ياخشىسى بودوركى جىدى صورتىدە تمرىن ائله يك. نىيە کي بيز ایران عاشيقلاريين نمايندەلر يك. گره كدى کي بوردا اوزوموزو ياخشى گئرسەدك

بىز بالا- بالا تمرىنى باشلادىق. بو تمرىنلەر ده اوستاد شهرىيارين حىدرىبابا مجموعە سىنەن، بىز نئچە بىند آيىرىپ، باش توراخانى هاوا سىندا چالدىق. اوردا واختىمېز چوخ اولدوغونا گئرە، گنجە نىن عاشيقلاريلا، بالابانچىلار يلا، عاشيقلار ائوي نىن گئوروشوموز اولوردو. عاشيق عىسى، عاشيق حسین جوانىن شاگىردى، عاشيق تىمور، عاشيق عدالت دلى داغلى او لاردى يىلىار کي او لارلا چالىب، او خوييوردوق. بيز

اولارلا، عاشق هاوالارى حاقيندا، بو تايда نه جوردى، اوردا نه جوردى، دانيشيق آپارىدىق.

آنچاق كى برنامەمېزى باشلادىق. بىزيم برنامەلر دانشگاھلاردا، فابريکالاريندان آيرى يېرلرده اولوردو كى جنگ اولا- اولا بىزى ياخشى تحويل آلىب، هتللە قالماغا ايذن وئرمىرىدىلر. بىرگون اوردا اونون ائويندە، بىر گون بوردا بونون ائويندە، قوناق ائله يىب، اولار بىزلىرى اۇتۇرمۇردولر.

برنامەلر يىمىزىن آخىر گۇنلەرىدى. عاشق كاماندارىن گۇرمە يىنە گۇرە، ايستىرىدىك كى طوووز ماحالىنا گىئەك. قويمادىلاركى او طرفە ارمىنلەر سىزى توتارلار. بىز راضى اولمادىق، آمما ناچار قايتىدىق. ائله او گۇنلەرين بىریندە، عاشقىclar ائوينىن قاباغىندا، زىلەخان يعقوبو گۇرۇب، قول-بويون اوللوب، بىر آز دانىشاندان سورا، دئدى: - عاشق گلەمىشىم سىزلىرى باكىيا دعوت ائله يىم، گلىر سىز؟ دئدىم: - بىلە كى گلىرىك. مگر اولا بىلە كى بىز باكىيا، اۇزودە سىزىن دعوتىزلى گلمەيك.

بىلە، گون او گون اولدو كى بىز گنجەدن يولا دوشدوك باكى شەھرىنە طرف.

عاشقىclar ائوينە بىز قوناق اولدوق،
سازلارى كۆكلەيىب چالدىق گنجەدە.
زىادخان يوردونو گىزىب دولاندىق،
بىر آيا قىدەرى قالدىق گنجەدە.

اونوتماق اولارمى بو محبىتى،
ۋئردىلر بىزلىر بؤيووك قىمتى،
گىتىمەيىب ھەدەرە يىلىن زىھىتى
علەسگەرىن دادىن آلدىق گنجەدە.

چىكمىرم آدلارين ھامىسى گۈزەل،

وورغونوز اولموشام سیزلره عزل،
«حسن» دی یولوزدا جانینی اوزر،
دريای عمانا دالديق گنجهده.

بعلی بیز باکیيا یتیشیب، بیر هتلده يئرلشیدیك. او گونلریدی کی باکیدا، عاشيقلا را صدر سئچیردیلر. انتخابات، شاعیرلر او لا جاغیندا او لا جاغیدی کی بیزده شرکت ائله دیك. بو انتخاباتدا، زلیمخان يعقوب چیخدی. ائله زلیمخاندا بیزه بیر گۆزه ل قوناقلىق وئردى. بیز اورداندا او ز قويىدوق او ز و طنيمизه سارى.

ڇاپون سفرينين تداركى...

١٣٧٢ - نجي ايلين بير گونونده، تهرانين تالار وحدتىنندن آفای صفريان منه تلفن ائله دى کي ڇاپوندا بير برنامه او لا جاق کي او لار او زلرى گليلر او را گئدنلىرى انتخاب ائله سينلر. تئز گلين بورا. من عاشيق رسول لا مصلحت ائله يىب، عاشيق رحيم نظرى، بالابانچى ماشاللا اکبرى، بالابانچى بايرام دست دراز، قاوالچى احمد علیزاده، بيرده قاوالچى رضا قره داغى بيرلىكده يولا دوشدوک. تالارى وحدتىن قاباغيندا ماشيندان دوشوردوک کى گئرددوم چنگىز مهدى پورگىل، ساز للرينده گليلر. او لارا گئروشوب، بیز دئدىلر کى بیز انتخاب اولدوق. سیزده تئز گئدين او را کى يغيشدىريلار. بیز گئدib، گئردوک کى دوغورداندا دستگاهلارى يغيشدىريلار. آمما بیزى گئروب، بير - بيرلىنه بيرزاد دئيه - دئيه دستگاهلارى قوشدولار. بیزده سازلارى چيخارديب، اول عاشيق رسول، بالابانچى بايرام درازدست، بيرده قاوالچى احمد علیزاده، سورا عاشيق رحيم نظرى، اوندان سورادا من، ماشاللا اکبرى، رضا قوه داغى، آخر دده عاشيق رسول لا بير دئيشمه چالىب، او خودوک. ڇاپونلولاردا، اجرالاري ميزين هامي سيندان فيلم گئتوروردولر. بیز قوتارديق. او لار قاباغا گلىب، گئرشدولر. يورو لمایاسىز دئدىلر. سورادا، عاشيق رسول لا منه، بير م DAL وئردىلر. بیزده هله بيلميريك کي نه وار نه يوخ. گلن گئدىنده بیزه تېرىك دئير. سورا تالارين مسئوللاريندان بیزه دئدىلر گى گئدىن ناھارىزى يىشىن. بولار دئيه جكلر کى كيم

انتخاب اولوب. بىزدە گىتدىك. ناھار باشىندا، بىر نفر گلېپ منه دئدى: - عاشيق حسن سىنلە عاشيق رسول سئچىلىسىز. گرەك گىدەسىز وزارتىخانايى.

من دئدىم: - بس بالابانچى، قاوالچى.
دئدى: - بىزە بئله دئىييلر. بىر آز تىز اولون گىندهك.

بىز اىكيمىزدە گىنديب سازلاريمىزى گۇتوردوك. من ماشالالا گىلە دئدىم: - سىز گىندين تالارا، من سىزە خبر وئررم.

بىزى وزارتىخانانىن حىطىينە گتىردىلر. من گۇردودم كى اوردا بئش آلتى نفر آيرى هنرمندە واركى اولارى دانىشدىرىپ، مصاحبه ائلەيىرلر و فيلم گۇتورورلر. من آقاي صفرىيانى گۇروب، سلاملاشدىم. اودا بىزە تېرىك دئدى كى سىز انتخاب اولوبسوز. من اولارىن بىزە گۈرە توجەلىرىندان قىدردانلىق ائلەيىپ، بالابانچى، قاوالچى نىن سئچىلىمكلىرىنە گۈرە سوروشدوم. دئىييلر كى، من اولارلا دانىشارام، سىز اۋزوز اولارىن آدین وئرسىز.

من دئدىم: لا پدا ياخشى. پس بويورساز ياخشى اولار. آقاي صفرىان اولارلا دانىشىپ، بىزە دئىييلر: - دئىييلر كى اگر لازىمىدى، اۆزلىرى بىر قاوالچى، بىر بالابانچى آدین وئرسىنلە. من عاشيق رسول لا مصلحتلهشىپ، ماشالالا اكىرىلە، رضا قىداغى نىن آدین وئردىم. گىنديب اولاريدا گتىردىلر. بىزىدە دانىشدىرىپ، فيلمە چىكدىلر. اولار آخىرده دئىييلر كى آلتى آيدان سورا، سىزى ژاپوندا گۈرە جەيىك. بىز اوردان چىخىپ، تېرىزە گلدىك.

حقە سارى اولا كىمسە
تابىپ يولون گىنده جىكدى.
ھركس ھر نە دئىيە دئىيەن
مورادينا يېتە جىكدى.

سۇنى ائلە بىر كىسىن بالا
اورە يېيەنە وورما يارا،

دوا درمان او لماز سورا
کیم طبابت ائده جکدی.

«حسن» اویما او جالماغا،
بیریسیندن باج آلماغا،
باشیوی قات ساز چالماغا،
یاخشی یامان او ته جکدی.

بیز یئنه ده توپلارا، کانسرتلره گندیب، چورک قازانیریق. بیرگون تهراندان منه
تلفن ائله دیلر کی بیر کاست يولاییریق سیزه کی او نون ایچیندە ژاپونون بیر ملى
ماهنيسى واردى. او ماھنېنى اوئرەنیب، حاضیرلرسیز. او بىرى گروھلاردا يولامىشىق.
اولاردا تمرین ائله يىب، ژاپوندا ھامىليقجا اجرا ائده جكسيز. دئمه لىيم کى بىزى لە
گىدلەر بئش نفر اولا جاقلاڭار کي اولار كرمانشاھدان دورد نفر آقاي جابرینىن گروھو،
بىرده شىروانىن دوتار چالانلاريندان آقاي ميرزا يى.

کاست گلدى منىم اليمه چاتدى. من آقاي جابری يە تلفون ويرىب، بو ماھنېيا
گۈرە اولارى لا دانىشدىم. اولار دئدیلر کى، عاشيق بو اىشى قبول ائله مەيك. تهراندا
دانىشىن، اولاردا دئىين کى بىز او نو يئر بە يېر ائللىي بىلمىرىك.
من تهرانا زىڭ ويرىب، جريانى دئىيم. آمما اولار دئدیلر کى بو ايش اجبارىدى،
گرەك اولا. من یئنه آقاي جابری لە دانىشدىم. او دا دئىى کى، بىز کى ائللىي بىلمىرىك.
سیز اگر بىر ايش گۈرە بىلە سیز، ياخشى اولار.

بونا گۈرە من آختارىب بىر ژاپونلو تاپدىم کى فارسى بىلىرىدى. او بو کاستى منىم
اوچون ترجمە ائله دى. من شعرلىينه قولاق آسىب، گۈرددوم کى طبىعتلە، بىرلىي
گۈرە دىلر. بونودا باشا دوشدووم کى ارزشى وار او نون او ستووندە اىشلە يىب، زحمت
چىكم. سورا کاستى على فرشبافا آپاردىم کى ماھنېنىن نوتلارىن يازا. (دئمه لىيم کى
او ستاباد على فرشباف منىم نوت او ستاباديم اولوب. منىم چوخ زحمتىمى چكىب). او

ماهنيبا قولاق آسيب، نوتلارين يازيب وئردى منه. من گليب، اولارلا تمرينه باشладيم. جابرى گيلهده خبر وئرديم كى تمرين ائلهمك اوچون بئله بير ايش گئرمك اولار.

ژاپون سفرى...

خلاصه - ۱۳۷۳ - نجى ايلده، آقاي پيروز بئين سرپرستلىيى ايله، ژاپون سفرىن باشلاديق. بىز اولده توکيو شەھrinه گندىپ، بىزى اورانين فرودگاهيندان گۈئىرۇب، هتله آپاردىلار. يولدا بىزە دئىيلر كى، بىر آى بوردا اولوب، ژاپونون هر يئرين گئرەجىسىز. يا اولاردا برنامە وئەجىسىز، يا دا كى اورдан كىچەجىسىز. نقشه د بىر بالاجا يئرى گۈرسەدib، دئىيلر كى فقط بورانى گۈرمىيەجىسىز كى اوردا برنامە قوبانماديق.

هتلىيندە تمام برنامەلرین وئردىلر. او گۇنو بىز استراحت ائلهيىب، صباح بىر تمرىن قويدوق. سورا بىزى آپاردىلار اوئېرە كى برنامە وئەجىدىك. سئنى تخت جمىشىدىن نماسىدى. بونودا دئىيم كى منىم اصرارىيم لا اول تمرىننىمىز، ژاپونون ملى ماھىيىسى اولدو كى كاستىن يولامىشىدىلار. اولىنجى برنامەمۇزىدە، سالون باشا باش دولويدو. بىزىمەدە ژاپونون ملى ماھىيىسىن اجرا ائلهمەيىمىز، سالونا گۈزەل بىر حال وئىrip، ھامىسىي اياغا قالخىب، موسىقىنин رىتمى لە الگورىتم ويردىلار و برنامەنин سونوندا، تماشاچىلار عقلە گلمەين تشويفى ائلهيىب، برنامە قورتاتىدی.

دئىملىيىم كى بىزىم برنامە اولان سالونلارين ھامىسىنinin ظرفىتى مىن بش يوز نفردن، مىن ايکى يوز نفرە جنىدىلر. بونودا دئىيم كى بىزى ژاپونا گىپىرنلر، بىر مردىمى موسىسەايدى كى دئىيكلىرينه گئرە، بو موسىسەنин ايشى بوايدى كى دونيادا اصىل موسىقىلىرى اورا گتىrip، تانىتىدىرىدى. اۋزو دە تمام اىشلەينلىرى جوان قىز - اوغلان داوططلب صورتىدە ايشلىرىدىلر. دئىيردىلر كى فقط موسىسەنин كارگىردايانا بىر آز پول وئىريلر كى اونون ماشىن پولونا كۈمكلىك اولسون.

بیزیم او بیری شهرلرده برنامه‌لریمیز باشلاندی. بیری- بیریندن یاخشی اولوردو.

واخت اولان گونلارده بیزی گوئرمەلی يېرلە آپاریردیلار. ائله يېرلە واریدى کى هتلە قايتىماغىمیز گلمىردى.

بىر گون بیزى شهر بازى لرىنە آپاردىلار. داي بىز اوردا اوقدەر گولدوک کى نە يازماقلا اولار، نە دە ئەمكىلە. برنامەلرین بىریندە بىزە دئىيلر کى، سئەن اوستە قالىن، تماشاقچىلاردان سىزە، تحفە وئەجكلر. بىزدە اۆز- اۆزومۇزه دئىيردىك کى اولارىن تحفەسى ياخاسى دورىينىدى يادا کى ساعاتدان، رادىيودان، بولارا تاي بىر شىئىلدە. برنامە قورتارىب، تحفەلرلى گىتىرىدىلە. اولارى آچىب، گوئردوكلرىمېز گولمە يېمېز توتدۇ کى بولارىن هېچ بىری فيكىر ائلەين شىئىلە دېئىل. داي گولمەكىن، هېچ كيم دانışما بىلمىردى. آخى بىزىم فيكىر ائلە دېمېزدەن چوخ فرقى وارىدى. او تحفەلر، گۈزەل اويناتمالىدىلار کى اولارى سادە شكىلە، اۆز الرىلە دوزلتىمىشىدىلەر. سورا بىز بولارىن بارەسىنەدە فيكىرلىشىدىك کى بولار بىر بئلە تكىنكلەرنىن قاباغىندا، كىچمىشلىرىن ياددان چىخارتما يېبىلار. اۆزودە اودور کى بىزىم بو دەدە- بابادان قالان موسىقىمېز بىر بئلە ارزش وئىrip، بو تحفەلرلە اىستىرلىر دېسىنلەر کى بىزدە كىچمىشىمېز ياددان چىخارتمامىشىق.

دئەمەلىيم کى بو موسىسەنین آىرى گۈزەللىكلىرىدە وارىدى. بىر گون بیزى موسىسەنین، موزەسىنە آپاردىلار. دونىانىن بؤيووك موسىقىچى لرىنەن سازلارى بو موزەدە ساخلانتىرىدى. بتهونىن پىانوسى و آىرى- آىرى سازلار کى بىزە توضىح وئىرىدىلە. چوخ گۈرمەلى بىز موزەيدى. بىز تمام موسىقىچى يولداشلارىمېزى اوردا آرزيلىرىدىق کى يېرلى بوش.

ايىدى گون او گون اولوب کى اىستىريك ايرانا سارى قايداق. ژاپونون فرودگاهينا گلدىك. بونو دئەمەلىيم کى بىزە قاباق گونلار دېمىشىدىلەر کى موسىسەنین اۆزودە سىزلىر بىر تحفەسى اولا جاق. بىز هوپىمايا مىندىك، آمما تحفەلردىن خبر يوخدو. اۆزودە بىر- بىرىمېزه دئىيردىك کى داي بو دفعە تلوىزىوندان سوواى آىرى بىر شەن اولا بىلەز. بىز اشارەايلە بىر- بىرىمېزه دئىيردىك کى بالام تلوىزىونلاردان خبر چىخىمادى. ائله بىز

بوفيکيرد، هره ميزه بير آلبوم وئيرب دئديلر كى بودا موسسه طرفيندن سىزه تحفه. بيز هاميميز دئديك كى بيز نه آختاريردىق نه تاپدىق. دئينه - دئينه آلبوملارى آچدىق، داي هر نه گؤيلوموزدن كىچيردى، ياددان چيخدى. بولاردان گۈزەل بير شئى اولا بىلمىزدى. بيز هر يىرە گىتمىشىك بولار عكسيمىزى سالىيلار. هامى كىفلە بول عكسلره باخىب، بير - بير يىرە دئيردىك كى بول تحفه ائلە بير تحفه اولدوكى بيز نه قىدەر واريق بو تحفەلرده وار. حتتا بىزدن سورادا. هانسى تحفەنин بير بئلە دوامى اولار. من يئنه دە بئلە بير انسانلارا گۈرە، بئلە بير اولكە يە گۈرە، بئلە بير تحفە يە گۈرە اورە يىم فرحلەنېب.

ياشىلدى هر يئرى سودۇ، دريادى
ساختمانلار گىتىپ گويمە ژاپوندا.
ايىلىرىننە دوزدى، يالانى يوخىدو
بىتكار اولا بىلە بعىيە ژاپوندا.

اودوكى هر ائودە واردى نىشانى،
صنعتىندە حيران قويوب جهانى،
گۈرمەسىنلر دونيا بويو يامانى،
تايپىلىپ بىلە نە يىيە ژاپوندا.

عاشىق حسن نقدر دئىسەن آزدى آز،
اولا بىلسە شائىنە بير دستان ياز،
سۈپەسىن هر اولكەلرده تىللە ساز
بىلمىر يالان بىرى دئىيە ژاپوندا.

بيز ژاپونون او گۈزەل جماعتينىن، او موسسه كى بيزى دعوت ائلە مىشىدى، آيرىلىپ او ز قويدوق وطنە سارى. هرە اۆز شەھرىنە گىتىدى. بيزدە گلىپ چاتدىق ائوه.

ائشیدیب بیلن، دوستلار فامئللر گلیب، اویناندان بوياندان سؤز آچیلیب منه دئدیلر کی،
يئدیسین، ایشدیسین اۋزوون؛ گۈردو كلریندن بىزه دئیەجىكسن.

من دئدیم: دئمە يە واختیمیز يئتیرمۇز. بولارى يازاجاگام. اوخويوب بىلرسىز. بىر آز
گولوشدولر.

دئدیلر: - قارداش عاشق طایفاسى لا باجارماق اولماز.

واخت اولوردو کى توپلاراردا بىزدن خېر آلېرىدارلىكى، تويموز وارىدى،
گلمىشدىك سىزدن اۇتۇر. دئدیلر کى عاشق حسن ژاپونا گىئىدip. قارداش آخى اولار
بىزيم دىليمیزى نە باشا دوشورلر کى سىزى آپارىرلار. من دە اولاپىن سۆزۈنە جواب
ۋېردىم کى، - بىزىم چالىب، اوخوماغىمiza اوردا بوردان ياخشى قولاق وئرېرىدىلر.
اۋزوودە موسىقى بىر دىلدى کى دونيانىن تمام اۇلکەلریندە اونو باشا دوشىرلر. بىلرسىز
کى ژاپون ملتى چوخ پىس گونلار گۈزۈب. جىنگىدە آمرىكا اولاپىن باشىنا بەم
قالماپىب کى تۈكمەميش اولسون. تمام شەھىلرین، كىتلرین ويرىب داغىدیب. آمما
اۋزلىرى اۆز گوجىلىه آمرىكانى شىكست وئرېب، باشلاپىلار وطنلىرىن آباد ائله مەيە.
ايىدى تزەلىك ايچىنده غرق اولوب. آمما او قدىم، دە- بابا عادتلىرىن ايتىرمەبىيلر.
بولا را گۈرەدە بىزىم عاشق موسىقىمیزى کى قىدىمىدى، دە- بابادان قالمادى، اورەكدىن
سۇئىب، قولاق آسىرىدىلار. ائله بونا گۈرەدە كىچمېشىن اونوتىمايان، گەلەجەيىندە قدرىن
بىيلر. دئىيم کى اولار ھم كىچمېشلىرىن ياد ائله يىب ساخلىپىلار، ھىمە ئىندىلىرىن. عىن
سېزلىرى كى دە- بابادان قالان دېلى، عادتلىرى ياددان چىخارتمامىسىز. بىزە ساغلىق
مجلىسلەدە، برنامەلر دە، دئۇنە- دئۇنە بىزىن قىردا نىقى ئائىھە يىب، بىزە ساغلىق
آرزيلىرىدىلار کى سىز بىزىم فرهنگىمیزى، موسىقىمیزى ھر ئىرەدە گۈرسەدەپ،
باشىمیزى او جالدىبىسىز.

۱۳۷۳ ژاپون

عاشق حسن - عاشق رسول قربانی - بالابانچی ماشاللا - قاوالچی رضا قره‌داغی

ژاپون و چین سرگیسینه...

دئمه‌لیم کی تهرانین ارشاد اداره‌سی یئنده بیزه خبر وئردی کی ژاپونلا، چین اوکله‌لرینده ایرانین طرفیندن بیز نمایشگاه قویولا جاق کی سیزین گروه‌وزودا اورا گؤندره جه‌ییک. بو سفرده بیزیم گروه‌وموز، عاشق رسول قربانی، عاشق عوض عبادپور، بالابانچی جلیل حمیدی، قاوالچی رضا قره‌داغی، بیرده من اولدو. بو سری بیزیم برنامه میز اتلہ نمایشگاه قورولان یئرده اولوردو کی بیزه گئوره بیز سئن جورله‌ییب، اوردا برنامه وئریدیک. ژاپوندا اولان برنامه‌لریمیز قورتاریب، چینه گئتدیک. چینه، اول برنامه میز پکن شهرینده اولا جاقدی. بیزی پکنده هتله آپاریب، هرمه میزه بیز او تاق وئردیلر کی چوخ بؤیوک، چو خدا گؤزه ل بیز اتاق ایدیلار کی بیز بونون علتين سوروشوب، جوابیندا دئدیلر کی بوردا هتل لر، هم او جوز، همده گؤزه ل اولور.

گونلر كىچىپ، برنامەلىرىمىز باشلاندى. برنامەلىرىمىز بىر بؤيوك سالوندا اول سوردو كى بو سالونون آغا جدان سوتۇنلارى وارىدى. آدام اينانمىرىدى كى آغا جدىلار. بولارين يوغۇنلوقلارى، اوچ-دۇرد متر اولاردى. او زووده بولاردا بىر دوزلوق وارىدى كى ائله دومبە- دوز گۈئىيە گىتتىمىشىدلەر. هله بىز كى او خويوردوق، تاماشاچىلار دورەمىزى آلىپ، حسرتله بىزە باخىردىلار. من اۆز اۋزو مە دئىيردىم كى بولار بىزە نىيە بئلە باخىرلار. شايد بونا گۈئە بىزە بوجور باخىرلار كى بىزيم او خودوغۇمۇز سۆزلىرى باشا دوشمورلر، دىلىمىزى دە بىلمىلر. دئىيردىم: آلاھ كاش كى ھامى بىر دىلە دانىشىپ، بىر- بىرين راحات باشا دوشىئىدلەر. اولارين بعضىسى ياخىنا گلىپ، اىشارە ايلە اجازە آلىپ، بىرىي اللرىن سازىن سىمېنە وىرىرىدى. بىرى بالابانى آلىپ باخىردى، بىرىيده قاوالى. بو سۆزلىلە يئنەدە بىزى باشا دوشىمە يە، دوشىمە يە بىزە ئىلە برخورد ئىلە بىرىدىلەر كى بىز كەف ئىلە بىرىدىك. برنامەل قورتاراندان سورا بىزە واخت وئرىرىدىلەر كى بىز دولانىپ، اورانىن گۈرمەلى يئرلىرىن گۈئەك. بىزىدە قالمايان يېر اولمادى كى گىتتىمىيەك. هر يئرە گىندىرىدىك يئنەدە تازا بىر گۈزەلىك گۈزۈرددەك. اوردا اولان قدىمى ائرلەرە ئىلە گۈزەل ساخلانمىشىدى، بىلمەين دئىيردى بولار تازا جورلەنىپ. بىز بىر يېرە گلىپ چاتدىق كى دیوار دىيىنە بىر صىنلى قويوب، باش قىرخىرىدىلار. من بىر آز دوروب باخدىم. منى يولداشلارىم چاغىرىدىلار كى، نە باخىر سان، اولمايا اىستىرسەن باشىيۇ قىرخىدىراسان؟ دئىيدىم: - يوخ بابا، بولارى گۈرددەم، بىرخاطىرە يادىمما دوشىدۇ.

دئىيلەر: - نە خاطىرەسى؟ دئە بىزە بىلەك.

دئىيدىم: - آخى تېرىزىدە گلستان باغىنин يانىندا، بئلەنچى اىشلەر اولاردى. يادىمدادى كى بىر گون آقام منى آپاردى، ئىلە دیوار دىيىنە، وئرىدى منىم باشىيىمى وېرىدىلار. بو صحنه دە من بىر لحظە آپاردى او زمانا. بونو دئىيب، دوشىدۇك يولا. بوردان اورا، اورдан بورا. نە قىدەر گۈرمەلى يېر. اولارى گىندىب گۈرمەنى، بىلمىز كى اورا نەدىر، نە جور يېردى. اورانىن آيرى اولكەلرلە فرقى چوخدور. بىزى نېچە موزە يە آپاردىلار بىرى- بىرىيەن گۈزەل. اولارين بىرى، "شەر ممنوعە" آدىندا قدىمىي بىر

بؤيوک يئريدى كى دئيرديلر، اورا بير شهريدى كى چين اولكەسىنин، تمام امپراتورلارى بوتون آداملاриلا، وزيردن توتدو تا نوكىرىنەجىن اوردا ياشامىشلار. بورادا او يېرلەرنىدى كى ائله بىل بو گون دوزەلىپ. بىزە دئديلر كى، بورانىن ھەرىپىن گۈرمك، بير گون واخت آپارار. بىزە واختىن آزىلغىنا گۈرە قاچا-قاچا دولانىرىدىق. اونا گۈرەدە، گۈرمەدىيىمىز يېرلەر بىزە توضىح وئيرىدىلر. بير گوندە قرارىدى كى بىزى چىن دیوارينا آپارسىنلار. او گون گلېپ چاتدى. ماشىنا مىنېپ يولادوشدوک. بير آز واخت گىندىن سورا دئديلر: - دوشۇن!
بىز پىادە اوللۇق. اورا بير يام- ياشىل داغىن اتەيدى.
دئديلر: - بورادى.

آدامىن گۈزو اىشلەين يېرەجىن، مئشەلىك گۈرۈردو. بىلمىرم ندىن ايدى كى من او را باخىب، كالالانىن اوستۇنده اولان مئشەلر، حسنىن مئشەسى گلېپ دوردو گۈزۈمۇن قاباگىندا.

گۈز اۇنوندە دوران مئشە
ائشىت منى، ائشىت منى!
يانسىن سىنى قىران مئشە
اونودوبىدو او وطنى.
ائشىت منى، ائشىت منى!

جىرانلارين ياتاغىسان،
ماراللارين اوتلاغىسان،
بزەمىسىن بو داغى سىن،
گول-چىچىكىن اولان غنى
ائشىت منى، ائشىت منى!

كاش اورا بير يولون دوشە،

بىزىم يېرددە وار مئشە
 گۈرنلىرى ائدەر نعشه
 لالە، نرگىس، ياسىمنى
 ائشىت منى، ائشىت منى!

آدام حىران قالىير سنه،
 اته يىيندە گؤى چمنە،
 خاطيرەدى من «حسن»
 او نوتىمارام اينان سنى،
 ائشىت منى، ائشىت منى!

بو واختلارىدى كى بىزى چاغىريپ، هامىنى بىر يېرە يغىيپ، دئدىلر كى اوستە
 گئتمك اوچون اىكى يولوار. بىرى پيادە، بىريدە تله كاپىنلە. دئدىلر كى ائلە يە بىللىك
 كى گىندىنده پيادە گىندەك، گىلدەن تله كاپىنلە، يا كى ترسىسىنە. يادا كى اگر ايستىرىسىز
 ايكىسىنە تله كاپىنلە گىندەك. بىزە فرق ائلە مز. سىز نە جور ايستە سز، او جور
 ائلە يە جاھيق. آما بونو دئمەلى يىك كى پيادە گىندىنە گەركە اوچ مىن دانا پىللە
 چىخاسىز. بىز راضى اولدوق كى گىندىنە پيادە گىندەك، گىلدەن تله كاپىنلە گالك.
 يا على دئىيب يولا دوشدوک. بىر آز گىندىنە سورا پىللەلر باشلاندى. بىر طرفدن
 گونون ايستىسى، بىر طرفدنە يولون او زونلۇغو بىزى لاپ تىلەدیردى. آما بىزى هەچ
 زاد يورا بىلمىزدى. بىز ائلە بئلەنچى بىر طبىعتە آنادان اولوب، بئيو موشدوک. پىللەلر
 چىخا-چىخا، گول-چىچكلەر، مئشەلر يە باخا-باخا. دانىشا-دانىشا گىدىپ، چىن
 دىوارىنن اوستونە يېتىشىدىك. سئۇيندى يېمىزدىن بىلمىرىدىك كى گولك، آغلایاق،
 گىندەك، او توراق، يا ئىليلە يىك. ائلە بىل كى دىوار گۈبۈن او زوندەدى، هارا باخىر سان،
 بولوتلاردان سورا بىر زاد گۈرمۇسن. اورانىن او او جالىقدا تىكىلىمەسى آدامى بوفىكە
 سالىرىدى كى گۈرمەسىن بولار نە جور تىكىلىپ، ئىچە نفر، ئىچە ايل بوردا ايشلە يېلىر.
 كىرىچلىرى قىپ-قرمزى، ائلە بىل ايندى دوزوبىلر. اوردا دىوارا گۈرە بىر تابلو وارىدى

کى اورانىن اوزونلۇغۇن آلتى مىن كىلو متەر يازمىشدى. يازمىشدى كى بورانىن باشلاڭىجىغى، بىرده كىمىن الىلە جورلانما岐دا معلوم دېيىل. دیوارىن بعضى يئرلىرى وارىدى كى اوردا بىرايىكى نفر، قدىمىي بىر مخصوص لباس گئىب، اللرىندە بؤيووك بىر قىلىنج، دولانىردىيلار كى اورانىن نىگەبانلارىدىيلار. اولار بىزى گۈرۈپ، خوش گىلدىن دئىيلر. بىزدە قاباغا گىتىپ، اولارا الگورىتم وئرىپ، گۈرۈشىدۇك. بىر آزدا بىز اۆز دىليمىزدە، اولاردا اۆز دىللەيندە، لال اوپۇنۇ چىخاردىپ دانىشدىق.

بۇنودا دئىيم كى هر يئرە باخىردىق، دیوارىن اوستوندە آدام وارىدى كى تماشايا گلىپىر. اۆزۈدە چىن دیوارينا گىتىمك اوچۇن آدامىن بىرىنە ئىچە پول آلىپ، يول وئرىزلىر. اورا اوقدەر آدام گلىپىردى كى دئمك اولمۇردو. من گلىپ دیوارىن بىر طرفىنده او تو ردوم. اۆز - اۆزومە دئىيردىم كى آلالە من نە قىدەر خوش بخت آدامام. بورا چىن دیوارىدى. تك بىر يېردى كى آيدان گۈرۈنور. من بورا خلقىمىن، ائلىمىن گوجى لە گلمىشم. كاش سازىمیدا گىنرئىدىم، بوعظمته بىرين او خويايدىم.

كىچمىشلىرىن نىشانەدى

چىن دیوارى، چىن دیوارى.
افتخارى بو جەنانادى
چىن دیوارى، چىن دیوارى.

اوجالاردان اوجا دوروب،
باشىنى گۈپىلە وېرىپ،
ئىچە بنا فعلە يوروب،
چىن دیوارى، چىن دیوارى.

چوخ اىشلەين ياتىپ سىنە،
سوروشوبان بىلدىم من دە،

گورو نورسن آیدا، گوندە،
چىن دیوارى، چىن دیوارى.

تره لردن تزه قالىب،
عالمه سىس، صدا سالىب،
گۇرۇشونە دونيا گلىب
چىن دیوارى، چىن دیوارى.

«عاشقى حسن» گۈردو سىنى،
تماشاندان اولمۇر غنى،
ساغ اول قبول انتدien منى
چىن دیوارى، چىن دیوارى.

دوغورداندا چىنه گۈرە اىستەيەسىن دانىشاسان ياكى كتاب يازاسان، قورتاران دئىيل.
اوقدەر اوردا كېچميش فرهنگلىرىنە اهمىت وئرىپىلر كى قدىمە گۈرە تمام عادتلرى
ساخلايىپىلار، حتتا او دیوار دىيىنده باش قىرخماگى. او ملت كى دده- بابا عادتلرىن
يادىنдан چىخارتمايمى، هئچ واخت اولمىز. بىللەلىككە چىن سفرىيەمىزدە سونا چاتدى.

چىن - ۱۳۷۵

ازبکستان و قزاقستان سفری...

يئنه‌ده گونلر، آيلار، ايللر گلليب كىچىپ، ۱۳۷۷-نجى ايلله چاتدىق. بو ايلدە تهرانين ارشادى بىزى ازبکستان اوڭكەسىنە يوللاadi. بو سفرده منيم يولداشلاريم عاشيق عباس محمدى، بالابانچى سلمان پورمحمد، قاوالچى اروج ايمانى، بىرده آقاي كريمى معرف شعبدە باز ايدى. اوردا اول برنامەمۇز، دئورت گون سفارتخانادا اولدۇ كى تاماشاچىلار ھم ازيكلى باجى قارداشلاريمىزىدى، هىمەدە اوردا اولان ايرانىلارايدىلار كى چوخۇ تبريزلىدىلر. بىزى قوجاقلايىپ اوپوردولر. سورادا مندن، تبريزه گۈرە اوخوماق اىستىرىدىلر. مندە او لارىن اىستكلىرىنە، باش اوستە دئىيب، اوخويوردوم:

شهرلىرىن گۆزو اولان،

تبريزيمدى، تبريزيمدى.

شىرىن دىلىن سۆزو اولان

تبريزيمدى، تبريزيمدى.

وار بازارى، بير دانادى،
ساختمانلار يان - يانادى،
كىچميشلردن نيشانادى،
تبريزيمدى، تبريزيمدى.

گوى مسجدى، ارك قالاسى،
ستارخان تك وار بالاسى،
گۈزەللرىن لاپ اعласى
تبريزيمدى، تبريزيمدى.

سەند داغى، ساوالانى،
مېشۇو داغى ھم سولطانى،
قوربان ائدن دوستا جانى
تبريزيمدى، تبريزيمدى.

«عاشيق حسن» آذربایجان-
آزادلىغا وئریب قوربان،
سولطانلارا اولان سولطان
تبريزيمدى، تبريزيمدى.

منىم بو تبريزه او خوماغىما، تاماشاچىلار بىر - بىرينه دىيب، آلقىشا باشلادىلار. بىزدە
تبريزين آدينا سئوبىنib، آلقىشا باشلادىق. بىلەلىكلە بىزى قراقتستانادا دعوت ئىلەدىلر.
بىزدە اورا گىدىب، نىچە گوندە اوردا برنامە وئردىك.
بىزىم چوخ سفرلىريمىز اولوب. اترىش، اسلواكى، اوسلوانى، مجارستان، آلمان،
تركىيە، ... آمما بولارى دئمكىدە، سۆزۈم بودور كى نىيە او بىرى ئۆلکەلر بىزىم بو

صنعتیمیزه، هنریمیزه بئلهنجی بیر هوسله باخیب، بیزی اؤز وطنلرینه دعوت ائلهبیرلر؟
شايد علتلرینین بیری بودور کى ایسته بیبلر کى اؤز ملتلرینه دئسینلر کى بیزدە تمام
دده- بابا عادتلرین، ساخلامالى بیق.

منیم چوخلو سفرلریم ده اولوردو کى دعوتچی لریم، ایرانلی دیلار کى او اولکەدە
مقیمیدیلر. بو سفرلرین بیری، فرانسه سفریدی کى ۱۳۸۰-نجى ایلیندە غلام آبیار
آدیندا دوستوم منى اورا دعوت ائلهدە کى بو دفعە من اؤزوملە بیرگروه آذرى
ارکستری آپاردیم. بو گروهدا محمد جدیرى (خواننده)، علی اسکندرى (قارمان)،
اسماعیل بىزگەر (قره نى - بالابان)، نبى اسکندرى (ساز)، واریدیلار کى برنامەلریندە ھم
چالىپ- او خوماق، ھمەدە آذرى رقص وارىدى. بیزیم اول برنامەمیز، پاریس شەھریندە
اولدو کى برنامەنین اولیندە اسماعیل بىزگەر کى منلە بالابان چالىردى، سیزه سلام
گتیرمیشم آدیندا بیر شعر او خودوم.

آذربایجان ائللریندن

سیزه سلام گتیرمیشم.

شیرین- شیرین دىللریندن

واردى پیام گتیرمیشم.

سیزه سلام گتیرمیشم

یام- یاشىلى او گیلاندان،

خرمشهردن، ایلامدان،

بویراحمد، آباداندان

سیزى سایان گتیرمیشم،

سیزه سلام گتیرمیشم.

تبریز، تهران، همداندان،

شیراز، اهواز، اصفهاندان،

اوزو بئله خراساندان
سیزى دويان گتیرمیشم،
سیزه سلام گتیرمیشم.
ترکمندن، گلستاندان،
مازندران، لرستاندان،
اردبيلدن، ساواندان
اوره ک يانان گتیرمیشم،
سیزه سلام گتیرمیشم.

زنجان، قزوین، ميانادان،
اروميه، كردستاندان،
كرمانشاهدان، زاهداندان،
يادا سالان گتیرمیشم،
سیزه سلام گتیرمیشم.

عاشق «حسن» قريانيزدى،
بو گون سيزين مهمانيزدى،
گؤزو يولدا ايرانيزدى
ائشيت، ايانان گتیرمیشم،
سیزه سلام گتیرمیشم.

بو شعرلر تماشاچيلار طرفيندن گؤزهـل آليندى. من او خوياـ او خويا بيردن بيري
دئدى كى عاشيق مياندوـآب قالدى. من بيريندە اونا دئديم:
سیزه دئيم ميانابدان،

بيتابدا يئه دوى كابابدان،
خوش هاولى او سرابدان،

قالدى هايان گتىرمىش،
سىزه سلام گتىرمىش.

بىرىدە دئىدى كى هشتىرىدە قالدى. دئىدىم كى قولاق آس:
هشتىرىدەن سەندىغانى،
مراغانىن گوللو باغى،
مرند، جىلغا، قاراداغى
كاللادان جان گتىرمىش،
سىزه سلام گتىرمىش.

بوسۇزلۇر بعضاپىلىرىنى آغاڭادىب، بعضاپىلىرىنى اۇز يوردلاريندا هوسلنلىرىپ، باشلا迪لار آقىشلاماغا. بو برنامەدن سورا، اركىسترىن ماھنيلارى، رقصلىرى، برنامە يە بىر آيرى شور و حال وئىrip، داي تاماشاچىلار يېرده - گويدە دورمورلار. برنامە قورتاراندان سورا ھامى گلىپ، تشكىرون بىلدىرىپ، قدردانلىق ائلهدىلر كى، - ايندىيە قىدەر بئله بىر كانسرت اولمامىشدى. بىزلىرde بو كانسرت آيرى بىر حال ياراتدى. بىر طرفدن سۇزلۇرى، بىر طرفندە گروھون رقصى. دوغورداندا بىز ھم آذربايچانىن بالالارىنىن، ھمە موسىقىمىزىن قاباغا گىئتمەسىنە ايناپىرىق. ساغ اولون.

من دە اولارىن بئلهنچى ايشلەرە فيكىر وئرمىكلەرنىن، بئلهنچى سۇزلۇرى لە اوشاقلارى تشويق ائله مىكلەرنىن سئوينىپ، دئىدىم كى بىر آز قورخوم وارىدى كى بو تدارك گۈردويموز برنامە، اوشاقلارا چىتىن اولا. آخى بىلىرسىزكى قدىمىدىن دېيىللىر قازمانى گۇئور بىللى قوى، بىللى گۇئور قازمانى قوى. ائله بو برنامە اونا اوخشايىردى. آمما اول برنامەدە اورەيىم گىلدى يېرىنە، داي قورخودان چىخدىم. آخى بو برنامە يە گۈرە، اوشاقلارىن نېچە آى تەرىپىنلىرى اولوب.

خلاصە بىزىم بو برنامە مىز فرانسەايىلە آلمانىن بىر نېچە شهرلىرىنده اجرا اولىدو كى ایرانلى دوستلارىمىز، تورك يا فارس ياخشى استقبال ائله يېپ، بىزە اللرىندىن گلن ياخشىلىقلارى ائلهدىلر. ايشلەرنىن ال چىكىپ گنجە - گوندوز بىزايىلە ايدىلر. اولا

هردم دئيرديم کي گۈرەسن، بىزيم اليمىزدىن قورتارا جاغسىز؟ اولار گولوب، دئيردىلر:
- سن هېچ اوно دئيرىسن کى سىز گىندىنان سورا، بىز نىجه اولا جاغىق.
من تىز دئىيم: - قورخمايىب، يئنه دعوتنامه يازارسىز، گله رىك.
ها بىلە دى گولوردوک. گونلر تىز- تىز كىچىپ، آيرىلماق گونسو گلىپ چاتدى.
آخى بىلە محبىتنى، بىلە اينسانلاردان، مىگر آيرىلماق اولور. اوره يىم دولوب، اۆز-
اۆزومە بىلە درد دل ائلە يىرم.

گىندىرим آى دوستلار وطنە سارى،
دؤنمۇرم سىزىلدەن قويىمور آيرىلىق.
اونوتمايىن بىزى، ياد ائدىن بارى،
بو ظولىمدان نىيە دويىمور آيرىلىق.

آرزمىم بودور سىزى گۈرۈم وطنە،
تاماشادى اوردا سىزى گۈرنىدە،
قوزو قوريان كسىرىھەرم گلننە،
يانسىن كولو چىخسىن سايىمىر آيرىلىق.

بىرین آتىپ دونيانىن او باشينا،
قوىيمور يىتە يولداشى يولداشينا،
رحم ائلەمیر «حسن»ين گۈز ياشينا
يالوارىرام بويون ايمىر آيرىلىق.

دئىيم کى بو ايراندا گۈرۈشمك اميدىلە، قول- بويون اولوب، بىزى يولا
سالدىلار. او گونون آرزمىسى لا ياشاياق.

خرمده تویونون ماجراسى...

ایرانا گلیب چاتدیق. یئنە ئەليمىزىن گۈزەل تویلارىندا اولوب، چالماقا، اوخوماقلا، داستان دېمكلە مشغۇل اولدوق. گون اوگۇن اولدو كى خرمەرەدەن منه تلفن ئەديپ، دئدیلر كى، من سىزىن ھەمكارلارىزدانام. منيم اوغلۇمۇن توپو اولاچاق. بونا گۈرەدە ايستىرم كى سىز بو توپا گلەسىز.

من دئدیم: - آخى اورا عاشيق مکانىدى. من اورانىن بؤيوك اوستاد عاشيقىلارينىن

خدمەتىنە نە ئەلە يە بىلەرم كى؟

دئدى: ئەلە اورانىن عاشيقىلاريدا ايستىرلر كى باهم اولاچ. بىرده بىلەرسىز كى زنجان جماعىتى سىزى چوخ سئوير، اونا گۈرەدە سىز بو توپدا اولمالىسىز. بو بىزىم آرزيمىزدى. خواهش ئەلە بىرم كى قبول ئەلە يە سىز. بىر گئجه، بىر ناھاردا توپون زمانىدى.

من گونون سوروشىدۇم. دئدى فلان گون. از قضا من دە او طرفىرە اولان طارىمین تشویر كندىدە بىر توى توتموشىدۇم كى بولارىن تویلارى بىر گون اوندان قاباغىدى. دئدیم: لاپدا ياخشى، گلەرم. من قول وئریپ، خدا حافظلەشىدىك. توى گونو گلیب چاتدى. من، بالابانچى ماشاللا، بىرده قاوالىچى رضا ماشىنا مىنېب، يولا دوشىدۇك. بىر آز يولدا قالما غىمىزى گۈرە يوباندىق. او را يەتىشىب، گئدېپ گۈرەدۇك كى هامى گلیب بىر بىزدن سورا. عاشيقىلارلا، قوناقلارلا اۋپوش - گۈرۈش ئەلە يېب، او توردوق. داي آدام ئىندىن حىط - باجا دولوب. نىچە دئىرلر، اىينه سالماغا يېر يوخىدا. عاشيقىلاردان منه دئدى: - عاشيق حسن، بو جماعت سىنە گۈرە گلیب‌ها، يوخىسا بىزىم تویلارىمىز بوجور شلغۇ اولماز.

بىر آزادان سورا چاى گىتىرىدىلر، ايشىدىك. بئىمىز گلیب، بىزە خوش گىلدىن ئەلە يېب، دئدى: - عاشيق حسن، بىزىم باشىمىزى او جالتىمىسىز. بىر دونيا تشكۈر ئەلە بىرم.

اجازە آلىب، منيم سازىمى گىتىرىپ قويىدولار قاباغىما كى، عاشيق بويىرۇن مجليس سىزىنلى.

من دئديم: - عاشيقلاريميزدان باشلاسينلار؛ من ده بئش - اون دقيقه او خويaram.
دئديلر: - يوخ هامي گۆزۈن تىكىب سىزە كى او خوياسىز. آخى بىزيم چوخ موز
سىزىن ناوارلارىزى آلىپ، او خودوروق، آمما ئۆزۈزۈ گۈرمەمىشدىك. خواهش
ائلىرىك كى دورون مجليسى باشلايىن. سىزىن سورادا عاشيقلاريميز بىر - بىر
او خوياجاقلار.

بو سؤزلىله اياغا قالخدىك. من بىر ديوانى مجليسى لە تويو باشلادىم. او خوماغى
باشلاياندا گۈردومن كى سىسىم بوتون خىرىتلى لا چىخىر. بىر ايكى دانا او خودومن كى
ايندى سىسىم جورلەنر. آمما گئىت بە گئىت دە چوخالدى. آنجاق كى ئۆزۈمۇ
سېنىدىرما يىب، دوام ائدیب، او خويورام. آمما نە او خوماق.
اوردا رشيدآقا آدىندا بىر اوستاد بالابانچى وارىدى، منه باخىب گولومسىيە -

گولومسىيە ياواش دئدى: - سىس دوز ئەمير، هن؟
اشاره ايله دئدىم: - هن دوز ئەمير.

بو طرفىنده منىم يولداشلارىمدا سويا دئونوبىر. آز قالىر اوتاندىقلاريندان يئره
گىرسىنلر. ماشالالادا منه دئير كى، آخى سنه نە اولدو؟ گۈرەسنى كى چاين اينچىنە بىر
زاد - ماد تۈركىمەمىشدىلر؟

من ده بو سؤزدن ناراحت اولوب، دئدىم: - نە دانىشىرسان. بىر زاد - ماد نەدى؟
حتما سوپىق دىيىب، دوزەلەرم.

آنjac داي گۈردومن اولمادى، اولارдан اجازە آلىپ، دئدىم: - منه سوپىق دىيىب
باغىشلايىن.

او توردومن يئره. مجلسىدە هامى سويا دئونوب، بىر - بىرىنە باخىرلار. منىم نظرىمدىن
كىچىر ايندى جماعت دئيرلر كى، عاشق حسن - عاشق حسن ائلە بۇ؟! آخى بىز
بونون ناوارلارين او خوتىموشوق، سىسى بئلە دئىيل. نە اولوب بونا.

بعلى، يئنه ده بىزە چاي گتىرىدىلر. او بىرى عاشيقلا دوروپ، او خوماغا
باشلادىلار. مجلسىس ادامە تاپدى. شام واختى گلىپ، جماعت شامى دا يئىيب،
داغىلىدىلار. بىزى بىر آىرى ئۇه آپاردىلار كى بىز اوردا ياتاق. آمما دئىيىم كى من

سحره جن ياتانماديم. ائله گؤز آچيق فيكـر ائله ييرديم كـى گـورهـسن منهـ نـهـ اـولـدوـ. بالـاـ بالـاـ ماـشـالـلاـ دـيـنهـ اـينـانـيرـامـ كـىـ حـتـمـاـ منهـ بـيرـ زـادـ وـثـريـلـ. آـمـماـ بـوـ فيـكـرـهـ اوـرـهـيـيمـ اـينـانـميرـ كـىـ دـوزـ اوـلاـ بـيلـمزـ. سـحـرـ اوـلـوبـ، صـبـحـانـهـنـىـ يـئـيـيـبـ، توـىـ اـئـوـينـهـ گـلـدىـكـ. توـىـ اـئـوـينـدـهـ اوـتـورـوبـ، اوـزـ - اوـزـوـمـهـ دـئـيـيـرمـ كـىـ اـنـشـالـلاـ سـسـيـمـ جـورـلـهـنـىـبـ، اـئـلـهـ اوـخـويـاـجـاغـامـ كـىـ گـئـجـهـنـىـنـدـهـ عـوـضـىـ چـيـخـسـينـ. بـيرـ آـزـ كـئـچـىـبـ، قـونـاقـلـارـ، عـاشـقـلـارـ گـلـىـبـ، مـجـلـىـسـ دـولـدوـ. يـئـنـهـدـهـ سـازـىـ منهـ وـئـرـىـبـ، منـ اـيـاغـاـ دـورـدـومـ، باـشـلـادـىـمـ. اوـخـيانـداـ گـئـرـدـومـ كـىـ يـوخـ، سـسـ گـلـمـىـرـ. بـيرـ آـزـ تـلاـشـ اـئـلـهـ دـيـمـ اوـلـمـادـىـ. ايـكـىـ - اوـچـ هـاـواـ اوـخـويـوـبـ، يـئـنـهـ يـئـرـهـ اوـتـورـدـومـ.

دـئـيـيـمـ كـىـ عـاشـقـ گـلـابـ دـاوـودـىـ آـدـىـنـداـ اوـرـالـىـ بـيرـ عـاشـقـ وـارـيـدـىـ كـهـ هـمـ يـاخـشـىـ، هـمـ دـوـشـونـنـ، هـمـدـهـ گـئـزـهـلـ بـيرـ عـاشـقـدـىـ. اوـنـدانـ خـواـهـشـ اـئـلـهـ دـىـلـرـ كـىـ اوـخـوسـونـ. عـاشـقـ گـلـابـ دـورـوبـ باـشـلـامـامـىـشـ دـنـدـىـ: - اـجـازـهـنـىـزـلـهـ اـيـسـتـيرـدـىـمـ ئـچـهـ كـلـمـهـ عـاشـقـ حـسـنـهـ گـئـرـهـ دـانـيـشـامـ، سـورـاـ اوـخـويـاـمـ. بـىـزـ هـامـيـمـىـزـ عـاشـقـ حـسـنـىـ تـانـيـرـيـقـ كـىـ نـهـ جـورـ عـاشـقـدـىـ، نـهـ جـورـ اوـخـويـانـدـىـ، نـهـ جـورـ آـدـامـدـىـ. بـورـداـ اوـلـانـلـارـ، اـيـسـتـرـ عـاشـقـ اوـلـاـ يـاـ آـيـيـلـارـىـ، بـونـوـ بـىـلـيـرـىـكـ كـىـ سـسـ هـمـيـشـهـ دـوزـ اوـلـمـازـ. مـنـيمـدـهـ باـشـيـماـ گـلـىـبـ، اوـ بـىـرىـ عـاشـقـلـارـىـنـداـ باـشـيـناـ گـلـىـبـ. مـجـلـىـسـدـهـ اـيـاغـاـ دـورـوبـ، گـئـرـمـوشـوكـ كـىـ سـسـ يـوـخـدـوـ. مـنـ اـيـسـتـيرـمـ بـونـوـ دـئـيـيـمـ كـىـ عـاشـقـ حـسـنـ، سـيـزـينـ بـوـ مـجـلـىـسـدـهـ اوـلـمـاغـىـزـ بـىـزـيمـ بـسـيـمـىـزـدـىـ. سـيـزـهـ تـايـ عـاشـقـلـارـدـىـ كـىـ بـوـ صـنـعـتـىـنـ يـولـونـداـ زـحـمـتـ چـكـىـبـ، عـاشـقـلـىـغـىـ بـورـاـ يـتـيـرـمـىـسـىـزـ. بـوـ موـسـيـقـىـ يـولـونـداـ بـئـيـوـكـ بـيرـ خـدمـتـدـىـ. سـاغـ اوـلـونـ، وـارـ اوـلـونـ. بـولـارـينـ سـاغـلـيـغـيـنـاـ بـيرـ الـگـورـيـتـمـ چـالـىـنـ، مـنـ دـهـ اوـخـويـوـمـ.

قـونـاقـلـارـ الـگـورـيـتـمـ وـيرـاـ وـيرـاـ عـاشـقـ گـلـابـ اوـخـومـاغـىـ باـشـلـادـىـ. توـىـ مـبارـكـلىـيـلـهـ سـونـاـ چـاتـدـىـ. هـامـىـ گـلـىـبـ بـىـزـلـهـ گـئـرـشـوبـ، هـرـهـ اوـزـ اـئـوـينـهـ گـئـتـدـىـ. بـىـزـهـدـهـ زـورـلاـ بـيرـ پـولـداـ وـئـرـىـبـ، بـىـزـىـ يـولـاـ سـالـدـىـلـارـ. بـىـزـدـهـ اـورـدـانـ چـيـخـىـبـ، تـشـوـيرـكـنـدـىـنـهـ سـارـىـ گـئـتـدـىـكـ. گـلـهـ - گـلـهـ دـانـيـشـيـرـيـقـ كـىـ مـنـيمـ نـيـيـهـ سـسـيـمـ دـوزـ دـئـمـهـدـىـ. يـولـداـشـلـارـيـمـ شـكـلـىـ - شـبـهـهـلـىـ سـؤـزـلـرـدـنـ دـئـيـرـلـرـ، آـمـماـ مـنـ بـوـجـورـ فـيـكـيرـلـشـمـىـرـ.

منله میدان آچیب نئیلیم

گولشمه يه سسیم منیم.

گل بوقدر اینجیتمه سن،

جانا گلديم بسیم منیم.

سوزومه باخ جانیم قوربان،

گل منیمله اولما يامان،

کؤمکیمده يوخدو اینان

سندن سووای کسیم منیم.

اتمه گیلن منی خجیل،

يالواریرام سن دوشون، بیل،

آغلايان گؤز ياشیمی سیل،

قویما اولسون ياسیم منیم.

بیز ائله بوجور درد دل ائله يه - ائله يه یتیشدىك تشویر كىدىنه. اورادا بیر ياخشى دوستوموز واريدى آقاي مسلم جانمند آدىندا. گئىدip اولارا، خوش بئشدن سورا بیر آز استراحت ائله يیسب، توی ائوينه گىتىدىك. داي من هېچ بونادا دئمەدیم كى تويدا بىلە اولدوم. قوناقلار گلىپ، مجليس دوزھلىپ. بیز دوردوq اياغا. من قورخا- قورخا- اوخوماغى باشلايىپ گۈرۈم كى يوخ، سسیم شاق- شاق شاققىلدايىر. من دە اوخوييا- اوخوييا قەرلەندىم. اۆزۈمۈ بىر تاپىپ باشلايدىم اوخوماغا. آمما ھەر دم ماشاللا بىر افسوس ائله بىر كى يانسان سسى. دونن ھاردايدىن. بیزى روسوا ائله دىن. بیز بو توپو خوشلۇقلار چالىپ، اوخودوق. سورادا چۈلدە ماشاللا قره سرناسىن، آقارضا قاوالىن چىخارتدىلار. بولارىن بوسىسلرىلە داغلارا بىر گومبۇلتو دوشدو كى آز قالدى فلکىن باغرى چارتلاسىن. گلىنى دە گتىريپ دامادا تاپشىريپ، خئير- دعاسىن وئريپ، يول دوشدوك. آمما دئىيم كى او گوندىن سورا منیم سسیمە بىر پارازىت دوشدو كى چوخ

واخت اولوردو کی سسیمی دایاندیریدی. بونا گورهده چو خلو دوکتوره گئتمیم، آمما دوزلمه‌دی کی دوزلمه‌دی. سورا بیر بالاجا یاخشیلاشدم.

بلژیک، سوئد، دانمارک سفری...

۱۳۸۱-نجی ایلین آذر آیندایدیق کی منه تهراندان بیر خانیم تلفن ویردی کی من آقای ژاندرینگ طرفیندن سیزه تلفن ویریرام. سیزی بلژیک اولکه‌سینه برنامه‌یه دعوت ائله‌ییبلر. هاچان واختیز اولسا گوروشه‌ریک.

منیمده تهراندا تویوم واریدی. من دئدیم کی سیز اگر مندن اوترو تبریزه گلیرسیز، زحمته دوشمه‌یین. من صاباح تهرانا، تویا گلیرم. سیز منه آدرس وئرین، من گلیم خدمتیزه.

دئدیلر: - لابدا یاخشی. بس آدرسی یازین.

من آدرسی یازیب، تهرانین تویون قورتاریب، او خانیمین حضورونا گئتمیم. بیزه خوش گلدين ائله‌ییب، چای، میوه‌دن سورا، دئدیلر کی آقای ژان سلام یتیریب، دئدیلر: بو برنامه بیر گوندو. آمما سیزین دعوت‌نامه‌لریز دئرت گون اولاچاق. راضی اولساز بو قراردادی امضالیسیز.

من قراردادی آلیب، او خودوم. گوردوم یازبیلارکی، بو برنامه‌ده داستان دئمه‌لیسیز. اوزوز بیر داستان انتخاب ائله‌یین. راضی اولسازدا انتخاب ائله‌دیگیز داستانی فیلمه چکین، سورا وئرین بو خانیما گتیرسینلر من ده وئریم شورا باخسین. اوزوده بو برنامه‌ده یاریم ساعت وقتیز اولاچاق. انتخاب اولسا بیز سیزه خبر وئره‌ریک.

من قراردادی امضالیب، سورا کوراوغلونون تورکمن سفرینین داستانینی او خودوم. بیز او خویوردوک کی فاطمی آیدیندا بیر کیشی گلدي. سلام وئریب، بیزله‌ده گئروشوب، ایلشدی. بیز باشلادیق او خوماغا. بو خانیمدا فیلم گئتوردو. من بیر او توز دقیقه‌لیک او خودوم. بیز دای خداحافظلیک ائله‌ییب، گلديک. بیر آیدان سورا بو خانیم زنگ ووروب، دئدی کی، ایشیز تایید اولوب؛ مسئله بودور کی هزینه‌سی چوخ اولماغينا گوره دئیبلر کی ایکی نفر اولاسیز.

ناتچار من قبول ائله بیسب، دئدیم: - بیزیم ویزامیزی بیر آی وئرسینلر، بیز اؤز خرجیمیزله سوئده، دانمارکا گئده جهیک. خلاصه زمان گلیب، چاتدی. من ماشالالا اکبری له بلژیکه ساری يولا دوشدوک. بیر سحرایدی اورا چاتدیق. آفای ژان لا برنامه نین مسئولو کی آمریکالیدی، گلیب بلژیکین فرودگاهیندان بیزی آپارديلار هتلە.

منه آفای ژان دئدی: - عاشيق حسن، آخشم اوستو گئده جهیک سالونا بیر باخاسیز. هم تمرین ائله يه سیز، هم ده بیر برنامه وار، ایسته سز گئورسیز. بیز بیر آز یاتیب، سورا دوروب ناهاری يئدیك. آخشم اولوب سالونا طرف گئتدیك. من گئوردووم بیر آقا وار، ائله بیل کی اودا هنرمنددی. اونا ساری گئدیب، ال وئریب گئوروشدووم.

دئدیم: - سیزدە هنرمندسیز؟

گئوردووم منی باشا دوشدو. دئدی: - بعلی.

باشلادی منله دانیشماغا. آمما من اوونون دیلین چتین باشا دوشوردوم. اؤز- اؤزومە دئدیم کی بونون دیلى تورکمن دیلینه ياخیندی.

اونا دئدیم: - اگر بیز آز آرام دانیشسان، من سنى ياخشى باشا دوشەرم. آرام منه دئدی: - ایراندان گلمیسین، عاشيقسان؟

دئدیم: - بعلی، من عاشيق حسن اسکندری، تبریزین عاشيقلارىنداNam. اؤزومەدە قارا داغ ماحالىندا، كاللادا آناندان اولموشام. سیز نىچە؟ اؤزوزو منه تائىتىدىرىن.

دئدی: - من ده ازبىكىن گلمىشم. اؤزومەدە عاشيغام. منه عاشيق قره دئىيرلر. منيم آتاما اوorda ياخشى عاشيقايىدى. اوونون آدىلا منى سىسلەر. منله دئىيشە بىلرسن؟

من اؤزومە سيندىرىمايب، دئدیم: دئىيشەرم.

بیز ايكمىزىدە باشلادىق گولمه يە. من اوتابغىمى اونا نىشان وئردىم. اودا اوتاباغىن منه گئوستردى. بېر- بېرىمىزە دعوتدىن سورا گئتدىك اوتابغىمىزا.

من ماشالالا دئدیم: - منه حريف گلیب، سنه بىلمىرم.

ماشالالا دئدی: - كىم؟

من ده جربانی دئديم. سورا بيزى چاغيرديلار کى گلىن گئديرىك سالونا. بيز سازلاريميزيدا گئتوروب، يولا دوشدوک. سالونا چاتىپ، من گئردم عاشق قرهگيل تمرىنى باشلايىبلار. قاباغا يئريپ، باشيملا سلام وئريب، دوردوم. اللريم قوينومدا باخيرام. بولار دئرت نفرايدىلر کى بيري قاوال، بيري بالابان، بيريده بير خانىم ايدى کى همى اويناييردى، هميده عاشيقلا اوخويوردو. عاشيق چالان سازدا آذربايجان تارىدى. ائله ده اونو گوجلو چالىر کى ميكروفونسوز سىن سالونو باشينا گئتوروب. بالابانلارى، بيزيم بالابانيمىزا اوخشايىرىدى، آمما اونون سىسى آرينين ويزيلتيسينا بنزيردى. بيري- بيريله ياخشى بير گروهادىلر.

عاشيق قره داستان دئيىردى. قولاق وئريب، گئردم كوراوغلونون استانبول سفرىن دئيىر.

من دئidiem: - لاپ ياخشى، من كوراوغلويا اوغول گىرەرم، بودا خانىم. باخيرام بولارين چالىب، اوخوماغينا، دولانماقلارينا. قاوال چالان بير اويونلار چىخاردىر کى گل گورەسن. همى اويناييردى، هميده عاشيقلا اوخويوردو. پروانه كىمى اوينويا- اوينويا سئنده دولانىر. بو خانىمداكى بير طرفدن باخير.

ماشاللايا دئidiem: - ماشاللا باخ بولار کى بىلە باشلايىب، بيزىمكى قالىب آلالما. سالوندا بيزدن سورا، بير نىچە نفرە ايلەشىبلر. آقاي ژاندا بولارا باخىرلار. عاشيق اوخوييا- اوخوييا هردم منه باخىب، گولور. سئنى دولانا- دولانا، اوينويا- اوينويا ايشين گئرور. خلاصە تمرىنلىرى باشاچاتىپ، منى بىلە بير شعرلە سئنە چاغيردى. بير اول دانىشاندадا دئمىشىدى کى سىنى شعرلە چاغيراجاغام. داي من دئيردىم بهكى شوخلوق ائله بير.

عاشيق قارداش يېرى قارشى،

بورا دؤيوش ميدانى دى.

هنرىن وار گۇستەر گۈرۈم،

سازى صحبت دۈرانىدى.

من سؤزلرى ائشىدىپ ماشاللايا باخديم. ماشاللا منه دئدى: - يئرىدا، منه نىيە باخىرسان؟ منى دئميركى، سنى چاغىرىر.

من سازى كۆينه يىندىن چىخارتدىم، ماشاللادا بالابانى. سئىنин اوستونه چىخىب، بئله باشلادىق.

قارداش دئيب چاغىرىرسان

ادىبىين نشانىدى.

دانىشماغا واردى سۈزۈم،

سېنەم دولو ديوانىدى.

سۇزلىيمى آچىب، دئدىم: - دئە گلسىن.

ژان عاشيقلارىن دئىشىمەسىن گۇرموشدو. چونكى او شاه زمانى تېرىزىدە، فرانسە دىلىن درس وئىردى. ائلە منه او زمان تانىش اولمۇشدو. بىر باخىب، باشا دوشدو. او بىرى آقالارادا دئىدى كى بولار دئىشىرلىر كى بو عاشيقلارىن بىر نوع مشاعرەلرى حسابلانىر. قولاق وئەك. ايندى عاشيق قره جواب وئىرير:

ازىكىدە آد- سانلى منم،

گۈزو قىزمىش قانلى منم،

بىلەللى داستانلى منم،

سېنەم درىا عمانىدى.

عاشيق قره سۇزۇن آچىب، ال ويردىلار. من جواب وئىردىم:

ايغانلى يام آذراوغلو،

اورەگى پاك، سۇزو دوغرو،

نى كىيمىن بورما بوغلو،

ياغىلارين دوشمانىدى.

سۇزلىرى دئىب، بىر سئىنى دولاندىم. اياغىمى يئرە ويرىب، سۇزو آچدىم. تاماشاچىلاردا باخىب، آقىشلايىرلار. عاشيق قره بئله گۇروب، بىر دولانىب، جواب وئرمە يە باشلادى:

اولموشام من سؤز عاشيغى،
اييريلر يوخ، دوز عاشيغى،
اونوتمارام سىز عاشيغى،
بورا مردلر ميدانىدى.

من گۈرددوم عاشيق چوخ دوشونن بير عاشيقىدى. سؤزلرى گۈزەل دئىير. بونون
سۇزلىينىن محبت ياغىر، ايستك دوغور. ساغ اول - دئىه- دئىه بئله باشلادىم:
«عاشيق حسن» يامان اولماز،

ايلقارىنى داناڭ اولماز،
سيزى من تك آنان اولماز،
آلين قوربان بو جانىدى.

من سۇززومى آچىب، قورتارماقدا، عاشيق قوللارين آچىب، سالدى منىم بوينوما.
قوjacلايىب، سيخا- سيخا دئىي: - قارداشىمدى قارداشىم.

من بونون بوسانىنى حركتىندىن دويغولانىب، گوجوله اۆززومى ساخладىم.
گۈرۈشىندىن سورا يېرىمىزه چكىلىدىك. سالوندا اولانلارا باش ايدىك.
اولاردا بىزى تشويق ائلەدىلر. دئىدilر: - دوغورداندا تعجب ائلەمەلىدى. آقاي ژان
دئىير كى، بولار بو شعرلىرى فى البداهه دئىرلر، دوزودو؟

من دئىديم: - بعلى عاشيق گرەك فى البداهه شعر دئىسين. داستان سۈپىلەسىن. ساز
چالىب، اوخوسون كى بير عاشيق اولسون. من بو عاشيق قرهنى، بير كامل عاشيق
گۈرددوم. ژانادا تېرىك دئىير كى انتخابى گۈزەلدى.

بو سۇزلىيده آقاي ژان اولانلارا ترجمە ائلەيير. اوستەلىك دئىديم: عاشيقىدا نىچە
خىصلەت اولمالىدى: اول گرەك ياخشى اينسان اولا؛ ادبلى اولا؛ خالقىن دوزون يىسب،
دوز قابىندا سىنديرىمايا؛ ائل ايجىنە تمىز گزە؛ ئى دوز اولا؛ گۈزو پاك اولا؛ اوستاد
عاشيقىلار دئىيىلر كى قىيز- گلىن گۈرنىدە گۈزو آخمايا. اوندا دئىمك اولاركى بو بير
عاشيقىدى. يوخسا بير ساز چالماقا لا بىرىنە عاشيق دئىمك، عاشيق صنعتىنە، ائلىمەمىزە
خياناتلىدی.

خلاصه، بير آزدانيشاندان سورا سالونا گلديك كى برنامه نى گورهك. برنامه باشلاندى. بو برنامه ده اولان گروه، تركىه اولكەسىندن گلمىشدىلر. اوزلىرىدە اورانين توركمىنلىرىندن ايدىلر. برنامه باشلاندى. گۈزەل چالىپ او خودولار. آخرىدەه اولارين بىرى دوروب، اوينادى. سالن دىدى بير - بىرينه. بونو بير تشويق ائلهدىلر كى گل گۈرەسەن. سالوندا اولانلارين يوزە آتىمىشى بولارين هموطنلىرىدى. بو برنامه قورتارىب، بىز هتلە گلدىك. من دئىيم: - ماشاللا، ماشاللا گۈردون نە ائلهدىلر. ماشاللا شوخلوقلا سىنه سىنه ويرىب دئىي: - اولار بالابانىن قاباغىندا هېچ نە ائله يە بىلمىلر.

بىزىم برنامەنин واختى چاتىپ، برنامە باشلاندى. اول ازبىك عاشىغى گشتدى. برنامەلىرين وئرىب، تاماشاچىلار طرفىنдин گۈزەل تشويق اولوب، گلدىلر. سونرا بىزىم برنامە مىز باشلاندى. آما من چوخ گۈز دولاندىرىب، سالوندا بير ايرانلى گۈرمەدىم. سۆزون قىساسى، من جانىمى دىشىمە يىغىب، او خوماغا باشладىم. موسىقىنин هاواسيلا سئىنده گزىب، صحبت ائله يە - ائله يە دولانىرام. آنجاق كى برنامە نى تو تدوروب، ياخشى دا تو تدوردوم. اوندا گۈردون سالونون آخرىنندن قىشقىريلار كى ساغ اول عاشيق حسن، ساغ اول. بىزىم باشىمېزى او جا ائله دىن.

دai منى تو تماق اولمادى. سئىنده بىلدىكىمي ائلهدىم. بىزى ئىچە گۈزەل قولاق آسىب آقىشلا迪لار كى دئمك اولمۇر. برنامەنин آخرىلىرىدى. من بو تشويقلىرى ائشىدىب، يىنە ده اورە يىم جوشى گلېپ، دئىيم كى بىللە اولماز. گرەك بىرىننە اوز هموطنلىرىمە او خويام.

بو سىس نە سىسىدى آللە
منى ديوانە ائىلەدى.
باشدان قاچىرتدى عقلىمى
گولە پروانە ائىلەدى.

دور گل بورا آی گۆزەلیم،
یوخدو سنه تای گۆزەلیم،
گتیر ایچیم چای گۆزەلیم،
گولوب خندانه ائله دى.

دوشوب چؤللره سوناسى،
گۆزو يوللاردا آناسى،
«حسن» دردييوي آلاسى،
يوخ، يوخ مەمانە ائلهدى.

برنامە تمام اولدو. آذربايجان اوشاقلارى يانيمىزىا گىلىدەرلەر. بىزىلە اوپوش - گۈروش، قول - بويون اولوب، بىر شادىلەق اولدو كى دئمەيە گلمز. سورا دئدىيلر: - بوردان نە واخت قورتارىرسىز، بىر برنامە قوياقت.

دئدىيم: - داي بوردان قورتاردىق. فقط بىر آزدا هتلەدە ايشىميسىز وار.
دئدىيلر: - بس هتلىن آدرسىن وئرين، بىز گلىب اوردان سىزى آلاتق.
من اولا را هتلىن كارتىن وئرىدىم. اولا يولا دوشوب، گتەدىيلر. منى آقاي ژان چاغىريپ، برنامەنىن سرپرستىلە بىزدن چوخ رضايانلىك ائلهدىيلر. بىر آز سورا بىر - ايکى نفرده بىزە سارى گلىب، منلە گۈروشوب، بىر آز اوز دىللەرلە منلە دانىشدىيلار. آقاي ژان دئدى كى، برنامەيە سارى تشكور ائله يېيلر كى، چوخ گۆزەلەيدى. بىرده دئدىيلر كى، ايکى آيدان سورا بىزىم آمريكادا بىر برنامەمۇز اولا جاق، راضى اولساز گلرسىز.

من دئدىيم. - نىيە گلمىرىك. چوخدا سئوبىنه رىك.
دئدىيلر: - بس منتظر اولا رسىز، بىر آياجان دئىهرىك. بىز بىر آزدا دانىشىپ، اولا رىلا خدا حافظ لىشدىك. ماشالالا يلا گىلىك هتلە. هتلە چاتىپ، گۈردو كى ھموطنلىرىمۇز گلىپىلر. داي بىزى قويىمادىيلار كى هتلەدە قالاق. ائولرىنە سارى يولا دوشدو كى. گىنچە

ییغیشیدیلار بیزیم باشیمیز. بیر آز وطندن خبر آلدیلار. دئ اویاندان بویاندان. دئدیلر:
-دای یوروولموسوز؛ دورون یاتاق، صباح چیخاریق شهری بیر دولانارسیز.

صباح اولوب، صبحانهنى يئیندە منه دئدیلر: ویزار ئېچە گونه ویریلیبىدى؟
دئدیم: - بیر آى.

دئدیلر: - بس ياخشیدى.

دئدیم: - آخى قراردى بیز سوئدله دانمارکادا گىدەك.

بىلى بىزى شهرىن گۆزەل يئرلىينه آپارىب، دولاندىرىدىلار. او گونون صباحىدا بىر
گۆزەل برنامە قويدولار، اوندان سورادا بىزى قاطارلا سوئدە يولا سالدىلار. بىز گىلدىك
استكەھلم شهرىنە چاتدىق، اورانيدا دولانىب، دانمارکادا گىتدىك. سورا گىلدىك اوز
وطنیمیزه.

امریكا سفرى...

۱۲۸۱-ین مرداد آيىندا بىز آمریکانىن ويزاسىن آلماق اوچۇن تۈركىيە ئولكەسىنە يولا
دوشدوک. قرار بوايدى كى عمر آدىندا بىر فرانسەلينى بو ايش اوچۇن كۆمەيمە
يوللاسىنلار. بو برنامە اوچۇن ايراندان اون بىر نفر دعوت اولۇنۇشدو. ايکى نفر
توركمىندن، آلتى نفر تهراندان، ايکى نفردە منلە ماشاللا تېرىزىن. بىز اورا چاتىپ، آقاي
عمر فرودگاها گىلدىلر. بىزى استانبولدا هتلە آپاردى. هتل دوز آمریكا سفارتىنىن
قاباغىندايدى. او گونو بىز استراحت ائلهدىك. صباح كى واخت وئرمىشىدىلر، ويزا
آلماق اوچۇن سفارته گىتدىك. نوبەيە دوروب، بىر- بىر بىزى دانىشىرىدىلار.
ماشاللاايىلە پريسا خانىم كى تهراندان گلن هنرمندلرىن بىرىدى، بىرده بىر نفر تهرانىن
باستانى ورزىشىن گروهوندان اولانا ويزا وئردىلر، آمما منلە او بىرى لرە وئرمەيىب،
ايکى هفتە سورا بىزە واخت وئردىلر. بىزدە كى ايکى گون اوچۇن تۈركىيە ئولكەسىنە
گىتمىشىدىك، بوش واختىمىزى هتلەن ياخىنيدا اولان تقسيم خىابانىندا دولانىرىدىق.
اورا بىر يئردى كى ماشىن گلمىردى. تمام توکان بازاردى. سحردن آخشاماجان،
استانبولون جوانلارى - قوجالارى اوردا دولانىرىدىلار. نظردن كئچن شئى اوردا

وارىدى. دوغورداندا آدام باخديقجان دئىيردى بىرده باخيم. اوردا اولان گۈزەل جوانلار ائله لباس گىييلر كى ائله ييل كى هر يئرده گول آچىب. دسته- دسته گلىپ، گىدىرلر. من اۆز- اۆزومە دئىيم: - عاشيق اولاسان بو گۈزەللىكىلر بىر سۈز دئمە يەسن انصادان اوذاقدى.

اوستانبولون تقسىيمىنده

مارالدا وار، جىراندا وار

لاله ياناق، قونچا دهان،

درده درمان لقماندا وار.

گۈزەل شەھلا، دوداق قايماق،

باخىشىدان اولمۇر دويماق،

اورەيىمى اوپىور دئماق

اونا قالان حىراندا وار.

گۈرمەميشم من بو ساياق،

طېيىعتدن آلىپ بوياق،

جىران كىمى باخىر اوياق،

دای بىلمىركى ياناندا وار.

«حسن»ه خوش گلىپ بورا،

اورەيىمه دىيب يارا،

آپاراجاق منى گورا،

داش اورەكلى هرياندا وار.

دئىيم كى بالاخرى ويزالارى آلىپ، آمرىكادان قاباق، اوروپا يىغا گىتدىك. بو برنامە ايكى آى ايدى. اوچ برنامە ايتاليا، آلمان، بىرده فرانسە ئولكەلریندە وئریپ، آمرىكايى

ساری يولا دوشدوک. بو برنامه‌ده او توز اؤلکه‌دن دعوت اولموشدو کى اولارين بىرى ده آذربايجان اؤلکه‌سىدى. بونو دئمەلييم کى اوستانبولون فرودگاهيندا او تورموشدوق کى واخت اولسون هوپىمايا مىنib، فرانسه يە گئدەك. من گئردو م بىزىم قاباًغىمىز رەيىدە ايکى نفر او توروب. بولارين بىرى عاشيق عدالت نصىب او فا او خشاپىر. آخى كوركلىرى بىزه سارىدە. ماشاللايا دئديم کى او عاشيق عدالت دئيل؟ ماشاللا دئى: - بىلمىرم.

من دايانا بىلمەيىب، ياخينا گئدېب، گئردو م اۋزۇدور. اوستادا سلام وئرىب، بويونون قورجاقلایىب، اللرىندن اۋپىدوم. اودا منىم سلامىمى آلىب، دئى دى، ايراندان گلەمىسىز؟

دئديم: - بىلى ايرانىن تبريز شەھرىندن شاگىردرىزدەنم.

دئى: - هە لاپدا ياخشى، او تور گۈرۈم. آدین نە دىر؟

دئديم: - اوستاد آدىم حسن دى.

دئى: - هە سن باكىيادا گلەمىسىن.

دئديم: - بىلى اوستاد، ايکى دۇنە گلەمىشىم. آنجاق کى سىزى زىارت ائلە يە بىلمەمىشىم. سىزى بوردا گئرمىكده چوخ شادام.

دئى: - ساغ اول. من دە چوخ شادام کى سىزى گۈرۈرم. البتە تلوىزىيوندا سىنىن چىخىشىپى گئرمۇشىم. مندناه دانىشدىن. ساغ اول.

منیم سورا گۆزۈم اوستادىن يانىندا اولان ساتاشىدى. اوندان عذر ايسته بىب،
دئىدم:- باغىشلاين، اوستادى گۇرۇب اۇزومى ايتيرمىش. سىزىدە خوش گۇردوك.
اونونلادا اۋپوشوب، گۇرۇشدوك. سورا اوستاد دئىدى كى، بو آيدىن دى، بىزىم
ياخشى قارمون چالانلارداندى. ماشالالادا گلىپ، اولا رىيلا گۇرۇشدو. من داي سئوينىرم
كى اوستادىيلا ھمسىرم.

فروودگاهдан چىخىپ، اون بىر ساعاتدان سورا آمرىكانىن پايتختى واشىنگتونا
يېتىشىدىك. اوردا بىزدىن بىر آز سوال سوروشوب، بىزى يولا سالدىيلار. سورا برنامەننин
مسئۇللارىنдан اورا گلىپ، بىزى هتلە آپاردىيلار. من ده آمرىكادا اولان دوستلارىمiza
تلفن وېرىدىم كى بىزىم گلمە يىمىزى بىلسىنلر. اولاردا هتلەن آدرسىن مندن آلدىيلاركى،
هتلە گلسىنلر. بىز هتلە چاتاندا گۇرۇدوم كى اولار بىزدىن قاباق هتلە گلىپ، بىزى
گۇزەلە يېرلىر. يېتىشىپ قول-بويون اولوب، اۋپوش-گۇرۇش، ايلشىدىك.

دوستلاريميزدا بيزدن دوستلارين سوروشورلار. فاميل لرين خبر آيلرلار. من ده دئيرم
لاپ ياخشيديلار، هاميسيينيда سلامي وار.

عاشيق حسن – ماشاللا اکبری (امریكا)

بعلى، بير گؤزهل هتلده بىزه يئر ائلهييلر. استراحته باشلاديق. دئيم کى واشينگتوندا بيز اون بئش گون قالمالايديق کى بونون اون گونوندە بيز برنامەمиз واريدي، بئش گونوندە گزىب، دولانجاقديق. بيزيم برنامەمiz باشلاندى. سحر ساعت دوقوزدان، آخشام اوناجان. آخى بو برنامەدە دئورت يوز اللى نفر هنمند شركت ائلهميشىدى. هر بير گروهادا اوتوز دقيقە يا ييرمى دقيقە واخت وئيريلر. اۆزودە برنامە بير اوستو آچىق يېرده ديركى اورانى گۈرمك رايگاندى. اورانىن بير ميدانى واريدي کى كاخ سفيدة چوخ ياخيندى. پياده بئش دقيقەلىك يولدۇ. مخصوص يئرلر دوزلدىيلر گۈرەنلر اوچون. اوردا مشخص ائلهييلر کى هانسى گروه، هاردا برنامە وئەجىك. بيزيمدە برنامەمiz، توركمىن، ازبكتستان، بيرده قىرقىزستانلا بيرئىرددىير. اۆزودە من ده اصلى - كرمدن، كوراوغلوغان، شاه اسماعيلدان، بيرده آيرى داستانلار دئىيب، اوخويورام. برنامەمiz باشلابياندان قاباقدا بير نفر گلىب، تاماشاچىلارا بىزه گۈره دانىشىرىدى. داستانا گۈره، شعرلىنه گۈره، بيرده اوردا كىلارين سوالارينا بيزدن جواب آلىب، اولارى دئىيردى. سورا بيز برنامە مىزى باشلابىردىق. برنامەلرده قورتاراندان سورا اۋزلرى گلىب ماشىنلا بىزى دولاندىيرىدىلار.

بىر گون من اوردا كى يولداشلاريمىن بىرىنە دئىدەم؛ واختىن اولاندا مجلسىن سنانىن قاباغىنا گئدەك. اىستىرم كى كاخ سفیدى گۈرەم.

دئىدەم: - من اىستىردىم دئىم، سىز قاباغا دوشدوز. ايندىدە ائلىيە بىللېك گئدەك.
دئىدەم: - پس گئدەك. دوردوق ماشىنلا يولا دوشدوك. اوڭىز مجلسىن سنانىن حىطىپىنە گىتدىك تا پىللەلرین آخرىينە جن باخا- باخا دولانىق. او منه اورانىن نە جور اولماسىنما گۈرە بىر آز دانىشدى. هاردادا سئورىدىك اوردا مىمۇم اوچون عكس سالىرىدى. سورا كاخ سفیدىن قاباغىنا گىلدىك. دوغورداندا اورا چوخ گۈرمەلەيدى. نىردىلرین دالىندا دوروب اىچەرى باخىرىدىق. فاصلەسى آزىدى. دئمك اولار اىكى بىزمەر اولاردى. اورا گۈرە يولداشىم دئىدە كى، بورانىن او ماجراسىندان قاباق، بولارىدا گئىپ، دولانماق آزادىدى، ايندى بىلە اولوب. من دورموشىدوم، اويان بويانا باخىردىم، گۈزۈم بىر باغا دوشدو.

دostom دئىدە: - بو باغى گۈرورىنى؟ بورانىن هر بىر آغاچىن، بىر رئيس جمهور اكىبدى. ايندى سن بو آغاچلارى سايىسان بىلرسىن كى ايندىيە جن آمرىكانىن ئىچە رئيس جمهورو اولوبدور. اۆزۈدە هر آغاچدا اونو اكىن رئيس جمهورون آدى يازىلىپ. بىز دولانما- دولانا كاخىن قاپىسىنин قاباغىنا چاتدىق. من گۈرددوم كى دوز او قاپىنىن اوزبە اوزوندە بىر خانىم اوتوروب. اويان بويانىدا يازىدى. يولداشىما دئىدەم: - او نىيە اوردا اوتوروب؟ او يازىلار نىدى؟

يولداشىم دئىدە: - او يېرىمى اىكى اىلدى كى اوردا اوتوروب، آمرىكانىن سىستىتمىنە اعتراض ائلەيىر.

من دئىدەم: - بىس اونو ئىچە تو تومورلار؟
دئىدە: - بوردا بولاردان چوخدۇ، نىشان وئرەرم. اۆزۈدە بوردا آزادىدى بىر آدام نظرىن دئىسەن. او يازىلاردا كى گۈرورىنى يازىپ، تمام بولارىن ظولىرىدى كى آمرىكانىن رئيس جمهورلارى ائلەيىلر.

بىر ئىچەسىنە منه اوخودو. سورا دئىدەم: - اولار اونون ياخىنلىغىنما گئدەك؟
دئىدە: - اولار.

بیز اورا گئتدیک. من اونا اؤز دیلیمیزدە سلام و ئەردیم. اودا جواب و ئەردی.

دئدیم: - بو خانیم مگر منى باشا دوشدو؟

دئدی: - اوقدەر آذربایجان اوشاقلارى بونلا گلیب دانیشیپلار کى بئلهنچى بىر

كلمەلری اویرەنیب.

بو خانیم منه باخا- باخا بىر شئيلر دئمەيە باشلادى.

دئدیم: - نە دئیئر؟

يولداشىم گولوب دئدی: - بو آمریكانىن ظولملرىن شعرلە سنه دئیئر. او سنه دئیئر

كى:

نه باخىرسان منه، اويان- بو يانا

سىنە منىم كىمى دردلى سەن بالا.

بو حقسىزە اينسان شىجه داياسىن

سىنەم اوستە اولوب درد قالا- قالا.

من دئدیم: - بونا نە ظولملرى اولوب کى بئله نالە ئەلەيىر. او نون مالىن آلىپلار.

او نون يئرين غصب ئەلەيىلر، يا نمنە؟

گۈرۈم بئلهسى اولمايا جاق. يولداشىما دئدیم كى، منىم دە سۆزلىرىمى اونا ترجمە

ائىلە:.

دئن گۈرۈم سەنى هانسى ايلقارسىز

او نو دوبىدو يئرين اولوبىدو بورا؟

هارا گىندىپ، هاردا او اعتبارسىز

عشقدىنمى دىيپ قلىبىوه يارا؟

منىم سۆزلىرىمى ائشىدىپ، باشىن توولابا- توولابا دئدی:

اعتبارى يوخدو او نون ايلقارى،

او نو دوبىدو عشقى، او لسا دىلدارى،

كۈمكەدى يېر، گۈى، ھمىدە تارى،

دئیئر ويررۇق يېئ، اىچ، ھامىنى تالا.

دوسنوم سۆزلرین منه دئىدى. گۈرдوم يوخ، بونون دردى اۋز دردى دېيىل، دئىديم:
دانىشدىقجان دردين دېشىلىر ننه،

هامىنى دئ كىمىدى سالىپ بو گونه؟

گۈستەرىبىدى زورون ھېرى يېتىنە

آپاراق حاکىمە چكدىرك دارا.

دئىدى بالا قولاق وئر دئىيم:

بو آغ ائودە او تورانلار دونيا يا

ايستەيرلر اولالار ارباب، آقا.

كىم نە دىسە گولوب، قويالار لاغا

داد او گوندىن بېر بىلە زمان اولا.

دئىديم پس ننه، سىنين دردين دونيا خلقلىرىنىن دردىدىر. سنه كۇمك اولمالىدى.

دئىديم:

بس اودور كى سارالىيان سولموسان،

درد اليندن گوشەنسىن اولموسان،

آى كوراوغلو، نېمى هاردا قالماisan

ياغىلارى گلىن او تورداق گورا.

دئىديم: - آنا بو يولدا هامى بېر اولمالىدى. تك الدن سىس چىخماز.

دئىدى: - آى بالا، من تك دېيىلم، سوزومى ئىشىنلەر وار. قولاق آس دئىيم:

آغارىبىدى ساچىم، دالدى قامتىم،

دايانمىشام بلکە آرزيما يئتم،

هارا گئتسىن واردى منىم صحبتىم،

سىنه دفتر اولوب تارىخىدە قالا.

- آى بالا منى هامى تانىيىر. منىم سۆزلرим هامىيا عايدىدىر. دونيا خلقلىرى نىنكىيدى.

دئىديم: - دوز دئىيرىسن. كاش هامى سىنين كىمى فيكىرلە شئىدى.

«حسن» م من آليم دردى، بلانى،
 هاردان تاپىم سينى كيمى خالانى،
 آى بو خلقين قايغيسينا قالانى،
 گورمه يىم كى سنى بو يوللار يورا.
 سوزوموز قورتاريپ، باى- باى ائله يىب گوله - گوله يولا دوشدوك.

برنامه ميز دوام ائله يىب، جماعت گلىپ، بىزله ياخىندان گوروشوب، عكس
 سالدىريپ، برنامه ميزه گئوره تشكور ائله ييردىلر. دئيم كى آمريكانىن چوخ مهربان بىر
 ملتى واريدى. آنجاق كى او دولتى نين سياستىدى كى دنيا ملتلىرىنه زور دئىير.

خلاصه کی برنامه میز قورتاریب، دئرد یوز اللی نفرین ایچیندن، بیزیم گروه،
عاشق عدالت گیلین گروه، فراقتانین گروه، ازبکستانین گروه، تاجیکستانین
گروه، بیرده چینین تورک اولان گروه، انتخاب اولدو کی اوروپانین اولکه لرینه
گتسینلر. قالانلاردا اؤز وطنارینه گتتىلر. بیزیم يئنە آلماندا، ایتالیادا، فرانسەدە،
سوئدە، نېچە گۈزەل برنامە میز اولدو. آخرى برنامە میزە فرانسەدە اولا جاقدى کى، او
گونو بیر آیرىلىق قوناقلىغۇ وئرىدىك. هەر بىر قىدر پۇل قويىدۇ بىر گۈزەل شام
پىشىرمە يە باشلادىق. آخى ايکى آى ايدى بىز اولارلا بىر يئرde اولموشىدۇق. آمما ھر
بىر گلېشىن گىلىشىدە وار.

آى ازبکلى قارداش، تاجىکلى يولداش،
گۈرۈشەرىك بىرده قىسمتىم اولسا.
باغيشلايىن منى وارسا گناھىم،
او يئرلرde اگر صحبتىم اولسا.

يولوز دوشىسە ايرانا يا تبرىزە،
گۈل سېھرم، فرش دئۋەرم ايزىزە،
گرجى، قزاق قوربان اولوم من سىزە،

اونو تمارام سىزى نە قدر وارام من،
اولنە جن سىزە ياخشى يارام من.
 يوللايىرام ائللرېزە سلام من،
قبول ائتسز بودور زحمتىم اولسا.

اوستاديمدى قبول ائتسە عدالت،
آيدىندا من گۈرددوم گۈزەل ظرافت،

آذربایجان بیزه وئریبیدی شهرت،
ساخلایارام اونو غیرتیم اولسا.

«عاشیق حسن» گۆز یاشینی سیله‌رم،
یاخشى گونو یامان گونو بیله‌رم،
امیدوار کى خدمتیزه گله‌رم،
چاتارام من سیزه همتیم اولسا.

بعلی بئله‌لیکله بو سفریمیزدە سونا چاتدی. سورا ترکیه‌دن دوبی‌یەدە گئتدیك.
من اوژوم کى یوروولدوم، سیزی بیلمیرم. ولی بیلیرم کى سیز عزیزلر یورولان
دئییلسیز. هئچ واخت یورو لمایاسیز.